

การวิเคราะห์นโยบายการตรวจราชการของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 (ฉบับปรับปรุงใหม่)

แผนที่แสดงการบริหารงานศึกษาธิการภาค 18 ภาค

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการภาค สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ
ประกาศ ณ วันที่ 22 มีนาคม พ.ศ.2559

สบง.ศึกษาธิการ	พื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบ	ที่ตั้งสำนักงาน
สบง.ศึกษาธิการภาค 1	นนทบุรี กรุงเทพมหานคร อยุธยา สระบุรี	จ.ปทุมธานี (สบง.ศึกษาธิการภาค 4 รับผิดชอบ)
สบง.ศึกษาธิการภาค 2	ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง	จ.สิงห์บุรี (สบง.ศึกษาธิการภาค 3 รับผิดชอบ)
สบง.ศึกษาธิการภาค 3	ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี สมุทรปราการ สระแก้ว	จ.ฉะเชิงเทรา (สพ. ๑๐2 6 ไม่พลาต่อ)
สบง.ศึกษาธิการภาค 4	กาญจนบุรี นครปฐม ราชบุรี สุพรรณบุรี	จ.ราชบุรี (สบง.ศึกษาธิการภาค 6 รับผิดชอบ)
สบง.ศึกษาธิการภาค 5	ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร	จ.เพชรบุรี (สพ. ๑๐2 10 ไม่พลาต่อ)
สบง.ศึกษาธิการภาค 6	ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี สระบุรี	จ.ฉะเชิงเทรา (สบง.ศึกษาธิการภาค 11 รับผิดชอบ)
สบง.ศึกษาธิการภาค 7	กระบี่ ตรัง พังงา ภูเก็ต ระนอง	จ.ภูเก็ต (สบง.ศึกษาธิการภาค 10 รับผิดชอบ)
สบง.ศึกษาธิการภาค 8	นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สงขลา สตูล	จ.ยะลา (สบง.ศึกษาธิการภาค 12 รับผิดชอบ)
สบง.ศึกษาธิการภาค 9	ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี สระบุรี	จ.ฉะเชิงเทรา (สบง.ศึกษาธิการภาค 5 รับผิดชอบ)
สบง.ศึกษาธิการภาค 10	อ่างทอง สิงห์บุรี อ่างทอง สิงห์บุรี	จ.ฉะเชิงเทรา (สบง.ศึกษาธิการภาค 7 รับผิดชอบ)
สบง.ศึกษาธิการภาค 11	นนทบุรี นครนายก ปราจีนบุรี สระบุรี	จ.นนทบุรี (สพ. ๑๐2 23 ไม่พลาต่อ)
สบง.ศึกษาธิการภาค 12	กาญจนบุรี นครปฐม ราชบุรี สุพรรณบุรี	จ.นนทบุรี (สพ. ๑๐2 25 ไม่พลาต่อ)
สบง.ศึกษาธิการภาค 13	ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี สระบุรี	จ.ฉะเชิงเทรา (สบง.ศึกษาธิการภาค 9 รับผิดชอบ)
สบง.ศึกษาธิการภาค 14	ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี สระบุรี	จ.นครราชสีมา (สบง.ศึกษาธิการภาค 8 รับผิดชอบ)
สบง.ศึกษาธิการภาค 15	ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี สระบุรี	จ.ฉะเชิงเทรา (สบง.ศึกษาธิการภาค 1 รับผิดชอบ)
สบง.ศึกษาธิการภาค 16	ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี สระบุรี	จ.ฉะเชิงเทรา (สพ. ๑๐2 36 ไม่พลาต่อ)
สบง.ศึกษาธิการภาค 17	ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี สระบุรี	จ.นนทบุรี (สบง.ศึกษาธิการภาค 2 รับผิดชอบ)
สบง.ศึกษาธิการภาค 18	ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี สระบุรี	จ.กาญจนบุรี (สพ. ๑๐2 41 ไม่พลาต่อ)

สำนักงานศึกษาธิการภาค 10 สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

กลุ่มตรวจราชการและติดตามประเมินผล

โทร 0 4220 4147 ต่อ 15 แฟกซ์ 0 4222 2702

เว็บไซต์: <http://www.reo10.moe.go.th/osmie7/index.php>

อีเมล : plan-07@hotmail.com

คำนำ

การตรวจราชการของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกลไกที่สำคัญในการตรวจ ติดตาม การปฏิบัติ ราชการหรือการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยรับตรวจ และหน่วยที่เกี่ยวข้อง บรรลุเป้าหมายและ สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล และนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ มีความโปร่งใส เป็นธรรม เป็น ประโยชน์ต่อทางราชการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และเพื่อดำเนินการในฐานะผู้สอดส่อง ดูแลแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และผู้บริหาร ระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งเป็นการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบผลสำเร็จ

สำนักงานศึกษาธิการภาค 10 ในฐานะที่เป็นหน่วยงานสนับสนุนการตรวจราชการและทำหน้าที่ เป็นหน่วยงานเลขานุการ ของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เขตตรวจราชการที่ 10 กลุ่มตรวจ ราชการและติดตามประเมินผล ได้รับมอบหมายทำหน้าที่เลขานุการการตรวจราชการในระดับภาค ดังกล่าว จึงได้ทำการวิเคราะห์นโยบายการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560 ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สป. 164/2560 เรื่อง นโยบายการ ตรวจราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 สั่ง ณ วันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 รวม 15 นโยบาย การวิเคราะห์นโยบายการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวครั้งนี้ กลุ่มตรวจราชการและติดตามประเมินผล ได้พยายามสืบค้นข้อมูลให้มีความสมบูรณ์ให้มากที่สุด เชื่อมั่นว่า จะเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ ประสบผลสำเร็จ ตามเป้าหมายของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้วางไว้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารการวิเคราะห์นโยบายการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการ กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560 ฉบับนี้ จะได้ใช้เป็นแนวทางสนับสนุนการตรวจ ราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับหน่วยงานสนับสนุนการตรวจราชการ หน่วยงานรับตรวจราชการ บุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการตรวจราชการ และผู้สนใจโดยทั่วไป ขอขอบพระคุณแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่คณะทำงานได้อ้างอิงสืบค้นมาใช้ประโยชน์ในครั้งนี้มา ณ โอกาสนี้ ด้วย

สำนักงานศึกษาธิการภาค 10

กุมภาพันธ์ 2560

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การวิเคราะห์นโยบายการตรวจราชการของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ไว้ ประกอบด้วย สาระสำคัญของนโยบาย จุดมุ่งหมาย และผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ ดังที่จะได้นำเสนอรายละเอียดแยกตามนโยบาย ดังนี้

1. การวิเคราะห์นโยบายการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.1 **สาระสำคัญของนโยบาย** นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังรักษาแนวทาง ที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่อง คือ การแก้ไขปัญหาโดยยึดหลัก ยุทธศาสตร์พระราชทาน "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" และ "ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" โดยให้ความสำคัญกับการสร้างเอกภาพ และการบูรณาการของทุกหน่วยงานในการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การเพิ่มประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่รัฐที่ลงไปปฏิบัติงาน ในพื้นที่ การกำหนดให้กระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นวาระแห่งชาติ โดยให้ความสำคัญกับความต่อเนื่อง และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อที่จะทำให้การพูดคุยเป็นส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และให้ความสำคัญกับสังคมพหุวัฒนธรรมเฉพาะพื้นที่ กำหนดกรอบแนวคิดของนโยบาย ดังนี้ 1) การยึดมั่นในหลักการแก้ไขปัญหาโดยใช้แนวทางสันติวิธี ด้วยการแปรเปลี่ยนความขัดแย้งจากการใช้แนวทางรุนแรง มาเลือกใช้แนวทางสันติวิธี 2) การใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง 3) การบริหารจัดการบนพื้นฐานของสังคมพหุวัฒนธรรมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ 4) การยึดมั่นในหลักสิทธิมนุษยชน หลักนิติรัฐ นิติธรรม ธรรมะ และเคารพในกติการะหว่างประเทศ

1.2 จุดมุ่งหมายของนโยบาย กำหนดไว้รวม 6 ข้อ ดังนี้

1.2.1 เพื่อให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย สงบสันติ มีความไว้วางใจเชื่อมั่น ปรารถนาจากเงื่อนไข ที่เอื้อต่อการใช้ความรุนแรงจากทุกฝ่าย

1.2.2 เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในพื้นที่ ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.2.3 เพื่อให้สังคมไทย และสังคมในพื้นที่ ยอมรับและเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกัน ภายใต้อัตลักษณ์ พหุวัฒนธรรม และรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.2.4 เพื่อพัฒนาศักยภาพของคน สังคม และเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความเสมอภาคและเป็นธรรมในสังคมอย่างทั่วถึง ให้เป็นพื้นที่นำร่อง นวัตกรรม และนำลงทุน

1.2.5 เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและหลักประกันความต่อเนื่องของกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ และเตรียมความพร้อมในการเข้ามามีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้อัตลักษณ์แวดล้อมที่เอื้อต่อการแสวงหาทางออกจากความขัดแย้ง

1.2.6 เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ต่อสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้เกิดการสนับสนุนและมีบทบาทเกื้อกูลการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.3. ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 ได้แนวทางให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย สงบสันติ มีความไว้วางใจเชื่อมั่น ปรารถนาจากเงื่อนไข ที่เอื้อต่อการใช้ความรุนแรงจากทุกฝ่าย

1.3.2 ได้แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในพื้นที่ ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาระดับจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.3.3 ได้ข้อสรุปให้สังคมไทย และสังคมในพื้นที่ ยอมรับและเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคม พหุวัฒนธรรม และรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ไขปัญหาระดับจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.3.4 ได้แนวทางพัฒนาศักยภาพของคน สังคม และเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับความต้องการหลายทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความเสมอภาคและเป็นธรรมในสังคมอย่างทั่วถึง ให้เป็นพื้นที่ที่น่าอยู่ น่าท่องเที่ยว และน่าลงทุน

1.3.5 ได้แนวทางการสร้างความเชื่อมั่นและหลักประกันความต่อเนื่องของกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ และเตรียมความพร้อมในการเข้ามามีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการแสวงหาทางออกจากความขัดแย้ง

1.3.6 ได้แนวทางการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ต่อสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้เกิดการสนับสนุนและมีบทบาทเกื้อกูลการแก้ไขปัญหาระดับจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. การวิเคราะห์นโยบายอาชีวศึกษาเป็นเลิศ

2.1 **สาระสำคัญของนโยบาย** รัฐบาลเร่งปฏิรูปการศึกษาด้านอาชีวศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับผู้ประกอบการ ผลิตร่างคนร่วมกัน และกำหนดค่าตอบแทนที่เหมาะสมตามระดับความสามารถของฝีมือแรงงาน รวมทั้งส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในรูปแบบ**ทวิภาคี**มากขึ้น โดยในปี 2558 มีสถานประกอบการเข้าร่วม 10,527 แห่ง เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ถึง 2.75 เท่า และมีจำนวนนักเรียนสายอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้นเป็น 91,448 คน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลสามารถกระตุ้นให้นักเรียนและผู้ปกครองหันมาสนใจการศึกษาด้านอาชีวศึกษามากขึ้น จัดให้มี**ระบบทวิศึกษา**สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นให้ได้เรียนวิชาชีพเพิ่มเติม ขณะที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถเรียนสายสามัญควบคู่กับสายอาชีพ (ปวช.) **สำหรับปีการศึกษา 2559 สถาบันอาชีวศึกษาจะร่วมกับสถานประกอบการเปิดหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศเฉพาะทาง นำร่องในสาขาวิชาพาณิชยกรรม ขนส่งระบบราง ปีโตรเคมี แม่พิมพ์ การผลิตไฟฟ้า ท่องเที่ยว และเทคโนโลยีอาหารปลอดภัย ส่วนปีการศึกษา 2560 จะเปิดเพิ่มในสาขาปีโตรเลียม ชิ้นส่วนยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ และโรงแรม การยกระดับอาชีวศึกษาสู่สากล** มีความต้องการที่จะยกระดับการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาไทยให้เป็นศูนย์กลางการอาชีวศึกษาของอาเซียนให้ได้ โดยมีแนวทางที่จะดำเนินการในหลายส่วน ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งสถานศึกษาที่เป็นความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ดังเช่นโรงเรียนเทคนิคไทย-เยอรมัน การพัฒนาบุคลากรรองรับการคมนาคมขนส่งระบบราง การยกระดับภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของเด็กอาชีวศึกษา นอกเหนือจากศัพท์เทคนิคต่างๆ ที่จะช่วยเพิ่มโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพมากขึ้น นอกจากนี้มีแนวคิดที่จะยกระดับภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษาในรูปแบบการสอบเพื่อจบการศึกษาระดับปริญญาตรีด้วย

2.2 **จุดมุ่งหมายของนโยบาย** จะปรับเพิ่มจำนวนสถานศึกษาในโครงการให้เหมาะสมกับศักยภาพการพัฒนาทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ขณะเดียวกันยังได้ร่วมกับประเทศจีนส่งนักศึกษา ปวส. ไปฝึกงานการขนส่งระบบรางเป็นเวลา 1 ปี และเตรียมเปิดหลักสูตรสาขาการขนส่งระบบรางในประเทศไทย เพื่อสร้างความพร้อมรองรับการพัฒนาขนส่งทางราง เป้าหมายในการปฏิรูปอาชีวศึกษาจะเน้นผลิตนักเรียนอาชีวะที่มีความเชี่ยวชาญเทคนิคปฏิบัติเป็นแรงงานฝีมือ มีทักษะความสามารถในการคิดค้นนวัตกรรม นำไปสู่การเป็นผู้ประกอบการได้ในอนาคต ภายใต้แนวคิด “อาชีวศึกษา ฝีมือชน คนสร้างชาติ” การรวมอาชีวะรัฐและเอกชนเข้าด้วยกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การดำเนินงานอาชีวะทั้ง 2 ส่วนก้าวไปพร้อมกัน มีความเชื่อมต่อกันมากขึ้น ทั้งการเชื่อมต่อระหว่าง สอศ. กับ สช. และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

2.3 ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

2.3.1 **การจัดการศึกษาในรูปแบบทวิภาคี** เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวะกับภาคเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษา สถานศึกษากับสถานประกอบการจะได้ความต้องการด้านแรงงาน ที่สอดคล้องกัน เป็นความต้องการของผู้ผลิตและผู้บริโภค

2.3.2 **การจัดให้มีระบบทวิศึกษา** สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นให้ได้เรียนวิชาชีพเพิ่มเติม ขณะที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถเรียนสายสามัญควบคู่กับสายอาชีพ (ปวช.) เมื่อจบไปแล้วสามารถประกอบอาชีพได้ถ้าไม่ต้องการที่จะเรียนต่อ หรือมีปัญหาด้านการเงิน หรือด้านอื่น ๆ ที่ไม่สามารถเรียนต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นไปได้

2.3.3 **การส่งเสริมอาชีวศึกษาให้มีความเป็นเลิศเฉพาะทาง** จะได้แรงงานที่มีฝีมือเฉพาะทาง ในการพัฒนาประเทศในด้านอาชีพเป็นการเฉพาะ สอศ.ได้ทำการคัดเลือกสถานศึกษานำร่องในการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2559-2560 รวม 12 แห่ง ในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ด้านการส่งเสริมการลงทุนในซูเปอร์คลัสเตอร์อุตสาหกรรมต่างๆ อาทิ ด้านคมนาคม ด้านปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ ด้านอาหาร ด้านแม่พิมพ์และชิ้นส่วนยานยนต์ ด้านท่องเที่ยวและการโรงแรม ด้านไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โดยในอนาคตกระทรวงศึกษาธิการจะขยายผลในสาขาวิชาใหม่ที่เป็นความต้องการมากขึ้น เช่น ระบบราง โมเดิร์นฟาร์ม เป็นต้น

2.3.4 **การยกระดับอาชีวศึกษาสู่สากล** เป็นการเตรียมความพร้อมที่ส่งออกช่างฝีมือแรงงานที่เป็นมืออาชีพระดับสากล ยกกระตือรือร้นการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาไทยให้เป็นศูนย์กลางการอาชีวศึกษาของอาเซียนให้ได้ โดยมีแนวทางที่จะดำเนินการในหลายส่วน ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งสถานศึกษาที่เป็นความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ดังเช่นโรงเรียนเทคนิคไทย-เยอรมัน การพัฒนาบุคลากรรองรับการคมนาคมขนส่งระบบราง การยกระดับภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของเด็กอาชีวะนอกเหนือจากศัพท์เทคนิคต่างๆ ที่จะช่วยเพิ่มโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพมากขึ้น นอกจากนี้มีแนวคิดที่จะยกระดับภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษาในรูปแบบการสอบเพื่อจบการศึกษาระดับปริญญา

3. การวิเคราะห์นโยบายโครงการประชารัฐ

3.1 **สาระสำคัญของนโยบาย** สาระสำคัญของนโยบายประชารัฐ จะอยู่ที่การใช้อำนาจของรัฐเพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ โรงเรียนประชารัฐ เป็นโรงเรียนภายใต้โครงการ “สานพลังประชารัฐด้านการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำ” ที่เกิดจากความร่วมมือภาคีรัฐ (กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี) ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม รวม 25 องค์กร จับมือกันขับเคลื่อนเพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งหวังให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้นำ (ครู ผู้บริหารฯ) ได้รับการพัฒนาให้มีสัมฤทธิ์ผลโรงเรียนยืนอยู่ได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนของประเทศโดยรวม ประชารัฐการศึกษาจัดเป็นประชารัฐย่อยได้ร่วมประชารัฐใหญ่ของรัฐบาลเพื่อตอบโจทย์ให้กับประเทศ 3 ด้าน (การลดความเหลื่อมล้ำ การสร้างศักยภาพการแข่งขัน และการสร้างคุณภาพทรัพยากรมนุษย์)

3.2 **จุดมุ่งหมายของนโยบาย** โรงเรียนประชารัฐกำหนดตำบลละ 1 โรงเรียน รวม 7,424 โรงเรียน (ระยะแรก 3,342 โรงเรียน) กิจกรรมหลัก ๆ จะประกอบด้วย การแลกเปลี่ยนข้อมูลวิเคราะห์ วิจัย การสนับสนุนทรัพยากร รวมทั้งการเรียนรู้วิธีการสอนผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ภายใต้การดูแลและให้ความช่วยเหลือของ School Partners จากภาคเอกชนประมาณ 1,000 คน External Volunteer (นักศึกษา) และมี School Sponsor (CEO) จากภาครัฐและภาคเอกชน

3.3 ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

3.3.1 ครู ได้รับความรู้และประสบการณ์จากกระบวนการจัดการ ตลอดจนได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ต่างๆ

3.3.2 โรงเรียน ได้รับการเติมเต็มจากภาคเอกชน ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน สื่อการเรียนการสอน ระบบฐานข้อมูล

3.3.3 ผู้บริหาร ได้รับการพัฒนาคุณสมบัติและสมรรถนะความเป็นผู้นำและการบริหารจัดการ

3.3.4 ผู้ปกครอง ชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและสนับสนุนการศึกษามากขึ้น

3.3.5 ได้ข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงานตามนโยบายจากการติดตามประเมินผล ทั้งในส่วนของผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคในแต่ละพื้นที่ ภาพรวมของการดำเนินงาน และสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามนโยบายต่อไป

4. การวิเคราะห์นโยบายการยกระดับทักษะภาษาอังกฤษ

4.1 **สาระสำคัญของนโยบาย** เร่งยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในกลุ่มเป้าหมายหลัก นักเรียน นักศึกษา รวมถึงครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ และสามารถใช้ในการสื่อสาร แก้ปัญหาครูสอนภาษาอังกฤษไม่เพียงพอ ครูขาดทักษะและเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษ ในขณะที่ภาษาอังกฤษมีความสำคัญและจำเป็นในโลกยุคปัจจุบัน

4.2 **จุดมุ่งหมายของนโยบาย** นักเรียน นักศึกษา รวมถึงครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ และสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

4.3 ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

4.3.1 ครูแกนนำได้รับการพัฒนาและมีความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3.2 นักเรียนของโรงเรียนครูแกนนำได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3.3 ครู และนักเรียน ที่ได้ขยายผลจากโรงเรียนได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3.4 ได้ข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงานตามนโยบายจากการติดตามประเมินผล ทั้งในส่วนของผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคในแต่ละพื้นที่ ภาพรวมของการดำเนินงาน และสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามนโยบายต่อไป

5. การวิเคราะห์นโยบายโรงเรียนคุณธรรม

5.1 สาระสำคัญของนโยบาย สาเหตุที่ต้องมี "โรงเรียนคุณธรรม" เพราะในปัจจุบัน "คุณธรรมในโรงเรียน" ได้หายไป หลังจากแยกโรงเรียนออกจากวัด นอกจากนี้ สังคมปัจจุบันมีการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงและความเหลื่อมล้ำทางสังคม หรือความยากจน ดังจะเห็นได้จากประชากรไทยกว่าร้อยละ 80 มีหนี้ครัวเรือน รวมทั้งหนี้สินครูที่กระทรวงศึกษาธิการกำลังแก้ปัญหาในขณะนี้ด้วย ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงต้องให้ความสำคัญกับคนไทยทั้ง 67 ล้านคนทั่วประเทศ โดยเฉพาะนักเรียนเท่านั้น

5.2 จุดมุ่งหมายของนโยบาย ในปี 2559 นี้ กระทรวงศึกษาธิการจะเดินหน้าผลักดันการสร้างโรงเรียนคุณธรรมอย่างจริงจัง โดยขณะนี้มีสถานศึกษาเข้าร่วมโครงการแล้วจำนวนมาก คือ โรงเรียนในสังกัด สพฐ. จำนวน 367 แห่ง, สถาบันอาชีวศึกษา 500 แห่ง และโรงเรียนเอกชน 250 แห่ง จากนั้นจะขยายผลไปยังสถานศึกษาจำนวน 3,000 แห่ง ภายในสิ้นปี 2559 และภายในปี 2560 จะขยายผลให้ครอบคลุมโรงเรียนกว่า 30,000 แห่งทั่วประเทศ

5.3 ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ ตาม "ตัวชี้วัดโรงเรียนคุณธรรม 7 ข้อ" ดังนี้

5.3.1 มีอุดมการณ์คุณธรรม ต่อการพัฒนาในโรงเรียนคุณธรรม

5.3.2 มีกลไกและเครื่องมือในการปฏิบัติคุณธรรมจริยธรรมร่วมกันทั้งโรงเรียน

5.3.3 มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรม ความพอเพียง ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน และเสียสละในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

5.3.4 พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดน้อยลง

5.3.5 มีกระบวนการมีส่วนร่วม และสร้างความรับผิดชอบจากผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน

5.3.6 มีองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านคุณธรรม และบูรณาการร่วมกันไว้ในชั้นเรียน

5.3.7 เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรม

6. การวิเคราะห์นโยบายสะเต็มศึกษา (STEM Education)

6.1 **สาระสำคัญของนโยบาย** รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นฐานในการพัฒนาประเทศ โดยได้บูรณาการองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) เรียกโดยย่อว่า STEM เพื่อนำไปสู่การคิดแก้ปัญหาและการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ตลอดจนมุ่งผลิตกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ให้สามารถแข่งขันในระดับนานาชาติ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เป็นโครงการสำคัญด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามจุดเน้น 6 ยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เป็นนวัตกรรมการจัดการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสำหรับสร้างคนไทยรุ่นใหม่ และรองรับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศอย่างเหมาะสม

6.2 **จุดมุ่งหมายของนโยบาย** มุ่งให้ผู้เรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษามีลักษณะ 5 ประการ ได้แก่ (1) เป็นการสอนที่เน้นการบูรณาการ (2) ช่วยนักเรียนสร้างความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาวิชาทั้ง 4 กับชีวิตประจำวันและการทำอาชีพ (3) เน้นการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 (4) ทำทลายความคิดของนักเรียน และ (5) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และความเข้าใจที่สอดคล้องกับเนื้อหาทั้ง 4 วิชา จุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักและเห็นคุณค่าของการเรียนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ และเห็นว่าวิชาเหล่านั้นเป็นเรื่องใกล้ตัวที่สามารถนำมาใช้ได้ทุกวัน

6.3 ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

6.3.1 ทุกภาคส่วนในระบบสะเต็มศึกษาได้เข้าใจหน้าที่และบทบาท ในการดำเนินงานสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายสะเต็มศึกษาประเทศไทยจนสามารถขับเคลื่อนสะเต็มศึกษาเพื่อยกระดับ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี

6.3.2 ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนโดยระบบสะเต็มศึกษา

6.3.3 กระตุ้น และส่งเสริมให้ครู ผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษา เยาวชน เครือข่ายภาครัฐและเอกชน ตระหนักและเห็นคุณค่าของการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี ตามแนวทางของสะเต็มศึกษา

6.3.4 ได้ข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงานตามนโยบายจากการติดตามประเมินผล ทั้งในส่วนของผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคในแต่ละพื้นที่ ภาพรวมของการดำเนินงาน และสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามนโยบายต่อไป

7. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ O-Net

7.1 **สาระสำคัญของนโยบาย** นโยบายของ รร.ว.ศึกษาธิการ ที่มีความต้องการปรับปรุงคุณภาพผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และปรับระบบการสอบโอเน็ตให้เป็นที่ยอมรับ เพื่อเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในอนาคต ย้ำว่า กระทรวงศึกษาธิการคาดหวังให้ค่าเฉลี่ยคะแนน O-NET ของทุกระดับชั้นเพิ่มสูงขึ้น เพราะการที่ได้คะแนนต่ำ ไม่ได้เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนเพียงอย่างเดียว ระบบประเมินก็มีส่วนสำคัญ หากเราทำระบบประเมินให้ดี จะทำให้รู้ว่าปัญหาจริงๆ คืออะไร ไม่ใช่สอนให้เด็ก

เตรียมสอบอย่างเดียว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้เพิ่งเริ่มเป็นปีแรก สิ่งที่เราทำในกระบวนการศึกษากว่า จะออกดอกออกผลต้องใช้เวลาอย่างน้อย 5 ปี จึงมั่นใจว่าในอนาคต คะแนนเฉลี่ยต้องเพิ่มขึ้น เพราะนี่ คือการปฏิรูปของจริง

7.2. จุดมุ่งหมายของนโยบาย คาดหวังให้ค่าเฉลี่ยคะแนน O-NET ของทุกระดับชั้นเพิ่มสูงขึ้น สพฐ.ได้กำหนดแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์โอเน็ต 4 แผนงาน คือ

7.2.1 การพัฒนาระบบทดสอบโอเน็ตให้ได้มาตรฐาน ด้วยการจัดส่ง ตัวชี้วัดต้องรู้ ให้ สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) และการจัดทำผังโครงสร้างข้อสอบร่วมกับ สทศ. พร้อมจัดส่งครู สพฐ.ร่วมออกข้อสอบโอเน็ต

7.2.2 สื่อสารและสร้างความเข้าใจการสอบโอเน็ต โดยจะเผยแพร่ผังโครงสร้างข้อสอบ ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และชี้แจงนโยบายการสอบโอเน็ตให้เขตพื้นที่รับทราบ

7.2.3 สนับสนุน ส่งเสริม และเตรียมความพร้อมการสอบโอเน็ต ซึ่งจะมีการพัฒนาครู การสร้างข้อสอบอัตโนมัติให้ได้มาตรฐาน พัฒนาระบบการวัดและประเมินผล การจัดสอบพีโอเน็ต

7.2.4 สร้างขวัญกำลังใจและส่งเสริมนำไปใช้ โดยวิเคราะห์ผลสอบโอเน็ตจุดเด่นจุดด้อยที่ต้องพัฒนา และมอบโล่รางวัลให้แก่เขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนดีขึ้น และจัดทำแผนยกระดับคุณภาพผู้เรียนในปีต่อไป โดยใช้คะแนนโอเน็ตที่ผ่านมาเป็นมาตรฐานในการพัฒนา

7.3 ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

7.3.1 ได้แนวทางการปรับระบบการสอบโอเน็ตให้เป็นที่ยอมรับ เพื่อเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

7.3.2 ได้แผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์โอเน็ต ที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมมากขึ้น

7.3.3 ค่าเฉลี่ยคะแนน O-NET ของทุกระดับชั้นเพิ่มสูงขึ้น

8. การวิเคราะห์นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

8.1 สาระสำคัญของนโยบาย ยึดแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริให้มีการนำองค์ 4 แห่งการศึกษา คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา และหัวใจนักปราชญ์คือ สุ จี ปุ ลิ หมายถึง การฟัง การคิด การถาม และการเขียน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของนักปราชญ์และบัณฑิต มาเป็นแนวทางการกำหนดนโยบายสำหรับหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาที่จะดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย

8.2 จุดมุ่งหมายของนโยบาย การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สำหรับเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ๔ H ที่จะพัฒนาผู้เรียนด้านสมอง (Head) ด้านคุณลักษณะ และค่านิยม (Heart) ด้านทักษะปฏิบัติ (Hand) และด้านสุขภาพกาย (Health) ลดเวลาเรียนภาควิชาการลง แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็ก ๆ ควรเรียนรู้ ซึ่งหมายความว่า ครูต้องใช้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนได้สาระที่ต้องรู้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นี่คือนโยบายปลายทางของนโยบายดังกล่าว

8.3 ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

8.3.1 ผู้เรียนมีทักษะ ในการคิดวิเคราะห์ และได้รับการพัฒนา เติบโตตามศักยภาพ ตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนแต่ละคน นำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และการศึกษาต่อที่สูงขึ้น

8.3.2 สถานศึกษามีโอกาสมีทางเลือกในการบริหารจัดการตามบริบทของสถานศึกษาทั้งในด้านวิชาการ ด้านการปฏิบัติมากยิ่งขึ้น เหมาะสมกับความพร้อมของสถานศึกษาเป็นสำคัญ สามารถบริหารจัดการเวลาเรียน และจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” นักเรียนได้รับการพัฒนาเติบโตตามศักยภาพ ตามความสนใจและถนัดของแต่ละคน

8.3.3 นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พัฒนาตนเอง ตามความสนใจ และความถนัดอย่างเต็มศักยภาพและมีความสุขกับการเรียนรู้

8.3.4 พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยใช้เครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชน ชาวบ้าน มาช่วยในการเรียนการสอนเป็นการรักษาศิลปะ วัฒนธรรมของท้องถิ่นไว้อีกหนึ่งทางหนึ่งด้วย

8.3.5 ได้ข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงานตามนโยบายจากการติดตามประเมินผล ทั้งใน ส่วนของผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคในแต่ละพื้นที่ ภาพรวมของการดำเนินงาน และสรุปเป็น ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามนโยบายต่อไป

9. การวิเคราะห์นโยบายการพัฒนาคู

9.1 **สาระสำคัญของนโยบาย** การดำเนินการพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษา โดยยึดถือภารกิจและพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นฐาน ด้วยระบบ TEPE Online(Teachers and Educational Personal Enhancement by holding Responsibilities and Functional Areas as Majors) เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาความรู้ความสามารถและสมรรถนะตามความสนใจของภารกิจโดยสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นกลยุทธ์สำคัญควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ และเป็นการเตรียมคนให้พร้อมในการดำรงชีวิตอยู่อย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลง ของโลกทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยีและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ หลักรัฐการฝึกอบรมออนไลน์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้าง เนื้อหาเหมาะสมกับการพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยหลักสูตรพัฒนามาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ และหลักสูตรการขอมีและขอต่อใบอนุญาตของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาของครูศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารการศึกษา พร้อมทั้งจัดทำกรอบแนวทางการพัฒนาให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยระบบ TEPE Online ระดับภาค ๘ ศูนย์ และระดับจังหวัด ๗๗ จังหวัด ครอบคลุมทุกภูมิภาคทั่วประเทศ

9.2 จุดมุ่งหมายของนโยบาย

9.2.1 มีแนวทางการพัฒนาระบบการผลิตครูให้เพียงพอต่อความต้องการและเหมาะสมกับอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และปรับระบบการรับรองมาตรฐานวิชาชีพครูให้เอื้อต่อการเพิ่มโอกาสให้มีบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมเข้ามาในระบบการศึกษา

9.2.2 ระบบการบริหารงานบุคคล การย้ายบรรจุ และการประเมินวิทยฐานะของครูและบุคลากรทางการศึกษา มีมาตรฐานระดับสากล สามารถเพิ่มศักยภาพในการให้การศึกษาและลดภาระงานที่ไม่จำเป็นรวมทั้งไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานตามภารกิจหลัก

9.2.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีจิตวิญญาณของความเป็นครู การเป็นครูมืออาชีพ และยึดมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพ

9.2.4 สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาตามเส้นทางวิชาชีพและความก้าวหน้าในหน้าที่การงานได้อย่างเป็นระบบ มีระบบสนับสนุนการพัฒนาตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ในการระบบคลังความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการประเมินผล อย่างเป็นรูปธรรม

9.2.5 มีแผนงานและโครงการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยการพัฒนาระบบสวัสดิการที่มุ่งการแก้ไขปัญหาและให้การช่วยเหลือที่ยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินอย่างเป็นระบบ

9.3 ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

9.3.1 ได้แนวทางการพัฒนาระบบการผลิตครูให้เพียงพอต่อความต้องการและเหมาะสมกับอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และปรับระบบการรับรองมาตรฐานวิชาชีพครูให้เอื้อต่อการเพิ่มโอกาสให้มีบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมเข้ามาในระบบการศึกษา

9.3.2 ได้ระบบการบริหารงานบุคคล การย้ายบรรจุ และการประเมินวิทยฐานะของครูและบุคลากรทางการศึกษา มีมาตรฐานระดับสากล สามารถเพิ่มศักยภาพในการให้การศึกษาและลดภาระงานที่ไม่จำเป็นรวมทั้งไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานตามภารกิจหลัก

9.3.3 ได้แนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู การเป็นครูมืออาชีพ และยึดมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพ

9.3.4 ได้แนวทางการพัฒนาตามเส้นทางวิชาชีพและความก้าวหน้าในหน้าที่การงานได้อย่างเป็นระบบ มีระบบสนับสนุนการพัฒนาตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ในการระบบคลังความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการประเมินผล อย่างเป็นรูปธรรม

9.3.5 ได้แผนงานและโครงการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยการพัฒนาระบบสวัสดิการที่มุ่งการแก้ไขปัญหาและให้การช่วยเหลือที่ยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินอย่างเป็นระบบ

10. การวิเคราะห์นโยบายการพัฒนาโรงเรียน ICU

10.1 สารสำคัญของนโยบาย โรงเรียน ICU ได้แก่โรงเรียนสภาพแย่มากที่สุดหรือตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุกเขตพื้นที่การศึกษา ที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือเร่งด่วนในด้านต่าง ๆ (เช่น ครูไม่พอ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เด็กติดยาเสพติด เด็กออกกลางคัน มีปัญหาด้าน IT เป็นต้น) คัดเลือกโรงเรียน ICU สังกัด สพฐ. จำนวน 3,000 แห่ง จากจำนวนทั้งสิ้น 10,000 แห่งด้วยความสมัครใจก่อน นอกจากนี้จะพัฒนาในโรงเรียน สพฐ. ที่มีจำนวน 3,000 แห่ง จะพัฒนาสถานศึกษา ICU สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และโรงเรียนเอกชน ในรูปแบบเดียวกันด้วย

10.2 จุดมุ่งหมายของนโยบาย

10.2.1 เพื่อคัดเลือกโรงเรียนสภาพแย่มากที่สุดหรือตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุกเขตพื้นที่การศึกษา ที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือเร่งด่วนในด้านต่างๆ

10.2.2 เพื่อจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน ICU โดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และดำเนินการ

พัฒนาตามแผนที่กำหนดไว้ร่วมกัน

10.2.3 เพื่อสร้างโอกาสความเสมอภาคและการลดความเหลื่อมล้ำโรงเรียนที่มีสภาพแย่มากตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ให้ได้รับการพัฒนาเช่นเดียวกับโรงเรียนที่มีความพร้อมอื่นๆ

10.3 ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

ได้แนวทางการแก้ปัญหาโรงเรียนที่ไม่มีความพร้อมในด้านต่างๆ ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายโดยความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ และสามารถตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ข้อที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมอย่างแท้จริง รวมถึงเป็นการแก้ปัญหาที่โรงเรียนขนาดเล็กที่ยังคงมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษากับโรงเรียนในเมือง และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการขอยุบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก โดยไม่เกิดการต่อต้านจากชุมชน (สามารถระบุปัญหาของโรงเรียนเหล่านี้ได้อย่างชัดเจนว่าทำไมต้องทำการยุบรวมได้)

11. การวิเคราะห์นโยบายเศรษฐกิจพอเพียง

11.1 สารสำคัญของนโยบาย สารสำคัญหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗ จากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ร.9 ได้ทรงเตือนล่วงหน้าให้มีความระมัดระวังเกี่ยวกับความสมดุลด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และทรงแนะแนวทางการพัฒนาประเทศอย่าง “เป็นลำดับขั้น” ดังตอนหนึ่งในพระราชดำรัส ความว่า ...การพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อนด้วยวิธีการที่ประหยัดระมัดระวัง แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้ว จึงค่อยสร้างเสริมความเจริญขั้นที่สูงขึ้นตามลำดับต่อไป...ด้วยความรอบคอบระมัดระวังและประหยัดนั้น ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลว และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์...

กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดและในกำกับ ร่วมประสานความร่วมมือระหว่างกันในการดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

11.2 จุดมุ่งหมายของนโยบาย การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ในภาพรวม คือ สถานศึกษาพอเพียง แบบอย่างที่ดีในทางปฏิบัติการประเมินสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาพอเพียง มีองค์ประกอบการประเมิน 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน

ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านผลลัพธ์ซึ่งสะท้อนแนวความคิดการขับเคลื่อน ทั้งโรงเรียน ดังนี้

11.2.1 การจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงที่มั่นคงยั่งยืน

11.2.2 ด้านวัตถุ (ใช้ทรัพยากร เงินทอง ของใช้ต่างๆ อย่างประหยัดและคุ้มค่า สอดคล้องกับความเป็นจริงของชีวิตแต่ละคนอย่างมีเหตุผล ด้วยความไม่ประมาท)

11.2.3 ด้านสังคม (เห็นคุณค่าและมีทักษะในการอยู่ร่วมกันในสังคมโดยการมีวินัย เคารพกฎ-กติกา รู้จักแบ่งปัน เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลัง มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เบียดเบียนจนส่งผลให้เกิดความสามัคคี และเป็นโรงเรียน-ชุมชนแห่งความสุข)

11.2.4 ด้านสิ่งแวดล้อม (เห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า ต้นไม้ อากาศ พลังงาน ฯลฯ ร่วมในกิจกรรมและปฏิบัติตนเพื่อรักษาสถิติสิ่งแวดล้อม ลดขยะ เป็นต้น)

11.2.5 ด้านวัฒนธรรม (ภูมิใจในความเป็นไทย รักท้องถิ่น ด้วยฐานความรู้ และความเข้าใจรากเหง้าของตน ชุมชน ประเทศชาติ ร่วมกิจกรรมและปฏิบัติตนเพื่ออนุรักษ์และสืบทอด ประเพณี วัฒนธรรมที่ดีงาม)

11.3 ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

11.3.1 ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงที่มั่นคงยั่งยืน ปรับตัวอยู่โลกยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีความสุข

11.3.2 ผู้เรียนใช้ทรัพยากร เงินทอง ของใช้ต่าง ๆ อย่างประหยัดและคุ้มค่า สอดคล้องกับความเป็นจริงของชีวิตแต่ละคนอย่างมีเหตุผล

11.3.3 ผู้เรียนเห็นคุณค่าและมีทักษะในการอยู่ร่วมกันในสังคมโดยการมีวินัย เคารพกฎ กติกา รู้จักแบ่งปัน เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลัง มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เบียดเบียนกัน จนส่งผลให้เกิดความสามัคคี และเป็นโรงเรียน ชุมชนแห่งความสุข

11.3.4 ผู้เรียนเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า ต้นไม้ อากาศ พลังงาน ฯลฯ ร่วมในกิจกรรมและปฏิบัติตนเพื่อรักษาสถิติสิ่งแวดล้อม

11.3.5 ผู้เรียนภูมิใจในความเป็นไทย รักท้องถิ่น ด้วยฐานความรู้ และความเข้าใจ รากเหง้าของตน ชุมชน ประเทศชาติ ร่วมกิจกรรมและปฏิบัติตนเพื่ออนุรักษ์และสืบทอด ประเพณี วัฒนธรรมที่ดีงาม

11.3.6 ได้ข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงานตามนโยบายจากการติดตามประเมินผล ทั้งในส่วนของผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคในแต่ละพื้นที่ ภาพรวมของการดำเนินงาน และสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามนโยบายต่อไป

12. การวิเคราะห์นโยบายการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก

12.1 **สาระสำคัญของนโยบาย** เน้นการแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สพฐ. ที่มีครูไม่ครบชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยภาพรวมต่ำ เพิ่มโอกาสและยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กทุกแห่ง โดยใช้หลากหลายรูปแบบวิธีการ เช่น การควบรวมโรงเรียน (ปี 2559-2560 สพฐ. มีแผนที่จะควบรวม 10,971 โรงเรียน) จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยสอนจัดสรรอุปกรณ์ดาวเทียม จัดทำ School Mapping เป็นต้น

12.2 จุดมุ่งหมายของนโยบาย แก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สพฐ. ที่มีครูไม่ครบชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยภาพรวมต่ำ เพิ่มโอกาสและยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กทุกแห่ง โดยใช้หลากหลายรูปแบบวิธีการ

12.3 ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

12.3.1 ได้โรงเรียนขนาดเล็กส่วนหนึ่งที่มีครูครบชั้น และมีจำนวนนักเรียนต่อห้องที่เหมาะสม

12.3.2 ได้จำนวนโรงเรียนบริหารจัดการร่วมกันรูปแบบครบรวมทั้งโรงเรียนมีจำนวนที่ชัดเจนในแต่ละพื้นที่ และพบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานพร้อมข้อเสนอแนะในการดำเนินงานต่อไป

12.3.3 ได้จำนวนโรงเรียนบริหารจัดการร่วมกันรูปแบบครบรวมทั้งโรงเรียนมีจำนวนที่ชัดเจนในแต่ละพื้นที่ และพบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานพร้อมข้อเสนอแนะในการดำเนินงานต่อไป

12.3.4 ได้ข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงานตามนโยบายจากการติดตามประเมินผล ทั้งในส่วนของผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคในแต่ละพื้นที่ ภาพรวมของการดำเนินงาน และสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามนโยบายต่อไป

13. การวิเคราะห์นโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม

13.1 สาระสำคัญของนโยบาย แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) โดยมีกรอบแนวคิดในการลดการเกิดขยะมูลฝอยหรือของเสียอันตรายที่แหล่งกำเนิด การนำของเสียกลับมาใช้ซ้ำและใช้ประโยชน์ใหม่ ณ แหล่งกำเนิดตามหลักการ 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle) การดำเนินงานตาม Road Map การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย การสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เหมาะสม การวางระเบียบมาตรการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และการสร้างวินัยของคนในการจัดการขยะมูลฝอย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับความเห็นของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานปรมาณูและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่เห็นควรมีการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เพื่อขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และให้มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับในส่วนที่เกี่ยวกับการงบประมาณ ให้จัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

13.2 จุดมุ่งหมายของนโยบาย

13.2.1 เป็นกรอบและทิศทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายของประเทศ

13.2.2 เพื่อให้มีแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในภาพรวมของประเทศ และ บูรณาการการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

13.2.3 จังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและสามารถดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

13.3 ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

13.3.1 ได้กรอบและทิศทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายของประเทศ ภาค จังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน ตามลำดับ

13.3.2 ได้แนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในภาพรวมของประเทศ และ บูรณาการการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในระดับพื้นที่ตามลำดับ

13.3.3 จังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและสามารถดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

14. การวิเคราะห์นโยบายการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางท้องถนน

14.1 **สาระสำคัญของนโยบาย** หลักการให้จัดทำแผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2560 – 2563 (ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ (1) พัฒนาระบบบริหารจัดการด้านความปลอดภัยทางถนนสู่ระดับสากล (2) การเสริมสร้างความปลอดภัยแบบมุ่งเป้า (3) ลดความสูญเสียในปัจจัยเสี่ยงหลักอย่างยั่งยืน (4) เสริมสร้างความปลอดภัยทางถนนในท้องถิ่น) และให้ใช้แผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2556 – 2563 จะแล้วเสร็จ (ทั้งนี้ในแผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2556-2559 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างความปลอดภัยแบบมุ่งเป้า ศธ. เกี่ยวข้องในประเด็นหลักเกี่ยวกับเด็กในเป้าหมาย “ลดสถานการณ์อันตรายสำหรับเด็กที่ใช้รถใช้ถนน”)

14.2 จุดมุ่งหมายของนโยบาย

14.2.1 เพื่อให้แต่ละหน่วยงานให้ความสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมทั้งการสนับสนุนเครื่องมือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

14.2.2 เพื่อให้มีนโยบายประชารัฐมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

14.2.3 เพื่อให้ทุกภาคส่วนร่วมกันรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกด้านความปลอดภัยทางถนนอย่างเข้มข้น จริงจัง

14.2.4 เพื่อให้เกิดความตระหนักและเกิดเป็นวัฒนธรรมการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย

14.3 ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

14.3.1 หน่วยงานได้ให้ความสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมทั้งการสนับสนุนเครื่องมือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

14.3.2 ได้แนวทางในการดำเนินงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

14.3.3 หน่วยงาน สถานศึกษาได้ร่วมกันรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกด้านความปลอดภัยทางถนนอย่างเข้มข้น จริงจัง

14.3.4 หน่วยงาน สถานศึกษาได้เกิดความตระหนักและเกิดเป็นวัฒนธรรมการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย

15. การวิเคราะห์นโยบายการประสานขับเคลื่อนนโยบายระดับพื้นที่ (กศจ.)

15.1 **สาระสำคัญของนโยบาย** 1) การกำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท 2) ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย 3) เห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษา 4) เห็นชอบกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและตัวชี้วัดในการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 5) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 6) กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 7) วางแผนการจัดการศึกษาและพิจารณาเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา ในพื้นที่จังหวัด

15.2 จุดมุ่งหมายของนโยบาย

15.2.1 เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ในพื้นที่จังหวัด

15.2.2 เพื่อประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย ในพื้นที่จังหวัด

15.2.3 เพื่อเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษาเห็นชอบกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและตัวชี้วัดในการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่จังหวัด

15.2.4 เพื่อเห็นชอบกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและตัวชี้วัดในการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่จังหวัด

15.2.5 เพื่อเสนอความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในพื้นที่จังหวัด

15.2.6 เพื่อกำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่จังหวัด

15.2.7 เพื่อวางแผนการจัดการศึกษาและพิจารณาเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา ในพื้นที่จังหวัด

15.3 ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

15.3.1 ได้ยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ในพื้นที่จังหวัด

15.3.2 ได้ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย ในพื้นที่จังหวัด

15.3.3 ได้แผนพัฒนาการศึกษาตามกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและตัวชี้วัดในการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่จังหวัด

15.3.4 ได้กรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและตัวชี้วัดในการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่จังหวัด

15.3.5 ได้ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในพื้นที่จังหวัด

15.3.6 ได้กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่จังหวัด

15.3.7 ได้วางแผนการจัดการศึกษาและพิจารณาเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา ในพื้นที่จังหวัด

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหাজังหวัดชายแดนภาคใต้	1
อาชีวศึกษาเป็นเลิศ	11
โครงการประชารัฐ	17
การยกระดับทักษะภาษาอังกฤษ	21
โรงเรียนคุณธรรม	23
สะเต็มศึกษา (STEM Education)	26
การยกระดับผลสัมฤทธิ์ O-Net	29
การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	32
การพัฒนาครู	35
การพัฒนาโรงเรียน ICU	41
โครงการเศรษฐกิจพอเพียง	45
การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก	49
การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม	53
การป้องกันและลดอุบัติเหตุทางท้องถนน	58
การประสานขับเคลื่อนนโยบายระดับพื้นที่ (กศจ.)	60
บรรณานุกรม	71
ภาคผนวก	74
ภาคผนวก ก	75
ภาคผนวก ข	76
คณะทำงาน	80

1. การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ความเป็นมา

นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2560 - 2562 จัดทำขึ้น¹ ตามพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2553 มาตรา 4 ที่กำหนดให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ จัดทำนโยบายดังกล่าวเสนอสภาความมั่นคงแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีพิจารณา ให้ความเห็นชอบ และให้คณะรัฐมนตรีนำเสนอรัฐสภาเพื่อทราบตามลำดับ โดยกำหนดให้มีเนื้อหาของนโยบายครอบคลุมอย่างน้อยในด้านการพัฒนาและด้านความมั่นคง รวมทั้งให้นำความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนมาประกอบการจัดทำนโยบายให้ตรงกับความต้องการ และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน ศาสนา วัฒนธรรม อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ และประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้ง แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ การจัดทำนโยบายครั้งนี้ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้ใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่สำคัญ ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการในพื้นที่ และ ในส่วนกลาง ผู้นำและผู้แทนศาสนา ภาคประชาสังคม ภาคสื่อสารมวลชน สตรีและเยาวชน และผู้ต้องขัง คดีความมั่นคง ประกอบกับข้อมูลเอกสารวิชาการ การเข้าร่วมรับฟังในเวทีสัมมนาที่เกี่ยวข้อง และการติดตามประเมินผลนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2555 - 2557

โดยสรุปแล้ว นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ฉบับนี้ ยังรักษาแนวทางที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่อง คือ การแก้ไขปัญหาโดยยึดหลักยุทธศาสตร์พระราชทาน "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" และ "ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" โดยให้ความสำคัญกับการสร้างเอกภาพ และการบูรณาการของทุกหน่วยงานในการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การเพิ่มประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่รัฐที่ลงไปปฏิบัติงาน ในพื้นที่ การกำหนดให้กระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นวาระแห่งชาติ โดยให้ความสำคัญกับความต่อเนื่อง และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อที่จะทำให้การพูดคุยเป็นส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และให้ความสำคัญกับสังคมพหุวัฒนธรรมเฉพาะพื้นที่

สถานการณ์

ในอดีต สถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรุนแรงและเกิดความไม่สงบมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีลักษณะปัญหาที่มีความซับซ้อน ละเอียดอ่อน และเชื่อมโยงกันหลายมิติ ทั้งนี้ ปัจจัยหลักที่ถูกนำมาเป็นเงื่อนไขของปัญหา คือ ชาติพันธุ์ ศาสนา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของพื้นที่ รวมทั้ง ประชาชนมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิถีชีวิตเพื่อดำรงอยู่ในสังคมไทยภายใต้ความเข้าใจ และการยอมรับบนพื้นฐานของความเป็นอัตลักษณ์ดังกล่าว อนึ่ง การใช้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง เป็นผลมาจากคนกลุ่มหนึ่งซึ่งมีอุดมการณ์แตกต่างจากรัฐ มีความรู้สึกคับแค้นใจ และรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการดำเนินงานของภาครัฐ จึงนำมาเป็นเงื่อนไขขยายผล และต่อสู้ด้วยการใช้ความรุนแรง ส่งผลทำให้เกิดบรรยากาศความกลัว ความไม่ไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน และประชาชนกับประชาชน รวมทั้งยังส่งผลกระทบต่อทางตรงและทางอ้อมต่อการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ ความไม่เข้าใจและไม่เห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างแท้จริงของคนบางกลุ่ม ยังคงถูกใช้เป็นเงื่อนไขสร้างความชอบธรรมในการ

ก่อเหตุรุนแรง ส่งผลให้ประชาชนมีความหวาดระแวง และไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐบางคน ในขณะที่การพัฒนาพื้นที่ทั้งในเรื่องของการพัฒนาเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิต สังคม และการศึกษา ไม่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของพื้นที่ รวมถึง การบริหารจัดการของภาครัฐที่ขาดเอกภาพ และการบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างแท้จริง ส่งผลให้เกิดสถานการณ์ความรุนแรงและความไม่สงบดังกล่าว

ปัจจุบัน สถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีแนวโน้มลดลง แต่ยังคงมีความรุนแรงและความไม่สงบต่อเนื่อง และยังคงน่าปัจจัยหลักเดิม คือ ชาติพันธุ์ ศาสนา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ มาเป็นเงื่อนไขในการสร้างความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรง อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ความรุนแรงตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบัน ถือได้ว่าเป็นสถานการณ์ที่มีความละเอียดอ่อน และมีผลกระทบต่อความมั่นคงอย่างยิ่ง ด้วยเป็นปัญหาความรุนแรงที่เป็นผลมาจากเงื่อนไขที่ซับซ้อน และเชื่อมโยงกันใน 3 ระดับ คือ 1) **เงื่อนไขระดับบุคคล** ซึ่งเกิดจากกลุ่มที่มีอุดมการณ์แตกต่างจากรัฐ การสร้างเงื่อนไขของเจ้าหน้าที่รัฐบางคน ภัยแทรกซ้อน และการใช้ความรุนแรงอันมีเหตุจากความแค้นและความเกลียดชัง 2) **เงื่อนไขระดับโครงสร้าง** คือ โครงสร้างการปกครองและการบริหารราชการ ถึงแม้จะมีการกระจายอำนาจแล้วก็ตาม แต่ประชาชนบางส่วนยังรู้สึกไม่สามารถสนองตอบกับความต้องการ ไม่ได้รับความเป็นธรรม ถูกเลือกปฏิบัติ และขาดอำนาจในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเองอย่างแท้จริง และ 3) **เงื่อนไขระดับวัฒนธรรม** ประชาชนไทยมลายูในพื้นที่บางส่วน รู้สึกแปลกแยก ไม่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย โดยเห็นว่าการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐบางคนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ หวาดระแวง และมีอคติ ไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ จึงเป็นเงื่อนไขที่ทำให้คนในพื้นที่บางส่วน ยอมรับหรือเห็นด้วยกับฝ่ายที่ใช้ความรุนแรง และเป็นเงื่อนไขสำคัญที่กลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐ หยิบยกมาใช้เป็นข้ออ้าง เพื่อสร้างความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรงในการต่อสู้เพื่อเป้าหมายของตน

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อนภายในสังคมไทยและสังคมโลก ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ส่งผลกระทบต่อสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะการปรับตัวและการรักษาอัตลักษณ์ให้การก้าวไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อีกทั้งการเผชิญกับปัญหาภัยแทรกซ้อนที่สำคัญ คือ ปัญหายาเสพติดในหมู่เยาวชน ปัญหาความยากจน และความรู้สึกไม่เป็นธรรมในสังคม ตลอดจน ยังมีปัจจัยเสริมที่เป็นแรงหนุน คือ กระแสจากภายนอก อาทิ กระแสท้องถิ่นนิยม กระแสการต่อสู้ด้วยแนวทางสุดโต่ง กระแสความขัดแย้งระหว่างโลกตะวันตกกับโลกมุสลิม และกระแสสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง ส่งผลให้สถานการณ์และปัญหาข้างต้นมีความซับซ้อนมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลจากการดำเนินการตามนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2555 – 2557 ที่ผ่านมา ได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน จึงทำให้การแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความก้าวหน้าตามลำดับ ภาครัฐมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในพื้นที่มากยิ่งขึ้น เช่น การจัดระบบการดำเนินงานด้านความมั่นคง และด้านการพัฒนา ให้มีความสอดคล้องกันมากขึ้น ปรับกลไกการบริหารให้มีเอกภาพ มีการบูรณาการงบประมาณแผนงานโครงการ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์นโยบาย และการเพิ่มประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อทำหน้าที่แก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ มีความคืบหน้าที่ชัดเจน คือ การเปิดเวทีพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ภาคประชาสังคมและภาคประชาชน กล้าแสดงออกและเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่

จังหวัดชายแดนภาคใต้ ภาครัฐและเจ้าหน้าที่รัฐมีการปรับตัว พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และความทุ่มเท ต่อการแก้ไขปัญหาเพิ่มขึ้น จนทุกฝ่ายมีความมั่นใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างสันติสุข อย่างไรก็ตาม อุปสรรคสำคัญ คือ การแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การสร้างเอกภาพและการบูรณาการ การทำงานร่วมกันของภาครัฐให้มากยิ่งขึ้น โดยหลังจากมีการปรับโครงสร้างการบริหารราชการ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 98/2557 เรื่อง การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ให้ความสำคัญกับเรื่องเอกภาพและการบูรณาการการดำเนินงานตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับหน่วยปฏิบัติในพื้นที่ ทำให้อุปสรรคในเรื่องการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งการบริหารจัดการการแก้ไขปัญหา ที่เป็นเอกภาพเริ่มมีทิศทางที่ชัดเจนและแนวโน้มที่ดีขึ้น

ในระยะต่อไป มีแนวโน้มที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในทิศทางที่ดีขึ้น คือ 1) ภาครัฐมีทิศทางและพัฒนาการในการแก้ไขปัญหา มีความเข้าใจในวิถีชีวิต และความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม รวมทั้งรับรู้ปัญหาและ ความต้องการของประชาชนในพื้นที่โดยตรง 2) การเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขและพัฒนาพื้นที่ของภาคประชาชน ภาคประชาสังคม สตรีและเยาวชนเพิ่มขึ้น 3) นานาชาติและองค์การต่างประเทศ มีความเข้าใจและให้ความร่วมมือต่อการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ 4) กระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งในประเทศและต่างประเทศมีความต่อเนื่อง และ 5) การรวมตัวของประชาคมอาเซียนเป็นโอกาสสำคัญ ของพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ รวมทั้งมีจุดแข็งในเรื่องของภาษา วัฒนธรรม ทรัพยากร และเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ร่วมกัน

กรอบแนวคิดของนโยบาย

เพื่อให้นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระยะต่อไป มีทิศทางชัดเจน และต่อเนื่องจากนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2555 – 2557 โดยหน่วยงาน ที่รับผิดชอบสามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทายุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการรองรับอย่างเหมาะสม รวมถึง ยึดหลักยุทธศาสตร์พระราชทาน "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" และ "ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" จึงกำหนดกรอบแนวคิดของนโยบาย ดังนี้

1. การยึดมั่นในหลักการแก้ไขปัญหาโดยใช้แนวทางสันติวิธี ด้วยการแปรเปลี่ยนความขัดแย้งจากการใช้แนวทางรุนแรงมาเลือกใช้แนวทางสันติวิธี
2. การใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง
3. การบริหารจัดการบนพื้นฐานของสังคมพหุวัฒนธรรมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่
4. การยึดมั่นในหลักสิทธิมนุษยชน หลักนิติรัฐ นิติธรรม ตระหนักและเคารพในกติการะหว่างประเทศ

วิสัยทัศน์

"สังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย ปราศจากเงื่อนไขความรุนแรง วิถีชีวิตของทุกคนได้รับการปกป้อง พัฒนบนพื้นฐานสังคมพหุวัฒนธรรม และมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างสันติสุขอย่างยั่งยืน"

วัตถุประสงค์

เพื่อให้การแก้ไขปัญหา มีความสอดคล้องและตรงกับสภาพปัญหา กรอบแนวคิด และวิสัยทัศน์ จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบาย รวม 6 ข้อ ดังนี้

1. เพื่อให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย สงบสันติ มีความไว้วางใจเชื่อมั่น ปรารถนาจากเงื่อนโซ่ ที่เอื้อต่อการใช้ความรุนแรงจากทุกฝ่าย
2. เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในพื้นที่ ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อให้สังคมไทย และสังคมในพื้นที่ ยอมรับและเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคม พหุวัฒนธรรม และรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
4. เพื่อพัฒนาศักยภาพของคน สังคม และเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับความหลากหลายทาง วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความเสมอภาคและเป็นธรรมในสังคมอย่างทั่วถึง ให้เป็นพื้นที่ที่น่าอยู่ นำท่องเที่ยว และนำลงทุน
5. เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและหลักประกันความต่อเนื่องของกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุข จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ และเตรียมความพร้อมในการเข้ามามีส่วนร่วมของ ทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการแสวงหาทางออกจากความขัดแย้ง
6. เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ต่อสังคมทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ ให้เกิดการสนับสนุนและมีบทบาทเกื้อกูลการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

นโยบาย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย สงบสันติ มีความไว้วางใจเชื่อมั่น ปรารถนาจากเงื่อนโซ่ที่เอื้อต่อการใช้ความรุนแรงจากทุกฝ่าย โดย

1) เสริมสร้างศักยภาพ ขีดความสามารถ และประสิทธิภาพการรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแทรกซ้อน เช่น ยาเสพติด ธุรกิจผิดกฎหมาย กลุ่มอิทธิพลในพื้นที่ ตลอดจนให้มีพื้นที่ปลอดภัย ลดพื้นที่เขตอิทธิพลของกลุ่มผู้ก่อความรุนแรง โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และหมู่บ้าน มีการคุ้มครองความปลอดภัย และเผื่อระวังอันตรายของประชาชนต่อเป้าหมายอ่อนแอ และชุมชนเสี่ยง

2) พัฒนาประสิทธิภาพงานการข่าวภาคประชาชน มุ่งเน้นการรวบรวมข้อมูล และการพิสูจน์ทราบประเด็นปัญหาที่ยังก่อให้เกิดเงื่อนโซ่ทางลบในพื้นที่ โดยเน้นฐานการข่าวจากแหล่งงานมวลชน งานการข่าวเชิงป้องกัน เพิ่มประสิทธิภาพการกระจายข้อมูลการข่าวไปยังหน่วยที่เกี่ยวข้อง และประชาชน ในทุกระดับได้อย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์

3) เสริมสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือระหว่างรัฐกับประชาชน โดยให้ความสำคัญกับการคัดเลือกและพัฒนาเจ้าหน้าที่รัฐทุกฝ่ายให้มีจิตสำนึก ทศนคติ บุคลิกภาพ พฤติกรรม ในเชิงสันติ เคารพ สิทธิมนุษยชน เข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีกลไกร่วมระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน ในการติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐให้อยู่ในกรอบของกฎหมายอย่างเคร่งครัด รวมทั้ง สร้างความรู้ความเข้าใจ พัฒนาทักษะการเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง และทักษะวัฒนธรรมให้กับเจ้าหน้าที่รัฐ อย่างสม่ำเสมอ

4) เสริมสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมแก่ประชาชนให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ในทุกมิติ โดยการอำนวยความสะดวกกระบวนการยุติธรรม การบังคับใช้กฎหมายด้วยความเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ นาผู้กระทำความผิดมาลงโทษโดยไม่มีเหตุละเว้น เพื่อขจัดเงื่อนไขความไม่ยุติธรรมทุกรูปแบบ พัฒนากฎหมาย ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของคนในพื้นที่ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายในพื้นที่ สนับสนุนให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม พัฒนาระบบงาน ยุติธรรมชุมชน และกระบวนการยุติธรรมทางเลือก เร่งรัดค้นหาความจริงในคดีหรือเหตุการณ์ที่เป็นข้อสงสัย ให้ได้ข้อยุติเป็นที่ยอมรับตามมาตรฐานสากล รวมทั้ง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความตระหนักในการปฏิบัติ ตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน ประเพณี เคารพหลักนิติรัฐ นิติธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน โดยเคร่งครัด

5) ขจัดเงื่อนไขและสาเหตุที่ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความรู้สึกแตกแยกหรือความไม่เท่าเทียม อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างความรู้สึกละแวกและบรรยากาศที่มีความสุข และมีศักดิ์ศรี

6) สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการเยียวยาของภาครัฐให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกกลุ่ม ทุกระดับ โดยพัฒนาระบบและปรับปรุงกระบวนการเยียวยา ให้เป็นไปด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ล่าช้า และมีระบบตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเยียวยา ป้องกันไม่ให้มีการแสวงและเอื้อประโยชน์ของการเยียวยาจากทุกฝ่าย รวมทั้ง ส่งเสริมกลุ่มสตรี และภาคประชาสังคมเข้ามา มีบทบาทในกระบวนการเยียวยาผู้สูญเสียและได้รับผลกระทบด้วย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในพื้นที่ ให้ประชาชนได้เข้ามา มีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดย

1) สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม มีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา มากขึ้น โดยจัดให้มีกลไกการบริหารจัดการของรัฐที่มีศักยภาพ และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำ ยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ และแผนงาน/โครงการ ภายใต้นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

2) สนับสนุนการเปิดพื้นที่ปลอดภัยในทุกระดับอย่างเป็นรูปธรรม ให้ประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มทั้งในและนอกพื้นที่ ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีบนพื้นฐานของความไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในระดับที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงนโยบายและการปฏิบัติอย่างแท้จริง

3) ส่งเสริม สนับสนุน และเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสตรี เด็ก และเยาวชนในทุกระดับให้มีความเข้มแข็ง ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ทุกมิติอย่างต่อเนื่อง โดยพัฒนาการใช้ศักยภาพในเชิงสันติและสร้างสรรค์ ขับเคลื่อนการดำเนินงานเสริมสร้างสันติสุขในครอบครัว ชุมชน และสังคม บนพื้นฐานของหลักสิทธิเสรีภาพระหว่างหญิงและชาย ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของบริบทพื้นที่

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อให้สังคมไทยและสังคมในพื้นที่ยอมรับและเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม และรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดย

1) ส่งเสริมคุณค่าและการยอมรับการอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างมีเกียรติศักดิ์ศรี และเท่าเทียมกัน โดยเคารพคุณค่าของทุกศาสนา และชาติพันธุ์ ให้ความสำคัญกับภาษา วัฒนธรรม และการศึกษาของท้องถิ่น ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับเยาวชนตามหลักการที่ตีงามของศาสนา

2) ส่งเสริมกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐทุกฝ่าย เกิดความตระหนัก มีความเข้าใจลึกซึ้ง ยอมรับและเห็นในคุณค่าของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของประชาชน ในพื้นที่ รวมทั้ง ให้อัตลักษณ์ภูมิบาลในการปฏิบัติงาน และคัดสรรข้าราชการที่มีความรู้ ความสามารถ เข้าใจ ในประเด็นศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม ตลอดจน มีจิตอาสาพร้อมเข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ และมีการจัดฝึกอบรมสร้างความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง

3) ส่งเสริมให้การดำเนินวิถีชีวิตและการปฏิบัติตามหลักศาสนาทุกศาสนาเป็นไปโดยไม่มีอุปสรรค โดยปรับทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง ปรับหลักกฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ให้เอื้อต่อเสรีภาพ การดำเนินชีวิตตามหลักศาสนา ขจัดการเลือกปฏิบัติทางวัฒนธรรม และทุกฝ่ายต้องศึกษา ทาความเข้าใจ และยอมรับในวิถีชีวิตและวัฒนธรรม เพื่อทำให้ประชาชนรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย

4) เสริมสร้างความเข้าใจและความไว้วางใจระหว่างประชาชนกับประชาชนทั้งในพื้นที่และสังคมไทย ให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ พร้อมผนึกกำลังแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยเปิดพื้นที่การสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับสถานการณ์ความเป็นจริงในพื้นที่ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติบนความแตกต่างหลากหลาย โดยเฉพาะระหว่างเด็ก และเยาวชนต่างศาสนา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อพัฒนาศักยภาพของคน สังคม และเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดความเสมอภาคและเป็นธรรมในสังคมอย่างทั่วถึง ให้เป็นพื้นที่ที่น่าอยู่ น่าท่องเที่ยว และน่าลงทุน โดย

1) พัฒนาศักยภาพของคนในสังคม โดยเร่งรัดการจัดการและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในทุกระดับ ให้สอดคล้องกับความต้องการ วิถีชีวิต วัฒนธรรมของพื้นที่อย่างแท้จริง เปิดโอกาสให้ผู้นำทางศาสนาผู้ทรงคุณวุฒิ และทุกภาคส่วนในพื้นที่ มีส่วนร่วมในการเสนอแนะการจัดการศึกษา ส่งเสริมพัฒนาความรู้ ทักษะอาชีพ และขยายโอกาสทางการศึกษา โดยเฉพาะทุนการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชน การรับรองสถานภาพที่มั่นคงของบุคลากรที่สำเร็จการศึกษา จากต่างประเทศ ตลอดจน พัฒนาศักยภาพแรงงานให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในพื้นที่ เพื่อเป็นโอกาสเชื่อมโยงกับการพัฒนาของประเทศเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียน

2) เร่งรัดดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในทุกมิติ โดยเข้าถึงประชาชนและพื้นที่อย่างทั่วถึง เป็นธรรม เน้น กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน สอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาชน และ ลักษณะภูมิสังคมเฉพาะ ของแต่ละพื้นที่ ตลอดจน ส่งเสริมการค้า เสริมสร้างความสัมพันธ์ และความ เข้าใจอันดีต่อกัน

3) สร้างโอกาสในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การค้าชายแดน พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ ส่งเสริมฐานการเกษตรหลักที่มาจาก ชุมชน อาทิ ยางพารา การประมง เป็นต้น เพื่อให้เพียงพอในเชิงพาณิชย์ สนับสนุนอุตสาหกรรมฮาลาลที่มีผลต่อ การสร้างงาน สร้างรายได้ของประชาชน โครงการเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน การกระจาย อุตสาหกรรม การบริการ การท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาการว่างงาน รวมทั้ง การให้สิทธิพิเศษเพื่อสร้าง แรงจูงใจในการลงทุน และส่งเสริมบทบาทธุรกิจเอกชนให้พร้อมรองรับการขยายตัวของประชาคม อาเซียน

4) พัฒนาและส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยสนับสนุนและเพิ่มบทบาทของ ประชาชน ภาคประชาสังคม ชุมชน และองค์กรท้องถิ่น ในการคุ้มครองดูแล การจัดสรรและการฟื้นฟู ทรัพยากร โดยเฉพาะพื้นที่ประมงชายฝั่ง ป่าชายเลน ที่ราบลุ่ม และเขตป่า รวมทั้ง การป้องกันกลุ่ม ผลประโยชน์ที่เข้ามาใช้ทรัพยากรอย่างไม่เป็นธรรม

5) ส่งเสริมการเรียนภาษาไทย ภาษามลายู ภาษามลายูถิ่น ภาษาอาหรับ และ ภาษาต่างประเทศ ที่สำคัญ โดยดำเนินการในทุกระดับการศึกษา ให้เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ การ สื่อสาร และโอกาสในการพัฒนาทุกด้าน รวมทั้ง เป็นศักยภาพสำคัญในการเตรียมความพร้อมรองรับการ ติดต่อดสื่อสาร และเชื่อมสัมพันธ์ ภายในประชาคมอาเซียน รวมถึงโลกอาหรับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและหลักประกันความต่อเนื่องของกระบวนการ พุดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ และเตรียมความพร้อมใน การเข้ามา มีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการแสวงหาทางออก จากความขัดแย้ง โดย

1) ส่งเสริมกระบวนการพูดคุยระหว่างกลุ่มคนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับปัญหาจังหวัดชายแดน ภาคใต้ ในเรื่องหลักการ เป้าหมาย และรูปแบบของการกระจายอำนาจที่เหมาะสม บนพื้นฐานความ เป็นพหุสังคมของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นไปตามหลักสากล ไม่เป็นเงื่อนไขไปสู่การแบ่งแยกดินแดน โดยเปิดพื้นที่และสร้างสภาวะ แวดล้อมที่มีความเชื่อมั่น เพื่อเป็นหลักประกันความปลอดภัยในเสรีภาพต่อการแสดงความคิดเห็น และ พุดคุยของทุกกลุ่มอย่างรอบด้าน สะท้อนถึงข้อกังวลของประชาชนทุกชาติพันธุ์และศาสนา

2) ส่งเสริมความต่อเนื่องของกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้กับ บุคคลที่มีความเห็นและอุดมการณ์ต่างจากรัฐ ให้มีเอกภาพและสร้างหลักประกันความปลอดภัยใน การเข้ามา มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มในกระบวนการพูดคุยเพื่อ สันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมี การดำเนินการตามแผนขับเคลื่อนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติ สุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างมีประสิทธิภาพ

3) เสริมสร้างความพร้อมและความเข้าใจของทุกภาคส่วนในกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐ สื่อมวลชน และประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่ ให้มีความรู้ ความเข้าใจต่อพัฒนาการของสถานการณ์ที่เป็นจริงของกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 6 เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นต่อสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้เกิดการสนับสนุน และมีบทบาทแก้กฏการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดย

1) พัฒนากลไก รูปแบบการสื่อสาร และบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน โดยการใช้งานประชาสัมพันธ์ การปฏิบัติการข่าวสาร การสื่อสารเชิงกลยุทธ์ สื่อทางเลือก และมวลชนสัมพันธ์ ผ่านสื่อภาครัฐและภาคเอกชน เครือข่ายสังคมออนไลน์ สถาบันการศึกษา สถาบันทางศาสนา ตลอดจนเวทีสาธารณะ ในการเผยแพร่การจัดการกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้ง ให้ข้อเท็จจริงกับสังคมทั้งในและนอกพื้นที่ได้เข้าใจ และมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ต่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

2) เสริมสร้าง ความเข้าใจอันดี ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน องค์การระหว่างประเทศ และองค์กรพัฒนาเอกชนต่างๆ ถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการขยายผล การดำเนินการตามนโยบายของรัฐ ข้อเท็จจริงในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และความเท่าเทียมของประชาชนทุกชาติพันธุ์ เพื่อผนึกความสัมพันธ์ในการสนับสนุนและแก้กฏการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

การบริหารจัดการ

เพื่อให้การบริหารนโยบาย และการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ บังเกิดผลตามวัตถุประสงค์นโยบาย อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเป็นรูปธรรม จึงให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการเป็นลำดับแรก ดังนี้

1. จัดให้มีการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยมีการจัดทำยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการรองรับนโยบายที่สอดคล้องและสนับสนุนไปในทิศทางเดียวกัน มีกลไกการดำเนินงานที่มีเอกภาพ และบูรณาการ การทำงานร่วมกัน ทั้งในระดับนโยบาย ระดับการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และระดับปฏิบัติ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ชัดเจน มีระบบบริหารจัดการ บูรณาการ แผนงาน/โครงการ และงบประมาณ และสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วม ของประชาชน รวมทั้ง มีการพัฒนาระบบติดตาม ประเมินผลนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการทุกระดับที่เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง และมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน

2. มีการดำเนินการให้หน่วยงานของรัฐ และข้าราชการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเข้าใจที่ตรงกันในกรอบแนวคิด ทิศทางการแก้ไขปัญหาของนโยบาย มีจิตสำนึกในการบูรณาการการทำงานร่วมกัน และตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างเป็นเอกภาพ

3. เสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบายที่ครอบคลุมพื้นที่และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยการให้ภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน ภาคเอกชน เครือข่ายสังคมออนไลน์ ทั้งในพื้นที่ นอกพื้นที่ และสังคมโลก โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน ประชาคมอาเซียน และโลกมุสลิม เข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายขยายผลจากนโยบายไปสู่การปฏิบัติ มีช่องทางร้องเรียน ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานของภาครัฐ รวมทั้ง สนับสนุนงบประมาณเพื่ออำนวยความสะดวกให้ภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหาให้กับภาครัฐ พร้อมไปกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ และการสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่

ปัจจัยความสำเร็จ

1. มีการให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึง กระบวนการพูดคุย เพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นวาระแห่งชาติ โดยมีการสนับสนุนการดำเนินการจากรัฐบาล ทั้งในเรื่องกลไกการบริหาร แผนงาน/โครงการ และงบประมาณที่ชัดเจนและต่อเนื่อง เพื่อให้ทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้อง มีความมั่นใจ มีเอกภาพทางความคิด ทิศทาง แนวทาง และการบริหารจัดการ พร้อมผนึกกำลังร่วมกัน ในการแก้ไขปัญหาตามนโยบาย

2. ทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้การยอมรับและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาตามนโยบาย เพื่อเป็นหลักประกันในการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ ในลักษณะของภาคีเครือข่าย ทั้งในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และระดับปฏิบัติอย่างกว้างขวาง สอดคล้องกับประเด็นปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

3. มีการประยุกต์ใช้งานการศึกษาวิจัยทางวิชาการประกอบการดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามนโยบาย เพื่อเป็นพลังสนับสนุนการจัดทำ การพัฒนา การประเมินนโยบาย และ การแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ทั้งในระดับยุทธศาสตร์ และระดับปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

การวิเคราะห์นโยบายการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ไว้ ประกอบด้วย สาระสำคัญของนโยบาย จุดมุ่งหมาย ความสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

1. **สาระสำคัญของนโยบาย** นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังรักษาแนวทาง ที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่อง คือ การแก้ไขปัญหาโดยยึดหลักยุทธศาสตร์พระราชทาน "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" และ "ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" โดยให้ความสำคัญกับการสร้างเอกภาพ และการบูรณาการของทุกหน่วยงานในการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การเพิ่มประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่รัฐที่ลงไปปฏิบัติงาน ในพื้นที่ การกำหนดให้กระบวนการพูดคุยเพื่อสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นวาระแห่งชาติ โดยให้ความสำคัญกับความต่อเนื่อง และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อที่จะทำให้การพูดคุยเป็นส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และให้ความสำคัญกับสังคมพหุวัฒนธรรมเฉพาะพื้นที่ กำหนดกรอบแนวคิดของนโยบาย ดังนี้ 1) การยึดมั่นในหลักการแก้ไขปัญหาโดยใช้แนวทางสันติวิธี ด้วยการแปรเปลี่ยนความขัดแย้งจากการใช้แนวทางรุนแรง มาเลือกใช้แนวทางสันติวิธี 2) การใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง 3) การบริหารจัดการบนพื้นฐานของสังคมพหุวัฒนธรรมในการแก้ไข

ปัญหาและพัฒนาพื้นที่ 4) การยึดมั่นในหลักสิทธิมนุษยชน หลักนิติรัฐ นิติธรรม ทรชนกและเคารพใน กติการะหวางประเทศ

2. จุดมุ่งหมายของนโยบาย กำหนดไว้รวม 6 ข้อ ดังนี้

2.1 เพื่อให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย สงบสันติ มีความไว้วางใจเชื่อใจต่อกัน ปราศจากเงื่อนไข ที่เอื้อต่อการใช้ความรุนแรงจากทุกฝ่าย

2.2 เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในพื้นที่ ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ พัฒนา และแก้ไขปัญหาลจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.3 เพื่อให้สังคมไทย และสังคมในพื้นที่ ยอมรับและเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันภายใต้ สังคม พหุวัฒนธรรม และรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ไขปัญหาลจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.4 เพื่อพัฒนาศักยภาพของคน สังคม และเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความเสมอภาคและเป็นธรรมในสังคมอย่างทั่วถึง ให้เป็นพื้นที่นำ อยู่ นำท่องเที่ยว และนำลงทุน

2.5 เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและหลักประกันความต่อเนื่องของกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติ สุข จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ และเตรียมความพร้อมในการเข้ามามีส่วนร่วม ของทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการแสวงหาทางออกจากความขัดแย้ง

2.6 เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ต่อสังคมทั้งใน ประเทศและต่างประเทศ ให้เกิดการสนับสนุนและมีบทบาทเกื้อกูลการแก้ไขปัญหาลจังหวัดชายแดน ภาคใต้

3. ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ได้แนวทางให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย สงบสันติ มีความไว้วางใจเชื่อใจต่อกัน ปราศจากเงื่อนไข ที่เอื้อต่อการใช้ความรุนแรงจากทุกฝ่าย

3.2 ได้แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในพื้นที่ ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วน ร่วมในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาลจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.3 ได้ข้อสรุปให้สังคมไทย และสังคมในพื้นที่ ยอมรับและเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกัน ภายใต้สังคม พหุวัฒนธรรม และรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ไขปัญหาลจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.4 ได้แนวทางพัฒนาศักยภาพของคน สังคม และเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับความ หลากหลายทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความเสมอภาคและเป็นธรรมในสังคมอย่างทั่วถึง ให้ เป็นพื้นที่นำอยู่ นำท่องเที่ยว และนำลงทุน

3.5 ได้แนวทางการสร้างความเชื่อมั่นและหลักประกันความต่อเนื่องของกระบวนการพูดคุย เพื่อสันติสุข จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ และเตรียมความพร้อมในการเข้ามามี ส่วนร่วมของทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการแสวงหาทางออกจากความขัดแย้ง

3.6 ได้แนวทางการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ต่อสังคม ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้เกิดการสนับสนุนและมีบทบาทเกื้อกูลการแก้ไขปัญหาลจังหวัดชายแดน ภาคใต้

.....
นายกรัฐมนตรี,สำนัก.นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2560-2562

สภาความมั่นคงแห่งชาติ,เอกสารสำเนา. หน้า 1-10. ¹

2. อาชีวศึกษาเป็นเลิศ

ความเป็นมา

วันนี้ (1 พ.ย.58) พลตรี สรรเสริญ แก้วกำเนิด โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ² กล่าวว่า รัฐบาลเร่งปฏิรูปการศึกษาด้านอาชีวศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับผู้ประกอบการ ผลิตร่างคนร่วมกัน และกำหนดค่าตอบแทนที่เหมาะสมตามระดับความสามารถของฝีมือแรงงาน รวมทั้งส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในรูปแบบทวิภาคีมากขึ้น โดยในปี 2558 มีสถานประกอบการเข้าร่วม 10,527 แห่ง เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ถึง 2.75 เท่า และมีจำนวนนักเรียนสายอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้นเป็น 91,448 คน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลสามารถกระตุ้นให้นักเรียนและผู้ปกครองหันมาสนใจการศึกษาด้านอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น

“พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการ ประสานงานกับกระทรวงแรงงานและกระทรวงอุตสาหกรรม จัดให้มีระบบทวิศึกษาสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นให้ได้เรียนวิชาชีพเพิ่มเติม ขณะที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถเรียนสายสามัญควบคู่กับสายอาชีพ (ปวช.) โดยใช้เวลาเรียนเพิ่มขึ้น 1 ภาคเรียน เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับทั้ง 2 วุฒิ คือสายสามัญและสายอาชีพ และสามารถทำงานได้ทันที ซึ่งรัฐบาลให้การสนับสนุนค่าเล่าเรียน อุปกรณ์ประจำตัว และค่าเดินทาง”

สำหรับปีการศึกษา 2559 สถาบันอาชีวศึกษาจะร่วมกับสถานประกอบการเปิดหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศเฉพาะทาง นำร่องในสาขาวิชาพาณิชยกรรม ขนส่งระบบราง ปีเตอร์เคมี แม่พิมพ์ การผลิตไฟฟ้า ท่อเทียม และเทคโนโลยีอาหารปลอดภัย ส่วนปีการศึกษา 2560 จะเปิดเพิ่มในสาขาปีเตอร์เลียม ชิ้นส่วนยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ และโรงแรม จากนั้นจะปรับเพิ่มจำนวนสถานศึกษาในโครงการให้เหมาะสมกับศักยภาพการพัฒนาทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ขณะเดียวกันยังได้ร่วมกับประเทศจีนส่งนักศึกษา ปวส. ไปฝึกงานการขนส่งระบบรางเป็นเวลา 1 ปี และเตรียมเปิดหลักสูตรสาขาการขนส่งระบบรางในประเทศไทย เพื่อสร้างความพร้อมรองรับการพัฒนาขนส่งทางรางตามนโยบายของรัฐบาล

ทั้งนี้ เป้าหมายในการปฏิรูปอาชีวศึกษาจะเน้นผลิตนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญเทคนิค ปฏิบัติ เป็นแรงงานฝีมือ มีทักษะความสามารถในการคิดค้นนวัตกรรม นำไปสู่การเป็นผู้ประกอบการได้ในอนาคต ภายใต้แนวคิด “อาชีวศึกษา ฝีมือชน คนสร้างชาติ” จึงขอให้ผู้ประกอบการเชื่อมั่นในการส่งบุตรหลานมาเรียนอาชีวศึกษา ส่วนนักเรียนอาชีวศึกษาควรตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง ภาคภูมิใจในวิชาชีพ และพร้อมพัฒนาตนและนำพาประเทศชาติไปสู่ความก้าวหน้า

ปัจจุบันมีสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนรวม 892 แห่ง จัดการศึกษาให้กับนักเรียนนักศึกษาประมาณ 1 ล้านคน ผลิตร่างคนในทุกสาขาอาชีพเพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนของภาคเอกชนและตามนโยบายของรัฐบาล โดยการประชุมร่วมกันในครั้งนี้จะเป็นการเริ่มต้นการสร้างความเป็นเอกภาพด้านการศึกษาของประเทศ ที่จะได้รวมพลังขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล ขณะนี้ กระทรวงศึกษาธิการกำลังดำเนินนโยบายที่สำคัญเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา คือ การรวมอาชีวศึกษาและเอกชนเข้าด้วยกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การดำเนินงานอาชีวศึกษาทั้ง 2 ส่วนก้าวไปพร้อมกัน มีความเชื่อมต่อกันมากขึ้น ทั้งการเชื่อมต่อระหว่าง สอศ. กับ สช. และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าอาชีพเอกชนมีจุดประสงค์เพื่อดำเนินธุรกิจทางการศึกษา แต่ยืนยันว่าเราก็กินต้องช่วยเหลือกัน เพราะเอกชนสามารถแบ่งเบาภาระรัฐในการจัดการศึกษาได้เป็นอย่างดีจึงขอให้ทุกฝ่ายไม่มีอึดอัดซึ่งกันและกัน เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายเป็นรูปธรรมโดยเร็ว *นโยบายเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษา มีดังนี้*

1. สภาพปัญหาของอาชีวศึกษาในปัจจุบัน

- จำนวนผู้เรียนลดลง อันเนื่องจากภาพลักษณ์ของอาชีพ การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษา และค่านิยมการมีใบปริญญา

- ความไม่เพียงพอของการผลิตกำลังคน ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ขอให้ สอศ. ทวีคูณและร่วมมือกับภาคเอกชน/สถานประกอบการในการจัดทำแผนการผลิตกำลังคนและการเรียนการสอน อาชีวศึกษาร่วมกัน

- มาตรฐานสถานศึกษาที่ไม่เท่าเทียมกัน เนื่องจากแต่ละแห่งมีปัจจัยและศักยภาพแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นจำนวนครู ความขาดแคลนครูที่จบตรงสาขา การพัฒนาครู ความพร้อมของสถานที่ เครื่องมือ และอุปกรณ์ เป็นต้น จึงต้องนำข้อขัดข้องเหล่านี้มาพิจารณา เพื่อให้ความช่วยเหลือเท่าที่สามารถดำเนินการได้ต่อไป

- หลักสูตรที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ขณะนี้มีหลายสาขาที่เป็นหลักสูตรใหม่และเป็นความต้องการของตลาดแรงงาน เช่น หุ่นยนต์ โมเดิร์นฟาร์ม ซึ่งจะต้องมีการทบทวนหลักสูตรให้มีความทันสมัยมากขึ้น

- การจัดสรรงบประมาณ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2560 เป็นต้นไป จะมีการทบทวนวิธีการของงบประมาณของทุกแห่งทุกสำนัก โดยจะต้องมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ ตัวชี้วัด ระยะเวลา และผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนมาเสนอ เพื่อให้การของงบประมาณสอดคล้องและเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้จะนำข้อมูลการของงบประมาณปีที่ผ่านมาหรือก่อนหน้านี้มาเป็นข้อมูลในการพิจารณาด้วย

- การบริหารจัดการอาชีวศึกษา ที่ผ่านมากการขับเคลื่อนจากส่วนกลางไปยังภูมิภาคต่างๆ มีกลไกเพียงอย่างเดียวคือ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงต้องการศึกษาว่าการบริหารเช่นนี้ เป็นวิธีการที่ดีหรือไม่อย่างไร และจะดีกว่าหรือไม่หากจะมีผู้ที่คอยช่วยประสานงานทั้งสองส่วนให้มีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น

2. นโยบายด้านการอาชีวศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ 9 ข้อ

- การสร้างภาพลักษณ์อาชีวศึกษา ที่จะช่วยส่งเสริมให้มีผู้สนใจเรียนอาชีวศึกษามากขึ้น ซึ่งที่ผ่านมา สอศ. ได้จัดทำสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์ให้สังคมรับรู้ถึงภาพลักษณ์ที่ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่องผ่านสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการประชาสัมพันธ์ หนังสือ เพลง การจัดโรดโชว์ เป็นต้น อย่างไรก็ตามเห็นว่าควรมีการทบทวนการศึกษาต่อเนื่องระดับปริญญาตรีอีกครั้ง เพื่อส่งเสริมให้เด็กมาเรียนอาชีวศึกษามากขึ้นและเป็นการสร้างโอกาสในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีด้วย ซึ่งจะต้องมีการหารือกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ถึงความเป็นไปได้ในการผลักดันเรื่องนี้ต่อไป ส่วนการแก้ไขปัญหทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่และมีผลกระทบต่อสังคมเช่นนี้ นายกรัฐมนตรีให้ความสนใจมาก จึงขอให้ผู้อำนวยการต้องลงไปเผชิญหน้าและดูแลปัญหาด้วยตนเอง ไม่ควรสั่งหรือปล่อยให้รองผู้อำนวยการหรือครูที่รับผิดชอบลงไปดูแล รวมทั้งจะต้องหาช่องว่างของมาตรการต่างๆ เพื่อนำมา

ปรับปรุงการดำเนินงานตามมาตรการได้อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพต่อไป เพื่อจะได้เห็นรายละเอียดของปัญหา โดยกล่าวย่ำว่าปัญหาการรับน้องของอาชีวะมีมานานแล้ว แต่การจะแก้ปัญหา กับเด็กไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะยังอยู่ในช่วงวัยที่มีวุฒิภาวะน้อย แต่มีพลังที่ต้องการจะปลดปล่อยมาก จึงเป็นหน้าที่ของเราที่จะต้องช่วยเหลือให้เขาสามารถปลดปล่อยพลังในทางที่ถูกที่ควร

- **ทวิภาคี** ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวะกับภาคเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษา และจากการหารือกับประธานกรรมการหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลกำลังคนด้านอาชีวศึกษาเมื่อเร็วๆ นี้ พบว่าทวิภาคีเป็นอีกระบบหนึ่งที่จะช่วยให้การจัดการศึกษา ตรงกับความต้องการของภาคเอกชน ซึ่งสร้างความพึงพอใจให้กับภาคเอกชนเป็นอย่างมาก ในขณะที่เดียวกันนักเรียนและผู้ปกครองก็มีความสุขไปด้วย นอกจากนี้ ยังได้รับเสียงสะท้อนจากภาคเอกชน ถึงข้อขัดข้องของระบบลดหย่อนภาษี จึงรับที่จะหารือและประสานกับกระทรวงการคลังและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป ในขณะที่เดียวกันก็ได้แจ้งขอความร่วมมือให้ส่งข้อมูลความต้องการกำลังคนของภาคเอกชนมาโดยเร็วที่สุด เพื่อจะได้นำมาวางแผนและจัดทำหลักสูตรแต่ละสาขาวิชาต่อไป ดังนั้น เมื่อผลการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบทวิภาคีมีผลตอบรับที่ดีต่อทั้งสองฝ่าย จึงเห็นควรให้มีการขยายผลให้มากขึ้น โดยขอให้ผู้บริหารอาชีวะเดินทางเรื่องนี้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้อาจนำผลของความร่วมมือทวิภาคีเป็นตัวชี้วัดหนึ่งในการประเมินผู้อำนวยการตามบริบทของวิทยาลัยแต่ละแห่งด้วย

- **ทวิศึกษา** หรือการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่ง สอศ.สามารถดำเนินงานได้เป็นอย่างดี และมีนักเรียนสนใจสมัครเข้าร่วมโครงการเกินเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยในปีการศึกษา 2559 จะมีนักเรียนในสังกัด สช. เข้าร่วมนำร่องอีกกว่า 5,000 คน ทั้งนี้ได้เน้นย้ำถึงคุณภาพทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและประกาศนียบัตรวิชาชีพ พร้อมทั้งให้มีการฝึกงานในสถานประกอบการควบคู่ไปด้วย

- **การส่งเสริมอาชีวศึกษาให้มีความเป็นเลิศเฉพาะทาง** ซึ่ง สอศ.ได้ทำการคัดเลือกสถานศึกษานำร่องในการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2559-2560 รวม 12 แห่ง ในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลด้านการส่งเสริมการลงทุนในซูเปอร์คลัสเตอร์อุตสาหกรรมต่างๆ อาทิ ด้านคมนาคม ด้านปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ ด้านอาหาร ด้านแม่พิมพ์และชิ้นส่วนยานยนต์ ด้านท่องเที่ยวและการโรงแรม ด้านไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โดยในอนาคตกระทรวงศึกษาธิการจะขยายผลในสาขาวิชาใหม่ที่เป็นความต้องการมากขึ้น เช่น ระบบราง โมเดิร์นฟาร์ม เป็นต้น ทั้งนี้ได้มอบให้ สอศ.จัดทำรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานเรื่องนี้ เพื่อนำเสนอในการประชุมคณะกรรมการนโยบายและพัฒนากิจการการศึกษา (ซูเปอร์บอร์ดการศึกษา) ครั้งต่อไปด้วย

- **การยกระดับอาชีวศึกษาสู่สากล** มีความต้องการที่จะยกระดับการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาไทยให้เป็นศูนย์กลางการอาชีวศึกษาของอาเซียนให้ได้ โดยมีแนวทางที่จะดำเนินการในหลายส่วน ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งสถานศึกษาที่เป็นความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ดังเช่นโรงเรียนเทคนิคไทย-เยอรมัน การพัฒนาบุคลากรรองรับการคมนาคมขนส่งระบบราง การยกระดับภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของเด็กอาชีวะนอกเหนือจากศัพท์เทคนิคต่างๆ ที่จะช่วยเพิ่มโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพมากขึ้น นอกจากนี้มีแนวคิดที่จะยกระดับภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษาในรูปแบบการสอบเพื่อจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีด้วย

- กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ได้มอบให้ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวะทุกแห่งสนับสนุนการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยจับคู่กับโรงเรียนในพื้นที่ โดยเน้นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้ได้มีโอกาสฝึกกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมทั้ง 4H หรือกิจกรรมที่ฝึกปฏิบัติ/เรียนรู้ หรือกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อ เพื่อให้เด็กได้รู้จักตัวเอง และหากเด็กเกิดความชอบ ก็จะเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มผู้เรียนสายอาชีวะมากขึ้น อย่างไรก็ตาม หากมีผู้บริหารโรงเรียนใดไม่ยอมให้สถานศึกษาของอาชีวะเข้าไปแนะแนวเรื่องการศึกษาต่อ

- การฝึกอาชีพพระยะสั้น ซึ่งสถานศึกษาในสังกัด สอศ.ทั้ง 421 แห่งทั่วประเทศ ได้ร่วมกันจัดการฝึกอบรมให้กับประชาชนจำนวนกว่า 1 ล้านคน โดยใช้หลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสั้นในประเภทวิชาขาดแคลน เช่น วิชาอุตสาหกรรม วิชาบริหารธุรกิจ วิชาศิลปกรรม วิชาคหกรรม วิชาเกษตรกรรม มีการต่อยอดทักษะอาชีพเดิม และพัฒนาทักษะเสริมอาชีพที่ 2 นอกจากนี้มีแผนที่จะจัดอบรมภาษาอังกฤษร่วมกับภาคเอกชนให้กับผู้ทำงานอยู่ในระบบแรงงานแล้วด้วย

- นโยบายด้านการเงิน ขอย้ำเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณว่า ไม่ควรใช้งบประมาณแบบยาว แต่จะต้องใช้งบประมาณอย่างมีเหตุมีผลและคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ก่อนที่จะมีการจัดสรรงบประมาณ โดยหลักๆ คือต้องตอบโจทย์ปัญหาและมีผลลัพธ์ที่ชัดเจน ดังนั้นจึงขอให้มีการทบทวนการจัดสรรงบประมาณด้านการจัดการอาชีวศึกษาตามแนวทางนี้ต่อไป

- ทุนการศึกษา ขณะนี้ สอศ.มีทุนการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจากหลายแหล่ง ทั้ทุนของภาครัฐและภาคเอกชนให้การสนับสนุน ทุนในโครงการทุนช่างเทคนิคและบัณฑิตนักปฏิบัติ (TTS) จึงต้องการให้จัดสรรทุนโดยคำนึงถึงสาขาวิชาที่ขาดแคลนเป็นลำดับแรก เพื่อส่งเสริมให้มีกำลังคนอาชีวศึกษาไปช่วยพัฒนาขับเคลื่อนประเทศได้มากขึ้น ขอให้ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานทั้ง 9 นโยบายที่ให้ไว้ในวันนี้อย่างใกล้ชิด และรายงานผลให้ทราบเป็นระยะ เพื่อจะได้ร่วมกันแก้ไขอุปสรรคหรือปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

3. นโยบายการทำงานของผู้บริหาร สอศ.

- ขอให้ผู้บริหารทุกคนในฐานะที่ทั้งผู้บังคับบัญชา (Commander) ผู้นำ (Leader) และผู้บริหารระดับสูง (CEO) ที่กำกับดูแลและบริหารงานสถานศึกษา จะต้องมีความรู้และเข้าใจนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการอย่างถ่องแท้ ตลอดจนนโยบายของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา เพราะต้องทำงานและประสานความเชื่อมโยงกัน รวมทั้งมีความรู้เรื่องเศรษฐกิจภาพรวมของประเทศด้วย

- ขอให้มีการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อทบทวนการทำงานของตนเองว่ามีจุดแข็ง-จุดอ่อน-อุปสรรค-โอกาส อย่างไรบ้าง เพื่อนำมาวางแผนแก้ไขปัญหาในแต่ละเรื่องให้ครอบคลุมผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

- การประเมินสถานศึกษาอาชีวะภาครัฐและเอกชน ได้ย้าถึงการประเมินผู้บริหารสถานศึกษาว่า ไม่ควรเป็นแบบ “ตัดเสื้อตัวเดียวใส่เหมือนกันทุกคน” อีกต่อไปแล้ว โดยขอให้การประเมินคำนึงถึงปัจจัยและบริบทของสถานศึกษาด้วย ทั้งนี้ได้ขอให้ผู้บริหารเขียนข้อเสนอแนะ ความต้องการ และปัญหาอุปสรรคในการทำงานต่างๆ ตลอดจนวิธีการส่งเสริมผู้อำนวยการที่ดีและเก่ง และลงโทษคนไม่ดี พร้อมทั้งรวบรวมส่งมาให้ รมว.ศึกษาธิการ เพื่อวิเคราะห์ปรับปรุงการทำงาน สนองความต้องการ และประสานให้ความช่วยเหลือต่อไป

การวิเคราะห์นโยบายอาชีวศึกษาเป็นเลิศ

กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ไว้ ประกอบด้วย สาระสำคัญของนโยบาย จุดมุ่งหมาย ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

1. สาระสำคัญของนโยบาย รัฐบาลเร่งปฏิรูปการศึกษาด้านอาชีวศึกษาโดยประสานความร่วมมือกับผู้ประกอบการ ผลิตร่วมกัน และกำหนดค่าตอบแทนที่เหมาะสมตามระดับความสามารถของฝีมือแรงงาน รวมทั้งส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในรูปแบบ**ทวิภาคี**มากขึ้น โดยในปี 2558 มีสถานประกอบการเข้าร่วม 10,527 แห่ง เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ถึง 2.75 เท่า และมีจำนวนนักเรียนสายอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้นเป็น 91,448 คน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลสามารถกระตุ้นให้นักเรียนและผู้ปกครองหันมาสนใจการศึกษาด้านอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น จัดให้มี**ระบบทวิศึกษา**สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นให้ได้เรียนวิชาชีพเพิ่มเติม ขณะที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถเรียนสายสามัญควบคู่กับสายอาชีพ (ปวช.) **สำหรับปีการศึกษา 2559 สถาบันอาชีวศึกษาจะร่วมกับสถานประกอบการเปิดหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศเฉพาะทาง นำร่องในสาขาวิชาพาณิชยกรรม ชนส่งระบบราง ปีเตอร์เคมี แม่พิมพ์ การผลิตไฟฟ้า ท่องเที่ยว และเทคโนโลยีอาหารปลอดภัย ส่วนปีการศึกษา 2560 จะเปิดเพิ่มในสาขาปีเตอร์เลียม ชิ้นส่วนยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ และโรงแรม การยกระดับอาชีวศึกษาสู่สากล** มีความต้องการที่จะยกระดับการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาไทยให้เป็นศูนย์กลางการอาชีวศึกษาของอาเซียนให้ได้ โดยมีแนวทางที่จะดำเนินการในหลายส่วน ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งสถานศึกษาที่เป็นความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ดังเช่นโรงเรียนเทคนิคไทย-เยอรมัน การพัฒนาบุคลากรรองรับการคมนาคมขนส่งระบบราง การยกระดับภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของเด็กอาชีวชนอกเหนือจากศัพท์เทคนิคต่างๆ ที่จะช่วยเพิ่มโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพมากขึ้น นอกจากนี้มีแนวคิดที่จะยกระดับภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษาในรูปแบบการสอบเพื่อจบการศึกษาระดับปริญญาตรีด้วย

2. จุดมุ่งหมายของนโยบาย จะปรับเพิ่มจำนวนสถานศึกษาในโครงการให้เหมาะสมกับศักยภาพการพัฒนาทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ขณะเดียวกันยังได้ร่วมกับประเทศจีนส่งนักศึกษา ปวส. ไปฝึกงานการขนส่งระบบรางเป็นเวลา 1 ปี และเตรียมเปิดหลักสูตรสาขาการขนส่งระบบรางในประเทศไทย เพื่อสร้างความพร้อมรองรับการพัฒนาระบบขนส่งทางราง เป้าหมายในการปฏิรูปอาชีวศึกษาจะเน้นผลิตนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญเทคนิคปฏิบัติเป็นแรงงานฝีมือ มีทักษะความสามารถในการคิดค้นนวัตกรรม นำไปสู่การเป็นผู้ประกอบการได้ในอนาคต ภายใต้แนวคิด “อาชีวศึกษา ฝีมือชน คนสร้างชาติ” การรวมอาชีวศึกษาและเอกชนเข้าด้วยกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การดำเนินงานอาชีวศึกษาทั้ง 2 ส่วนก้าวไปพร้อมกัน มีความเชื่อมต่อกันมากขึ้น ทั้งการเชื่อมต่อระหว่าง สอศ. กับ สช. และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

3. ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 การจัดการศึกษาในรูปแบบทวิภาคี เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาคเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษา สถานศึกษากับสถานประกอบการจะได้รับความต้องการด้านแรงงานที่สอดคล้องกัน เป็นความต้องการของผู้ผลิตและผู้บริโภค

3.2 การจัดทำ**มีระบบทวิศึกษา** สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นให้ได้เรียนวิชาชีพเพิ่มเติม ขณะที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถเรียนสายสามัญควบคู่กับสายอาชีพ (ปวช.) เมื่อจบไปแล้วสามารถประกอบอาชีพได้ถ้าไม่ต้องการที่จะเรียนต่อ หรือมีปัญหาด้านการเงิน หรือด้านอื่นๆ ที่ไม่สามารถเรียนต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นไปได้

3.3 **การส่งเสริมอาชีวศึกษาให้มีความเป็นเลิศเฉพาะทาง** จะได้แรงงานที่มีฝีมือเฉพาะทางในการพัฒนาประเทศในด้านอาชีพเป็นการเฉพาะ สอศ.ได้ทำการคัดเลือกสถานศึกษานำร่องในการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2559-2560 รวม 12 แห่ง ในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลด้านการส่งเสริมการลงทุนในซูเปอร์คลัสเตอร์อุตสาหกรรมต่างๆ อาทิ ด้านคมนาคม ด้านนิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ ด้านอาหาร ด้านแม่พิมพ์และชิ้นส่วนยานยนต์ ด้านท่องเที่ยวและการโรงแรม ด้านไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โดยในอนาคตกระทรวงศึกษาธิการจะขยายผลในสาขาวิชาใหม่ที่เป็นความต้องการมากขึ้น เช่น ระบบราง โมเดิร์นฟาร์ม เป็นต้น

3.4 **การยกระดับอาชีวศึกษาสู่สากล** เป็นการเตรียมความพร้อมที่ส่งออกช่างฝีมือแรงงานที่เป็นมืออาชีพระดับสากล ยกกระตือรือร้นการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาไทยให้เป็นศูนย์กลางการอาชีวศึกษาของอาเซียนให้ได้ โดยมีแนวทางที่จะดำเนินการในหลายส่วน ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งสถานศึกษาที่เป็นความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ดังเช่นโรงเรียนเทคนิคไทย-เยอรมัน การพัฒนาบุคลากรรองรับการคมนาคมขนส่งระบบราง การยกระดับภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของเด็กอาชีวะนอกเหนือจากศัพท์เทคนิคต่างๆ ที่จะช่วยเพิ่มโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพมากขึ้น นอกจากนี้มีแนวคิดที่จะยกระดับภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษาในรูปแบบการสอบเพื่อจบการศึกษาระดับปริญญา

.....

นวรรตน์ รามสุต บัลลังก์ โรหิตเสถียร สรุปรายงาน 2/12/2558 กระทรวงศึกษาธิการ [Online].

Available :

<http://www.moe.go.th/websm/2016/jul/287.html> [2/12/2558].²

3. นโยบายโครงการประชารัฐ

ความเป็นมา

ดร.ณณริฎ พิศลยบุตร นักวิชาการสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ)³ ให้ความเห็นว่านโยบาย ‘ประชารัฐ’ เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา แทนกรอบนโยบายแบบเก่าของรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ หรือก็คือ นโยบาย ‘ประชานิยม’ โดยในตัวสาระสำคัญจะพบว่า นโยบายประชานิยม จะมุ่งเน้นที่ความนิยมชมชอบของประชาชนเป็นหลัก ซึ่งเมื่ออยู่ภายใต้ระบบการเลือกตั้ง นโยบายประชานิยมจะเลือกพุ่งเป้าไปที่ความนิยมชมชอบของกลุ่มประชาชนส่วนใหญ่ก่อน เพื่อให้ได้รับการเลือกตั้ง ซึ่งอาจจะไม่เป็นที่นิยมชมชอบ หรือแม้กระทั่งเกิดผลเสียต่อกลุ่มประชาชนส่วนน้อย

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งของนโยบายประชานิยม ก็คือ ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากนโยบาย มักจะไม่ได้ทันคำนึงถึงผลเสียที่จะตามมาในอนาคต ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ เช่น การมองภาพรวมได้อย่างไม่ครบถ้วน การขาดข้อมูลในการตัดสินใจ หรือ ผลของความเสียหายจะถูกกระจายอย่างเฉื่อยจนทำให้ผลเสียดูเบาบางลงไป นโยบายประชานิยมที่ขาดการคำนึงถึงผลเสียในอนาคต จึงทำให้ประเทศสุ่มเสี่ยงต่อการเกิดวิกฤติ ดังเช่นที่เคยเกิดขึ้นกับประเทศในกลุ่มลาตินอเมริกาในช่วงทศวรรษก่อนๆ สำหรับ นโยบายประชารัฐ ความมุ่งหวังของกรอบนโยบาย คือการปิดจุดอ่อนของนโยบายประชานิยมดังกล่าว โดยตัวสาระสำคัญของนโยบายประชารัฐ จะอยู่ที่การใช้อำนาจของรัฐ เพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ

นโยบายประชารัฐ จึงมิได้มุ่งเน้นที่การสร้างความนิยมชมชอบของประชาชนในระยะสั้นเป็นหลัก เพราะนโยบายที่ประชาชนให้ความนิยมชมชอบ อาจจะมีผลเสียตามมาในอนาคตก็เป็นได้ และไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของแหล่งที่มาของอำนาจว่าจะเป็นประชาธิปไตยหรือไม่อีกด้วย ขอเพียงแค่ผลประโยชน์ของการดำเนินนโยบายให้ตกอยู่กับประชาชนก็พอ เมื่อย้อนมองถึงนโยบายประชารัฐในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา และมองทิศทาง การขับเคลื่อนนโยบายในอนาคตผ่านการ ตั้งคณะกรรมการประชารัฐ พบว่า นโยบายประชารัฐที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมา และคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต จะมีอยู่ 2 รูปแบบที่สำคัญ

รูปแบบแรก คือ กลุ่มนโยบายที่ดูแลกลุ่มรากหญ้าโดยตรง ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของการอัดฉีดเงินกองทุนหมู่บ้านหรือ มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ในระดับตำบล ซึ่งเป็นมาตรการดูแล สนับสนุนแบบเฉพาะเจาะจงลงไปให้กับกลุ่มประชาชน และในระดับพื้นที่

รูปแบบที่สอง คือ กลุ่มนโยบายที่สนับสนุนภาคธุรกิจ เพื่อลดปัญหาผลผลิตคงค้าง ก่อให้เกิดการผลิต การจ้างงาน การลงทุนระลอกใหม่ ตัวอย่างของนโยบายในรูปแบบที่สอง เช่น มาตรการยกเว้นภาษีสำหรับรายได้ที่จ่ายไปเพื่อซื้อสิ่งหาริมทรัพย์ มาตรการลดหย่อนภาษี 15,000 บาท สำหรับการซื้อสินค้าและบริการในช่วงปลายปีที่ผ่านมา เป็นต้น

ทั้งสองรูปแบบจะให้ผลประโยชน์ต่อประชาชนในระดับที่ต่างกัน โดยนโยบายรูปแบบแรกจะให้ผลกระทบโดยตรงอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยมากกว่า เนื่องจากเป็นการให้การช่วยเหลือกับกลุ่มประชาชนโดยตรง ในขณะที่นโยบายรูปแบบที่สอง จะให้ประโยชน์กับประชาชนทางอ้อม ผ่านการสนับสนุนภาคธุรกิจ นั่นคือ ประชาชนจะได้รับผลประโยชน์ภายหลังจากที่ธุรกิจได้รับผลประโยชน์แล้ว และผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจะมากหรือน้อย ขึ้นกับว่าภาคธุรกิจนำผลประโยชน์ที่ได้ มาต่อยอดสร้างการผลิต จ้างงานและลงทุนเพิ่มมากขึ้นเพียงใดนั่นเอง

ประสบการณ์จากต่างประเทศ พบว่านโยบายที่สนับสนุนภาคธุรกิจ (รูปแบบที่ 2) มีประเด็นปัญหาที่น่ากังวลใจ คือ นโยบายดังกล่าวอาจจะให้ผลประโยชน์ต่อธุรกิจในระดับที่ไม่เท่าเทียมกัน ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างธุรกิจขนาดใหญ่ และธุรกิจขนาดกลางและย่อม นอกจากนี้ นโยบายสนับสนุนธุรกิจอาจจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว เนื่องจากนโยบายสนับสนุนภาคธุรกิจ ทำให้ธุรกิจได้รับแรงกดดันจากการแข่งขันลดลง ท้ายที่สุด ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากนโยบายดังกล่าว อาจจะมีไม่มากนัก หากนโยบายที่สนับสนุนภาคธุรกิจ เป็นแค่การแก้ไขปัญหามลพิษที่ล้นเกิน ก่อให้เกิดการจ้างงาน การลงทุนใหม่ๆที่เพิ่มขึ้นไม่มากนัก

คำตอบที่ว่า ประชาชนจะได้อะไรจากนโยบายประชารัฐ จึงขึ้นกับว่า คณะทำงานประชารัฐจะมุ่งนโยบายไปในทิศทางใด หากนโยบายประชารัฐมุ่งเน้นที่การพัฒนาที่รากหญ้าเป็นสำคัญ ประชาชนทั่วไปจะได้รับผลประโยชน์ที่เต็มเม็ดเต็มหน่วย และได้รับผลประโยชน์ที่มากกว่านโยบายที่มุ่งเน้นที่การพัฒนาภาคธุรกิจ เพื่อลดปัญหามลพิษคงค้าง เป็นหลัก

ทั้งนี้ ผู้เขียนมองว่านโยบายที่จะพัฒนาธุรกิจแบบประชารัฐ คือสร้างประโยชน์ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนจะต้องไม่ใช่นโยบายฉาบฉวย ที่เน้นการแก้ไขปัญหาผลผลิตส่วนเกิน แต่ต้องเป็นนโยบายที่วางกลยุทธ์อุตสาหกรรมในอนาคตที่เหมาะสม ที่จะก่อให้เกิดการผลิต การจ้างงาน และการลงทุนอย่างต่อเนื่องในอนาคต

โรงเรียนประชารัฐ เป็นโรงเรียนภายใต้โครงการ “สานพลังประชารัฐด้านการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำ” ที่เกิดจากความร่วมมือภาครัฐ (กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี) ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม รวม 25 องค์กร จับมือกันขับเคลื่อนเพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งหวังให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้นำ (ครู ผู้บริหารฯ) ได้รับการพัฒนาให้มีสัมฤทธิ์ผลโรงเรียนยืนอยู่ได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนของประเทศโดยรวม ประชารัฐการศึกษาจัดเป็นประชารัฐย่อยได้เริ่มประชารัฐใหญ่ของรัฐบาลเพื่อตอบโจทย์ให้กับประเทศ 3 ด้าน (การลดความเหลื่อมล้ำ การสร้างศักยภาพการแข่งขัน และการสร้างคุณภาพทรัพยากรมนุษย์) โดยเป้าหมายของโรงเรียนประชารัฐกำหนดตำบลละ 1 โรงเรียน รวม 7,424 โรงเรียน (ระยะแรก 3,342 โรงเรียน) กิจกรรมหลัก ๆ จะประกอบด้วย การแลกเปลี่ยนข้อมูล วิเคราะห์ วิจัย การสนับสนุนทรัพยากร รวมทั้งการเรียนรู้อวิธีการสอนผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ภายใต้การดูแลและให้ความช่วยเหลือของ School Partners จากภาคเอกชนประมาณ 1,000 คน External Volunteer (นักศึกษา) และมี School Sponsor (CEO) จากภาครัฐและภาคเอกชน⁴

วัตถุประสงค์

สิ่งที่ได้รับจากการเป็นต้นแบบโรงเรียนประชารัฐ มีหลายประการ คือ

- 1) ครู ได้รับความรู้และประสบการณ์จากกระบวนการจัดการ ตลอดจนได้รับการพัฒนาการเรียนรู้อื่นๆ
- 2) โรงเรียน ได้รับการเติมเต็มจากภาคเอกชน ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน สื่อการเรียนการสอน ระบบฐานข้อมูล เป็นต้น
- 3) ผู้บริหาร ได้รับการพัฒนาคุณสมบัติและสมรรถนะความเป็นผู้นำและการบริหารจัดการ
- 4) ผู้ปกครอง ชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและสนับสนุนการศึกษามากขึ้น

โดยทักษะของเด็กในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย การเรียนรู้ 3R x 8C ตลอดชีวิต

3R คือ Reading-อ่านออก, (W)riting-เขียนได้, (A)rithmetics-คิดเลขเป็น

8C คือ

- Critical Thinking and Problem Solving : การคิดอย่างมีวิจารณญาณ แก้ไขปัญหาได้
- Creativity and Innovation : คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดเชิงนวัตกรรม
- Cross-cultural Understanding : ความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม กระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม
- Collaboration teamwork and leadership : ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ
- Communications information and media literacy : ทักษะในการสื่อสาร และการรู้เท่าทันสื่อ
- Computing and ICT literacy : ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และการรู้เท่าทันเทคโนโลยี
- Career and learning skills : ทักษะทางอาชีพ และการเรียนรู้
- Compassion : มีคุณธรรม มีเมตตา กรุณา มีระเบียบวินัย

ซึ่งเป็นคุณลักษณะพื้นฐานสำคัญของทักษะขั้นต้นทั้งหมด และเป็นคุณลักษณะที่เด็กไทยจำเป็นต้องมี

การวิเคราะห์นโยบายโครงการประชารัฐ

กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ไว้ ประกอบด้วย สาระสำคัญของนโยบาย จุดมุ่งหมาย ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

1. สาระสำคัญของนโยบาย สาระสำคัญของนโยบายประชารัฐ จะอยู่ที่การใช้อำนาจของรัฐเพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ โรงเรียนประชารัฐ เป็นโรงเรียนภายใต้โครงการ “สานพลังประชารัฐด้าน การศึกษาพื้นฐาน และการพัฒนาผู้นำ” ที่เกิดจากความร่วมมือภาครัฐ (กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี) ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม รวม 25 องค์กร จับมือกันขับเคลื่อนเพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งหวังให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้นำ(ครู ผู้บริหารฯ) ได้รับการพัฒนาให้มีสัมฤทธิ์ผลโรงเรียนยืนอยู่ได้ด้วยตนเอง

ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนของประเทศโดยรวม ประชารัฐการศึกษาจัดเป็นประชารัฐย่อยได้ร่วมประชารัฐใหญ่ของรัฐบาลเพื่อตอบโจทย์ให้กับประเทศ 3 ด้าน (การลดความเหลื่อมล้ำ การสร้างศักยภาพการแข่งขัน และการสร้างคุณภาพทรัพยากรมนุษย์)

2. จุดมุ่งหมายของนโยบาย โรงเรียนประชารัฐกำหนดตำบลละ 1 โรงเรียน รวม 7,424 โรงเรียน (ระยะแรก 3,342 โรงเรียน) กิจกรรมหลัก ๆ จะประกอบด้วย การแลกเปลี่ยนข้อมูลวิเคราะห์ วิจัย การสนับสนุนทรัพยากร รวมทั้งการเรียนรู้วิธีการสอนผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ภายใต้การดูแลและให้ความช่วยเหลือของ School Partners จากภาคเอกชนประมาณ 1,000 คน External Volunteer (นักศึกษา) และมี School Sponsor (CEO) จากภาครัฐและภาคเอกชน

3. ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ครู ได้รับความรู้และประสบการณ์จากกระบวนการจัดการ ตลอดจนได้รับการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่าง ๆ

3.2 โรงเรียน ได้รับการเติมเต็มจากภาคเอกชน ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน สื่อการเรียนการสอน ระบบฐานข้อมูล

- 3.3 ผู้บริหาร ได้รับการพัฒนาคุณสมบัติและสมรรถนะความเป็นผู้นำและการบริหารจัดการ
- 3.4 ผู้ปกครอง ชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและสนับสนุนการศึกษามากขึ้น
- 3.5 ได้ข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงานตามนโยบายจากการติดตามประเมินผล ทั้งใน
 ส่วนของผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคในแต่ละพื้นที่ ภาพรวมของการดำเนินงาน และสรุปเป็น
 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามนโยบายต่อไป

.....
 ดร.นณริฎ พิศลยบุตร นักวิชาการสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ),เอกสารอัดสำเนา.

³ (DR.BORWORN สืบค้นจาก <http://www.dr.borworn.com/articleDetail.asp?id=15644>

เมื่อวันที่ 4/1/2560) ⁴

4. นโยบายการยกระดับทักษะภาษาอังกฤษ

ความเป็นมา

นโยบายเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ไว้ว่า **ยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในทุกหลักสูตร** ให้เร่งยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในกลุ่มเป้าหมายหลัก นักเรียน นักศึกษา ให้มีความรู้ และสามารถใช้ในการสื่อสารเพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมถึงครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา⁵

นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ⁶ ทหารเรือแนวทางการยกระดับมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกับสถาบันภาษาอังกฤษ สพฐ. รวมทั้งครู ผู้บริหาร นักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับ English Program เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2559 ณ ห้องประชุม สพฐ. รมช.ศึกษาธิการ กล่าวว่า การทหารเรือร่วมกับครู ผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศครั้งนี้ หลายเรื่องยังไม่ตกผลึก แต่ก็มีความดีและความก้าวหน้าหลายประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

ประเด็นแรก เปิดโอกาสให้โรงเรียนที่มีศักยภาพ สามารถใช้วิชาจากหลักสูตรของต่างประเทศ นำไปเทียบผลในการทดสอบ O-NET ได้ เช่น โรงเรียนที่เปิดสอนตามหลักสูตรของเคมบริดจ์ หลักสูตรจากสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ฯลฯ ที่ดีและได้รับการรับรองมาตรฐานแล้ว จะมีทีมของแต่ละหน่วยงานเข้าไปตรวจสอบ และเทียบเฉพาะวิชา ไม่ใช่เทียบหลักสูตร เพราะยังเรียนหลักสูตรของไทยอยู่ เช่น นักเรียนที่เรียนวิทยาศาสตร์โดยใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษของมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ แล้วไปสอบได้คะแนน ก็จะเทียบว่าคะแนนนั้นเมื่อเทียบกับ O-NET จะได้กี่คะแนน และเด็กก็ยังมีสิทธิ์สอบ O-NET อยู่ไม่ได้ตัดสิทธิ์ ซึ่งจะทำให้เด็กมีกำลังใจว่า สิ่งที่เราเรียนไปได้รับการรับรอง

ประเด็นที่ 2 ครูต่างชาติที่มีคุณภาพ มีหลายประเด็นที่เกี่ยวข้อง เช่น ปัญหาการขอวีซ่า ชาวต่างชาติเข้ามาสอนในประเทศ หรือค่าตอบแทน เพราะปัจจุบันหากมีคนไทยที่เก่งภาษาอังกฤษ แต่ไม่มีโอกาสสอนภาษาอังกฤษ เพราะระเบียบกำหนดว่าต้องเป็นชาวต่างชาติที่เป็น Native Speakers จึงจะมีการเปิดช่องตรงนี้ให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น รวมทั้งจะมีโครงการที่เปิดโอกาสให้กับคนไทยที่เก่งๆ ที่จบในสาขาวิทยาศาสตร์ หรือสาขาอะไรก็ตามที่ไม่ได้จบครูโดยตรง สามารถสอนวิชาเหล่านั้นเป็นภาษาอังกฤษได้ ซึ่งเรื่องนี้ได้มีการหารือร่วมกับคณบดีจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์แล้ว ถือเป็นความก้าวหน้าอีกขั้นหนึ่ง

ประเด็นที่ 3 ต้องถามตัวเองว่า English Program หรือ Bilingual เกิดขึ้นมาเพื่ออะไร แน่แน่นอนว่าเป็นการยกระดับภาษาอังกฤษ ซึ่งการยกระดับภาษาอังกฤษจะต้องไม่ทำให้วิชาการเสียหาย ความจริงภาษาอังกฤษที่ดีคือภาษาอังกฤษที่ใช้ในชีวิตประจำวัน แต่การเรียนวิชาหลักที่ดี เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ควรจะเรียนเป็นภาษาแม่ จึงจะรู้สึกซึ่ง เพราะฉะนั้นกระทรวงศึกษาธิการจะเปิดโอกาสให้โรงเรียน EP สามารถสอนวิชาใดๆ ก็ได้เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งความจริงภาษาอังกฤษ หากจะสอนให้ใช้ได้ดี ควรจะสอนในวิชาที่มีความสัมพันธ์กับมนุษย์ เช่น พลศึกษา สุขศึกษา สังคมศึกษา ฯลฯ ฉะนั้นเราจะทำความเข้าใจในเรื่องนี้ใหม่ให้ผู้ที่ต้องการจะสอนวิชาเหล่านี้เป็นภาษาอังกฤษ และเลือกที่จะสอนวิชาหลัก เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เป็นภาษาไทยให้มีทางเลือกด้วย แต่ไม่ได้ห้ามคนที่ทำได้คืออยู่แล้ว ก็จะได้ทำต่อ

รมช.ศึกษาธิการ กล่าวสรุปว่า การทหารเรือร่วมกันในครั้งนี้ เป็นการพบปะที่ดีมาก จะเป็นทางเลือกที่ดีในการยกระดับภาษาอังกฤษให้มีคุณภาพมากขึ้น ทั้งการเรียนการสอนในโรงเรียนที่สอนด้วย English Program และแนวทางการยกระดับภาษาอังกฤษของไทย

การยกระดับภาษาอังกฤษ ภายใต้โครงการ “English Boot Camp การพัฒนาครูแกนนำด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ” เพื่อแก้ปัญหาครูสอนภาษาอังกฤษไม่เพียงพอ ครูขาดทักษะและเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษ ในขณะที่ภาษาอังกฤษมีความสำคัญและจำเป็นในโลกยุคปัจจุบัน โดยใช้รูปแบบจัดค่ายภาษาอังกฤษแบบเข้ม (ใช้ภาษาอังกฤษระหว่างอบรม วิทยากรเจ้าของภาษา ประเมินทักษะภาษาอังกฤษ และสร้างวิทยากรแกนนำเพื่อขยายผล) กับกลุ่มเป้าหมายครูที่ผ่านการคัดเลือกที่มีความสามารถภาษาอังกฤษระดับ B1 จำนวน 350 คน ผลที่คาดหวังครูแกนนำได้รับการพัฒนาและมีความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ นักเรียนของโรงเรียนครูแกนนำได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่จะกระทรวงศึกษาธิการเตรียมปรับหลักสูตรขยายเวลาเรียนภาษาอังกฤษเป็นสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง⁷

การวิเคราะห์นโยบายการยกระดับทักษะภาษาอังกฤษ

กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ไว้ ประกอบด้วย สาระสำคัญของนโยบาย จุดมุ่งหมาย ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

1. **สาระสำคัญของนโยบาย** เร่งยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในกลุ่มเป้าหมายหลักนักเรียน นักศึกษา รวมถึงครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ และสามารถใช้ในการสื่อสารแก้ปัญหาครูสอนภาษาอังกฤษไม่เพียงพอ ครูขาดทักษะและเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษ ในขณะที่ภาษาอังกฤษมีความสำคัญและจำเป็นในโลกยุคปัจจุบัน

2. **จุดมุ่งหมายของนโยบาย** นักเรียน นักศึกษา รวมถึงครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ และสามารถใช้อังกฤษในการสื่อสารได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

3. **ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ**

3.1 ครูแกนนำได้รับการพัฒนาและมีความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 นักเรียนของโรงเรียนครูแกนนำได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ครู และนักเรียน ที่ได้ขยายผลจากโรงเรียนได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 ได้ข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงานตามนโยบายจากการติดตามประเมินผล ทั้งในส่วนของผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคในแต่ละพื้นที่ ภาพรวมของการทำงาน และสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามนโยบายต่อไป

.....
...ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงาน. **นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ**

(พลเอกดาพงษ์ รัตนสุวรรณ),เอกสารอัดสำเนา. 27 สิงหาคม 2558.⁵

บัลลังก์ โรหิตเสถียร : ที่มา : <http://www.moe.go.th/websm/2016/feb/080.html> 17/2/2559⁶

(DR.BORWORN สืบค้นจาก <http://www.dr.borworn.com/aricledetail.asp?id=15644>

เมื่อวันที่ 4/1/2560)⁷

5. โรงเรียนคุณธรรม

ความเป็นมา

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.เกษม วัฒนชัย⁸ กล่าวว่า โรงเรียนคุณธรรมได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2553 สืบเนื่องมาจากกรณีที่โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม จ.พิจิตร ได้นำหลักคุณธรรมมาใช้แก้ปัญหาเสพติด นักเรียนมีผลการเรียนต่ำ รวมทั้งการตั้งครุฑของเด็กนักเรียนหญิง และเมื่อประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหา จึงได้กลายเป็นรูปแบบ (Model) ในการนำไปแก้ไขปัญหาในโรงเรียนอื่นๆ อีก 19 แห่ง

จากนั้นใน พ.ศ.2555 ซึ่งถือเป็นระยะที่ 1 ของการสร้างโรงเรียนคุณธรรม โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อตั้งกองทุนการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ “สร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง” ในครั้งนั้นมีคณะองคมนตรี ข้าราชการเกษียณ และอาสาสมัครเข้ามาช่วยกันสร้างรูปแบบโรงเรียนคุณธรรม ต่อมาระยะที่ 2 (ปี พ.ศ.2557) สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้ก่อตั้งมูลนิธิยุวสถิรคุณ เพื่อดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมเรื่อยมา จนกระทั่งในปี พ.ศ.2559 นี้ ถือเป็นระยะที่ 3 ของการสร้างโรงเรียนคุณธรรม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายขยายแนวทางการสร้างโรงเรียนคุณธรรมให้กับสถานศึกษาทั่วประเทศ

ในส่วนของรูปแบบของโรงเรียนคุณธรรมนั้น เป็นเรื่องที่ไม่ซับซ้อนและทำได้ง่าย อีกทั้งยังเป็นการประหยัดงบประมาณเพราะลงทุนต่ำแต่ได้กำไรมาก และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนได้จริง โดยหลักการของโรงเรียนคุณธรรมสามารถนำไปใช้ได้กับโรงเรียนในทุกศาสนา ไม่ผูกขาดกับศาสนาใดศาสนาหนึ่ง เปรียบเสมือนเป็นคุณธรรมสากล ทั้งนี้ หลังจากดำเนินการโรงเรียนคุณธรรมแล้ว 1 ปี จะต้องทำการวัดผลการดำเนินงานว่าพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียน "ลดลง" หรือไม่ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ "เพิ่มขึ้น" อย่างไร ซึ่งอาจจะจัดให้มีการนำเสนอผลการดำเนินงานของแต่ละโรงเรียนด้วย และจากการดำเนินงานที่ผ่านมาผลการเรียนและผลการสอบของนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรมดีขึ้น ทำให้เกิดประโยชน์แก่เยาวชน ผู้ปกครอง และชุมชน

เว็บไซต์กระทรวงศึกษาธิการ ได้เผยแพร่ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 101/2560 เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560 ณ โรงแรมปรีณัฐพาเลซ มหานคร นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และ ม.ล.ปนัดดา ดิศกุล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มอบนโยบายในการประชุมสัมมนาผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ ครั้งที่ 1/2560 มีประเด็นที่ รมช.ศธ."ม.ล.ปนัดดา ดิศกุล" มอบนโยบายโรงเรียนคุณธรรม ดังนี้⁹

ม.ล.ปนัดดา กล่าวว่า **โรงเรียนคุณธรรม** : จากการที่ได้เดินทางไปพบปะและตรวจเยี่ยมสถานศึกษาต่าง ๆ ในต่างจังหวัดและกรุงเทพฯ ทำให้เห็นว่าทุกโรงเรียนได้ปฏิบัติตามแนวทางโรงเรียนคุณธรรมอยู่แล้ว เพราะถือเป็นวาระสำคัญของชาติอันดับแรกที่จะนำพาความเชื่อมั่นศรัทธาต่ออนาคตของประเทศชาติ โดยให้ความสำคัญในเรื่องการสืบสานพระราชปณิธานเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 จึงขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกท่าน ช่วยกรุณาให้งานนี้เดินหน้า ซึ่งขณะนี้ได้กำหนด

"กรอบแนวคิดที่สำคัญของโรงเรียนคุณธรรม 5 ด้าน" ที่มีความเชื่อมโยงกันในทุกมิติ และถือเป็นการสร้างให้นักเรียนมีคุณธรรมนำความรู้ ดังนี้

1. **ความพอเพียง:** ดำรงชีวิตด้วยความพอเพียง ประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ รู้จักความพอดีพอเหมาะ และใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย

2. **ความกตัญญู:** เป็นพื้นฐานด้านคุณธรรมของทุกคน และเป็นสัญลักษณ์ของคนดี เราจึงต้องมีความกตัญญูต่อพ่อแม่ซึ่งเปรียบเสมือนพระในบ้าน และกตัญญูต่อครูอาจารย์ซึ่งเปรียบเสมือนพระที่โรงเรียน

3. **ความซื่อสัตย์สุจริตสร้างชาติ:** ความซื่อสัตย์เป็นพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิต ไม่มีไม่ได้ อีกทั้งการซื่อสัตย์คือการไม่สร้างภาพ ไม่เล่นละครหรือสวมหัวโขน แต่คำพูดหรือการกระทำทุกอย่างควรมาจากใจ

4. **ความรับผิดชอบ:** ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเจริญสัมมาชีพต่อไป ในวันข้างหน้า ขอให้ยึดมั่นกฎกติกาในการทำงานอย่างเสมอต้นเสมอปลาย คงเส้นคงวาในความดี ปากตรงกับใจ และอย่าหลงลืมตัว

4. **คุณธรรมจริยธรรม:** การยึดมั่นคุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องสำคัญ และต้องดำรงตนให้เป็นแบบอย่างของสังคม

นอกจากนี้ ได้กำหนด "ตัวชี้วัดโรงเรียนคุณธรรม 7 ข้อ" ดังนี้

1. มีอุดมการณ์คุณธรรม ต่อการพัฒนาในโรงเรียนคุณธรรม
2. มีกลไกและเครื่องมือในการปฏิบัติคุณธรรมจริยธรรมร่วมกันทั้งโรงเรียน
3. มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรม ความพอเพียง ความกตัญญู ความซื่อสัตย์สุจริต อดทน และเสียสละในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

4. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดน้อยลง

5. มีกระบวนการมีส่วนร่วม และสร้างความรับผิดชอบจากผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน

6. มีองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านคุณธรรม และบูรณาการร่วมกันไว้ในชั้นเรียน

7. เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรม

อย่างไรก็ตาม กรอบแนวคิดและตัวชี้วัดโรงเรียนคุณธรรม อาจจะมีการปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติม ถ้อยคำบางส่วนให้มีความสมบูรณ์

การวิเคราะห์นโยบายโรงเรียนคุณธรรม

1. **สาระสำคัญของนโยบาย** สาเหตุที่ต้องมี "โรงเรียนคุณธรรม" เพราะในปัจจุบัน "คุณธรรมในโรงเรียน" ได้หายไป หลังจากแยกโรงเรียนออกจากวัด นอกจากนี้ สังคมปัจจุบันมีการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงและความเหลื่อมล้ำทางสังคม หรือความยากจน ดังจะเห็นได้จากประชากรไทยกว่าร้อยละ 80 มีหนี้ครัวเรือน รวมทั้งหนี้สินครูที่กระทรวงศึกษาธิการกำลังแก้ปัญหาในขณะนี้ด้วย ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงต้องให้ความสำคัญกับคนไทยทั้ง 67 ล้านคนทั่วประเทศ โดยเฉพาะนักเรียนเท่านั้น

2. จุดมุ่งหมายของนโยบาย ในปี 2559 นี้ กระทรวงศึกษาธิการจะเดินหน้านำผลักดันการสร้างโรงเรียนคุณธรรมอย่างจริงจัง โดยขณะนี้สถานศึกษาเข้าร่วมโครงการแล้วจำนวนมาก คือ โรงเรียนในสังกัด สพฐ. จำนวน 367 แห่ง, สถาบันอาชีวศึกษา 500 แห่ง และโรงเรียนเอกชน 250 แห่ง จากนั้นจะขยายผลไปยังสถานศึกษาจำนวน 3,000 แห่ง ภายในสิ้นปี 2559 และภายในปี 2560 จะขยายผลให้ครอบคลุมโรงเรียนกว่า 30,000 แห่งทั่วประเทศ

3. ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ ตาม "ตัวชี้วัดโรงเรียนคุณธรรม 7 ข้อ" ดังนี้

- 3.1 มีอุดมการณ์คุณธรรม ต่อการพัฒนาในโรงเรียนคุณธรรม
- 3.2 มีกลไกและเครื่องมือในการปฏิบัติคุณธรรมจริยธรรมร่วมกันทั้งโรงเรียน
- 3.3 มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรม ความพอเพียง ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน และเสียสละในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น
- 3.4 พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดน้อยลง
- 3.5 มีกระบวนการมีส่วนร่วม และสร้างความรับผิดชอบจากผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน
- 3.6 มีองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านคุณธรรม และบูรณาการร่วมกันไว้ในชั้นเรียน
- 3.7 เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรม

.....
 ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 389/2558 นโยบายโรงเรียนคุณธรรม : อรพรรณ ฤทธิ์มัน บัลลังก์ โรหิตเสถียร สรุป/รายงาน 8/11/2558.⁸

กระทรวงศึกษาธิการ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560 : www.kroobannok.com. 1/3/2560.⁹

6. นโยบายสะเต็มศึกษา (STEM Education)

ความเป็นมา

โครงการสะเต็มศึกษาเสนอการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนโดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีที่บูรณาการแนวความคิดออกแบบเชิงวิศวกรรม โดยเน้นการนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริง รวมทั้งการพัฒนากระบวนการหรือผลผลิตใหม่ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต และการทำงาน เพื่อส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาเกิดขึ้นในประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม สสวท. จึงสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนทั้งในส่วนกลางและภูมิภาคของประเทศไทยเพื่อเป็นกำลังและศูนย์กลางในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้การส่งเสริมการเรียนรู้ดังกล่าวครอบคลุมทุกจังหวัดในประเทศไทย ในระยะเวลา ๕ ปี (๒๕๕๗-๒๕๖๑) สสวท. ได้จัดตั้งศูนย์สะเต็มศึกษาแห่งชาติและศูนย์สะเต็มศึกษาภาคอีก ๑๓ ศูนย์ตั้งอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในจังหวัดเป็นศูนย์กลางของภาคทำหน้าที่เหมือนสาขาย่อยของ สสวท. เพื่อเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร รวมถึงการสนับสนุนเชิงวิชาการ เช่น การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา และเป็นศูนย์ข้อมูล (Resource center) เกี่ยวกับสะเต็มศึกษาสู่ภูมิภาค และโรงเรียนเครือข่ายสะเต็มศึกษา อีกทั้งยังทำหน้าที่ประสานงาน เผยแพร่ความรู้ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐและเอกชน ชุมชนและบุคลากรด้านสะเต็มในระดับภูมิภาคอีกด้วย

เนื่องจากเป็นโครงการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน และมีหน้าที่ต่างๆ กัน เพื่อให้การดำเนินงานโครงการสะเต็มศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย จำเป็นต้องประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของแต่ละฝ่าย และให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาซึ่งจะพัฒนาเด็กไทยให้ก้าวสู่โลกในศตวรรษที่ ๒๑ ได้อย่างมั่นใจ ศูนย์สะเต็มศึกษาแห่งชาติ สสวท. จึงได้จัดกิจกรรม Thailand STEM Festival 2015 ซึ่งจะมีกิจกรรม อาทิเช่น การบรรยายและเสวนาวิชาการ การจัดนิทรรศการ จากหน่วยงานต่างๆ การประชุมปฏิบัติการที่เป็นเวทีให้ครูนำเสนอและแลกเปลี่ยนผลงานที่ได้ดำเนินงานจัดกิจกรรมสะเต็มศึกษาในชั้นเรียน การจัดประกวดโครงการงานสะเต็มศึกษา และการแข่งขันกิจกรรมสะเต็มของนักเรียนการแนะแนวอาชีพทางด้านสะเต็มศึกษาจากชุดสะเต็ม เป็นต้น

จากการที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นฐานในการพัฒนาประเทศ โดยได้บูรณาการองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) เรียกโดยย่อว่า STEM เพื่อนำไปสู่การคิดแก้ปัญหาและการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ตลอดจนมุ่งผลิตกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ให้สามารถแข่งขันในระดับนานาชาติ กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้เป็นโครงการสำคัญด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามจุดเน้น 6 ยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เป็นนวัตกรรมจัดการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสำหรับสร้างคนไทยรุ่นใหม่ และรองรับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศอย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทุกภาคส่วนในระบบสะสมเต็มศึกษาเข้าใจหน้าที่และบทบาท ในการดำเนินงานสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายสะสมเต็มศึกษาประเทศไทยจนสามารถขับเคลื่อนสะสมเต็มศึกษาเพื่อยกระดับการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี
2. เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนโดยระบบสะสมเต็มศึกษา
3. เพื่อกระตุ้น และส่งเสริมให้ครู ผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษา เยาวชน เครือข่ายภาครัฐ และเอกชน ตระหนักและเห็นคุณค่าของการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี ตามแนวทางของสะสมเต็มศึกษา

ความรู้เกี่ยวกับ สะเต็มศึกษา

คำว่า “สะสมเต็ม” หรือ “STEM”¹⁰ เป็นคำย่อจากภาษาอังกฤษของศาสตร์ 4 สาขาวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์(Engineering) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) หมายถึงองค์ความรู้ วิชาการของศาสตร์ทั้งสี่ที่มีความเชื่อมโยงกันในโลกของความเป็นจริงที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ต่างๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกันในการดำเนินชีวิตและการทำงาน คำว่า STEM ถูกใช้ครั้งแรกโดยสถาบันวิทยาศาสตร์แห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (the National Science Foundation: NSF) ซึ่งใช้คำนี้ เพื่ออ้างถึงโครงการหรือโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ อย่างไรก็ตามสถาบันวิทยาศาสตร์แห่งประเทศสหรัฐอเมริกาไม่ได้ให้นิยามที่ชัดเจนของคำว่า STEM มีผลให้มีการใช้และให้ความหมายของคำนี้ แตกต่างกันไป เช่น มีการใช้คำว่า STEM ในการอ้างอิงถึงกลุ่มอาชีพที่มีความเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ สะเต็มศึกษา คือ แนวทางการจัดการศึกษาที่บูรณาการความรู้ใน 4 สหวิทยาการ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรม เทคโนโลยี และคณิตศาสตร์ โดยเน้นการนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริง รวมทั้งการพัฒนากระบวนการหรือผลผลิตใหม่ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต และการทำงาน ช่วยนักเรียนสร้างความเชื่อมโยงระหว่าง 4 สหวิทยาการ กับชีวิตจริงและการทำงาน การจัดการเรียนรู้แบบสะสมเต็มศึกษาเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ไม่เน้นเพียงการท่องจำทฤษฎีหรือกฎทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ แต่เป็นการสร้างความเข้าใจทฤษฎีหรือกฎเหล่านั้นผ่านการปฏิบัติให้เห็นจริงควบคู่กับการพัฒนาทักษะการคิด ตั้งคำถาม แก้ปัญหาและการหาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อค้นพบใหม่ๆ พร้อมทั้งสามารถนำข้อค้นพบนั้นไปใช้หรือบูรณาการกับชีวิตประจำวันได้

การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะสมเต็มมีลักษณะ 5 ประการได้แก่ (1) เป็นการสอนที่เน้นการบูรณาการ (2) ช่วยนักเรียนสร้างความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาวิชาทั้ง 4 กับชีวิตประจำวันและการทำอาชีพ (3) เน้นการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 (4) ทำทลายความคิดของนักเรียน และ (5) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และความเข้าใจที่สอดคล้องกับเนื้อหาทั้ง 4 วิชา จุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะสมเต็มศึกษา คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักและเห็นคุณค่าของการเรียนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ และเห็นว่าวิชาเหล่านั้นเป็นเรื่องใกล้ตัวที่สามารถนำมาใช้ได้ทุกวัน

การวิเคราะห์นโยบายสะเต็มศึกษา (STEM Education)

กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ไว้ ประกอบด้วย สาระสำคัญของนโยบาย จุดมุ่งหมาย ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

1. **สาระสำคัญของนโยบาย** รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นฐานในการพัฒนาประเทศ โดยได้บูรณาการองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) เรียกโดยย่อว่า STEM เพื่อนำไปสู่การคิดแก้ปัญหาและการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ตลอดจนมุ่งผลิตกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ให้สามารถแข่งขันในระดับนานาชาติ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เป็นโครงการสำคัญด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามจุดเน้น 6 ยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เป็นนวัตกรรมการจัดการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสำหรับสร้างคนไทยรุ่นใหม่ และรองรับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศอย่างเหมาะสม

2. **จุดมุ่งหมายของนโยบาย** มุ่งให้ผู้เรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มมีลักษณะ 5 ประการได้แก่ (1) เป็นการสอนที่เน้นการบูรณาการ (2) ช่วยนักเรียนสร้างความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาวิชาทั้ง 4 กับชีวิตประจำวันและการทำอาชีพ (3) เน้นการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 (4) ทำลายความคิดของนักเรียน และ (5) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และความเข้าใจที่สอดคล้องกับเนื้อหาทั้ง 4 วิชา จุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักและเห็นคุณค่าของการเรียนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ และเห็นว่าวิชาเหล่านั้นเป็นเรื่องใกล้ตัวที่สามารถนำมาใช้ได้ทุกวัน

3. ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ทุกภาคส่วนในระบบสะเต็มศึกษาได้เข้าใจหน้าที่และบทบาท ในการดำเนินงานสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายสะเต็มศึกษาประเทศไทยจนสามารถขับเคลื่อนสะเต็มศึกษาเพื่อยกระดับการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี

3.2 ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนโดยระบบสะเต็มศึกษา

3.3 กระตุ้น และส่งเสริมให้ครู ผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษา เยาวชน เครือข่ายภาครัฐ และเอกชน ตระหนักและเห็นคุณค่าของการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี ตามแนวทางของสะเต็มศึกษา

3.4 ได้ข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงานตามนโยบายจากการติดตามประเมินผล ทั้งในส่วนของผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคในแต่ละพื้นที่ ภาพรวมของการดำเนินงาน และสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามนโยบายต่อไป

แหล่งอ้างอิง : สะเต็มศึกษา ประเทศไทย. 2557. รู้จักสะเต็ม. (online). http://www.stemedthailand.org/?page_id=23, 25 มิถุนายน 2559.¹⁰

7. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ O-Net

ความเป็นมา

ข้อมูลผลการจัดอันดับด้านการศึกษาของ IMD ในปี 2556 จัดอันดับประเทศไทยในด้านการศึกษาให้อยู่ในอันดับ 51 จากจำนวน 60 ประเทศที่ถูกประเมิน ซึ่งข้อมูลนี้สะท้อนจากผลการทดสอบการอ่านออกเขียนได้ของ สพฐ. ของชั้น ป.3 และ ป.6 (ก.ย. 2556) จากเขตพื้นที่การศึกษา 80 เขต ทั้งหมด 183 เขต พบว่า ¹¹

ภาพ 1 จำนวนผู้เรียนที่อ่านไม่ได้

จากข้อมูลดังกล่าว บ่งชี้ให้เห็นว่า ทั้งประเทศ มีผู้เรียนที่อ่านไม่ได้ในระดับ ป. 3 คิดเป็นร้อยละ 8 จาก 8 แสคนคน และระดับ ป. 6 คิดเป็นร้อยละ 4 จาก 8 แสคนคน ซึ่งหากดูปริมาณจำนวนคน พบว่า ยังมีอยู่อีกเป็นจำนวนมาก คิดอย่างง่ายคือ เป็นหลักหมื่น ในหลักแสน

ส่วนข้อมูลผลการสอบโอเน็ตในรอบ 5 ปีการศึกษาซ้อนหลัง ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ในภาพรวมมีผลการสอบได้คะแนนทั้งประเทศไม่ถึงร้อยละ 50 แต่พบข้อมูลในกลุ่มสาระสุขศึกษา การงานอาชีพ และศิลปะ ที่ผู้เรียนทั้งประเทศมีผลทดสอบผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 คือในปี 2552-2555 ในกลุ่มสาระสุขศึกษา ในปี 2555 ในกลุ่มสาระศิลปะและในปี 2552-2555 รวมทั้งภาษาไทย ในปี 2553 ร้อยละ 50.04 คณิตศาสตร์ในปี 2553 ร้อยละ 52.40 วิทยาศาสตร์ในปี 2551 ร้อยละ 51.68 และสังคมศึกษา ในปี 2554 ร้อยละ 52.22

เมื่อวันที่ 18 ต.ค. 2559 นายการุณ สกุลประดิษฐ์ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กพฐ.)¹² เปิดเผยว่า สพฐ. กำลังเตรียมที่จะประกาศให้ปีการศึกษา 2560 เป็นปีแห่งการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และ การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (โอเน็ต) ในระดับชั้น ป. 6 และ ม. 3 ต้องมีคะแนนเพิ่มสูงขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 จากฐานเดิมในทุกวิชา เนื่องจากเป็นนโยบายของ รมว.ศึกษาธิการ ที่มีความต้องการปรับปรุงคุณภาพผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และปรับระบบการสอบโอเน็ตให้เป็นที่ยอมรับ เพื่อเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในอนาคต

ภาพ 2 จำนวนผู้เรียนที่อ่านได้ในระดับดี

สพฐ.ได้กำหนดแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์โอเน็ต 4 แผนงาน คือ

1. การพัฒนาระบบทดสอบโอเน็ตให้ได้มาตรฐาน ด้วยการจัดส่ง ตัวชี้วัดต้องรู้ ให้สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) และการจัดทำผังโครงสร้างข้อสอบร่วมกับ สทศ. พร้อมจัดส่งครู สพฐ.ร่วมออกข้อสอบโอเน็ต

2. สื่อสารและสร้างความเข้าใจการสอบโอเน็ต โดยจะเผยแพร่ผังโครงสร้างข้อสอบไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และชี้แจงนโยบายการสอบโอเน็ตให้เขตพื้นที่รับทราบ

3. สนับสนุน ส่งเสริม และเตรียมความพร้อมการสอบโอเน็ต ซึ่งจะมีการพัฒนาครุการสร้างข้อสอบอัตโนมัติให้ได้มาตรฐาน พัฒนาระบบการวัดและประเมินผล การจัดสอบพรีโอเน็ต

4. สร้างขวัญกำลังใจและส่งเสริมนำไปใช้ โดยวิเคราะห์ผลสอบโอเน็ตจุดเด่นจุดด้อยที่ต้องพัฒนา และมอบโล่รางวัลให้แก่เขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนดีขึ้น และจัดทำแผนยกระดับคุณภาพผู้เรียนในปีต่อไป โดยใช้คะแนนโอเน็ตที่ผ่านมาเป็นมาตรฐานในการพัฒนา

ทั้งนี้เชื่อว่าการจัดทำแผนดำเนินงานในเรื่องนี้จะทำให้นักเรียนมีคะแนนโอเน็ตเพิ่มสูงขึ้นในทุกวิชากว่าทุกปีที่ผ่านมาอย่างแน่นอน

การวิเคราะห์นโยบายการยกระดับผลสัมฤทธิ์ O-Net

กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ไว้ ประกอบด้วย สาระสำคัญของนโยบาย จุดมุ่งหมาย ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

1. สาระสำคัญของนโยบาย นโยบายของ รรมว.ศึกษาธิการ ที่มีความต้องการปรับปรุงคุณภาพผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และปรับระบบการสอบโอเน็ตให้เป็นที่ยอมรับ เพื่อเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในอนาคต ย้ำว่า กระทรวงศึกษาธิการคาดหวังให้ค่าเฉลี่ยคะแนน O-NET ของทุกระดับชั้นเพิ่มสูงขึ้น เพราะการที่เด็กได้คะแนนต่ำ ไม่ได้เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนเพียงอย่างเดียว ระบบประเมินก็มีส่วนสำคัญ หากเราทำระบบประเมินให้ดี จะทำให้รู้ว่าปัญหาจริง ๆ คืออะไร ไม่ใช่สอนให้เด็กเตรียมสอบอย่างเดียว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้เพิ่งเริ่มเป็นปีแรก สิ่งที่เราทำในกระบวนการศึกษาว่าจะออกดอกออกผลต้องใช้เวลาอย่างน้อย 5 ปี จึงมั่นใจว่าในอนาคต คะแนนเฉลี่ยต้องเพิ่มขึ้น เพราะนี่คือการปฏิรูปของจริง

2. จุดมุ่งหมายของนโยบาย คาดหวังให้ค่าเฉลี่ยคะแนน O-NET ของทุกระดับชั้นเพิ่มสูงขึ้น

สพฐ.ได้กำหนดแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์โอเน็ต 4 แผนงาน คือ

2.1 การพัฒนาระบบทดสอบโอเน็ตให้ได้มาตรฐาน ด้วยการจัดส่ง ตัวชี้วัดต้องรู้ ให้สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) และการจัดทำผังโครงสร้างข้อสอบร่วมกับ สทศ. พร้อมจัดส่งครู สพฐ.ร่วมออกข้อสอบโอเน็ต

2.2 สื่อสารและสร้างความเข้าใจการสอบโอเน็ต โดยจะเผยแพร่ผังโครงสร้างข้อสอบไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และชี้แจงนโยบายการสอบโอเน็ตให้เขตพื้นที่รับทราบ

2.3 สนับสนุน ส่งเสริม และเตรียมความพร้อมการสอบโอเน็ต ซึ่งจะมีการพัฒนาครุการสร้างข้อสอบอัตโนมัติให้ได้มาตรฐาน พัฒนาระบบการวัดและประเมินผล การจัดสอบพรีโอเน็ต

2.4 สร้างขวัญกำลังใจและส่งเสริมนำไปใช้ โดยวิเคราะห์ผลสอบโอเน็ตจุดเด่นจุดด้อยที่ต้องพัฒนา และมอบโล่รางวัลให้แก่เขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ดีขึ้น และจัดทำแผนยกระดับคุณภาพผู้เรียนในปีต่อไป โดยใช้คะแนนโอเน็ตที่ผ่านมาเป็นมาตรฐานในการพัฒนา

3. ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ได้แนวทางการปรับระบบการสอบโอเน็ตให้เป็นที่ยอมรับ เพื่อเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.2 ได้แผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์โอเน็ต ที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมมากขึ้น

3.3 ค่าเฉลี่ยคะแนน O-NET ของทุกระดับชั้นเพิ่มสูงขึ้น

.....
 อภินันท์ สิริรัตนจิตต์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ : เอกสารอัดสำเนา.¹¹

<http://www.manager.co.th/Daily/viewNews.aspx?NewsID=9570000110496> สืบค้น 14/2/2560

8. นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

ความเป็นมา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำรัส (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (สวก.สพฐ.) สืบค้นเมื่อ 14 ก.พ.2559, จาก academic.obec.go.th/web/home)¹³ ในเรื่องการศึกษาว่า การจัดการศึกษาต้องดูภาพรวมทั้งประเทศ เพราะทุกวันนี้ การศึกษาค่อนข้างอ่อนแอ และมุ่งเน้นการเรียนการสอนเนื้อหาบางเรื่องมากเกินไปทรงมีพระราชดำริให้มีการนำองค์ 4 แห่งการศึกษา คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา ทัศนศึกษา และพลศึกษา และหัวใจนักปราชญ์คือ สุ จิ ปุ ลิ หมายถึง การฟัง การคิด การถาม และการเขียน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของนักปราชญ์และบัณฑิต อีกทั้งยังจะเป็นเทคนิคในการช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะ การเรียนเก่งมากขึ้น โดยทรงมีพระราชดำริให้นำทั้งสองเรื่องมาใช้ในการจัดการศึกษา

แนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม นโยบายหนึ่งของรัฐบาล คือ การลดเวลาเรียน ภาควิชาการลง แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็ก ๆ ควรเรียนรู้ ซึ่งหมายความว่า ครูต้องใช้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนได้สาระที่ต้องรู้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จากนโยบายการลดเวลาเรียนดังกล่าว จึงนำมาสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดให้โรงเรียน เรียนภาควิชาการถึงเวลาบ่ายสองโมงครึ่ง หรือเวลา 14.30 น. แต่เวลาโรงเรียนเล็กยังคงเหมือนเดิมตามกำหนดของแต่ละโรงเรียน ซึ่งมักจะเป็นช่วงบ่ายสี่โมงหรือเวลา 16.00 น. ดังนั้นช่วงเวลา ระหว่างหลังเลิกเรียนจนกว่านักเรียนจะกลับบ้าน ซึ่งนักเรียนยังคงอยู่ที่โรงเรียน โรงเรียนจะต้องสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ให้นักเรียนปฏิบัติ และควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้ทักษะการคิดวิเคราะห์ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม และที่สำคัญควรมีกิจกรรมกระตุ้นให้เด็กได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง การจัดกิจกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดให้เฉพาะห้องเรียนเดียวกัน หรือระดับเดียวกัน บางกิจกรรมสามารถศึกษาหรือร่วมกันหลายระดับชั้นได้ เพื่อให้เด็กๆ รู้จักปรับตัว การช่วยเหลือดูแลกัน การมีปฏิสัมพันธ์หลายช่วงวัย โดยเป็นการจำลองสภาพจริงในสังกัดให้เด็กได้เรียนรู้ ซึ่งจะยิ่งช่วยเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาให้กับเด็กไทยต่อไป

การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นกรอบวิสัยทัศน์ด้านการศึกษาเพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมเข้าสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของไทย นั้น สอดคล้องกับของหน่วยประเทศที่เป็นผู้นำด้านการศึกษาของโลกที่เห็นพ้องกับแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 เรื่องจิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานการประกอบสัมมาอาชีพความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิตที่ใช้ได้จริง (กับครอบครัว ชุมชน โรงเรียน รัฐ และประเทศชาติ) โลกกำลังเปลี่ยนแปลง คนที่มีความรู้และทักษะในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้เท่านั้นที่จะประสบความสำเร็จ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ได้ตลอดเวลา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อขับเคลื่อนการนำหลักสูตรสถานศึกษา ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
2. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีทักษะ ในการคิดวิเคราะห์ และได้รับการพัฒนา เติบโตตามศักยภาพ ตามความสนใจและถนัดของนักเรียนแต่ละคน
3. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการเวลาเรียน และจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านวิชาการ ด้านปฏิบัติ นักเรียนได้รับการพัฒนาเติบโตตามศักยภาพ ตามความสนใจและถนัดของแต่ละคน
4. เพื่อให้ให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พัฒนาตนเอง ตามความสนใจ และความถนัดอย่างเต็มศักยภาพและมีความสุขกับการเรียนรู้
5. เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

การวิเคราะห์นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ไว้ ประกอบด้วย สารสำคัญของนโยบาย จุดมุ่งหมาย ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

1. **สารสำคัญของนโยบาย** ยึดแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริให้มีการนำองค์ 4 แห่งการศึกษา คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา ทศศึกษา และพลศึกษา และหัวใจนักปราชญ์คือ สุ จิ ปุ ลิ หมายถึง การฟัง การคิด การถาม และการเขียน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของนักปราชญ์และบัณฑิต มาเป็นแนวทางการกำหนดนโยบายสำหรับหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาที่จะดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย

2. **จุดมุ่งหมายของนโยบาย** การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สำหรับเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ๔ H ที่จะพัฒนาผู้เรียนด้านสมอง (Head) ด้านคุณลักษณะและค่านิยม (Heart) ด้านทักษะปฏิบัติ (Hand) และด้านสุขภาพกาย (Health) ลดเวลาเรียนภาควิชาการลง แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็ก ๆ ควรเรียนรู้ ซึ่งหมายความว่า ครูต้องใช้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนได้สาระที่ต้องรู้ครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นี่คือจุดหมายปลายทางของนโยบายดังกล่าว

3. ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ผู้เรียนมีทักษะ ในการคิดวิเคราะห์ และได้รับการพัฒนา เติบโตตามศักยภาพ ตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนแต่ละคน นำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และการศึกษาต่อที่สูงขึ้น

3.2 สถานศึกษามีโอกาสมีทางเลือกในการบริหารจัดการตามบริบทของสถานศึกษาทั้งใน ด้านวิชาการ ด้านการปฏิบัติมากยิ่งขึ้น เหมาะสมกับความพร้อมของสถานศึกษาเป็นสำคัญ สามารถบริหารจัดการเวลาเรียน และจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” นักเรียนได้รับการพัฒนาเติบโตตามศักยภาพ ตามความสนใจและถนัดของแต่ละคน

3.3 นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พัฒนาตนเอง ตามความสนใจ และความถนัดอย่างเต็มศักยภาพและมีความสุขกับการเรียนรู้

3.4 พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยใช้เครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชน ชาวบ้าน มาช่วยในการเรียนการสอนเป็นการรักษาศิลปะ วัฒนธรรมของท้องถิ่นไว้อีกทางหนึ่งด้วย

3.5 ได้ข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงานตามนโยบายจากการติดตามประเมินผล ทั้งใน ส่วนของผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคในแต่ละพื้นที่ ภาพรวมของการดำเนินงาน และสรุปเป็น ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามนโยบายต่อไป

.....

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ.

2558) คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สืบค้นเมื่อ 14 ก.พ.2559,จาก
academic.obec.go.th./web/home) ¹³

9. การพัฒนาครู

ความเป็นมา

2 มี.ค.59 พลเอกสุรเชษฐ์ ชัยวงศ์¹⁴ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (รมช.ศธ.) เป็นประธานเปิดการประชุมพร้อมทั้งมอบนโยบายในการดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยยึดถือภารกิจและพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นฐาน ด้วยระบบ TEPE Online เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาความรู้ความสามารถและสมรรถนะตามความสนใจของภารกิจโดยสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ รมช. ศธ. กล่าวว่า จากการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ผ่านมายังคงพบปัญหาอยู่มาก เช่น ครูที่มาอบรมต้องละทิ้งงานสอน ไม่สามารถเลือกเรียนตามที่ตนเองสนใจได้ การจัดการอบรมไม่เชื่อมโยง กับความก้าวหน้าของครู พัฒนาครูได้ไม่ทั่วถึง และใช้งบประมาณค่อนข้างสูง ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นกลยุทธ์สำคัญควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ และเป็นการเตรียมคนให้พร้อมในการดำรงชีวิตอยู่อย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลง ของโลกทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยีและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ ซึ่งการประชุมปฏิบัติการครั้งนี้เป็นการพิจารณาหลักสูตรการฝึกอบรมออนไลน์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้าง เนื้อหาเหมาะสมกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยหลักสูตรการพัฒนาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และหลักสูตรการขอมีและขอต่อใบอนุญาตของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาของครู ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารการศึกษา พร้อมทั้งจัดทำกรอบแนวทางการพัฒนาให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย สำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สถาบันพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยยึดถือภารกิจและพื้นที่เป็นฐานด้วยระบบ TEPE Online (Teachers and Educational Personal Enhancement by holding Responsibilities and Functional Areas as Majors) โดยใช้เนื้อหาหลักสูตรที่ดำเนินการ ในปัจจุบันพัฒนาขึ้นเป็นแนวทางในการพัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษา นำไปใช้ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เรียนรู้ได้ด้วยตัวเองทุกที่ทุกเวลา เพื่อลดการเข้าร่วมประชุม อบรมนอกพื้นที่การปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการประหยัดงบประมาณของทางราชการและค่าใช้จ่ายส่วนตัว ลดการทิ้งนักเรียนและห้องเรียน ส่งผลให้มีเวลาในการปฏิบัติงานมากขึ้น ขณะเดียวกันการพัฒนา TEPE Online ได้ดำเนินการขับเคลื่อนมาเป็นระยะเวลาประมาณ ๑ ปีแล้ว ซึ่งมีความก้าวหน้าตามลำดับ เช่น การพัฒนาตัวระบบโปรแกรม

การบริหารจัดการและบทเรียนออนไลน์ การจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้วยระบบ TEPE Online ระดับภาค 9 ศูนย์ และระดับจังหวัด 77 จังหวัด ครอบคลุมทุกภูมิภาคทั่วประเทศ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้บริการประชาสัมพันธ์และรับผิดชอบในการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษารวมถึงการทดสอบความรู้ตามหลักสูตร ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาครูด้วย TEPE Online เป็นรูปแบบการพัฒนาที่ทันสมัยด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศต่อไป

นโยบายทั่วไป

การส่งเสริมและยกสถานะของครูซึ่งเป็นบุคลากรหลักในระบบการศึกษา จะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงในสังคม เป็นบุคลากรที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม มีภูมิความรู้และทักษะในการสื่อสารถ่ายทอดความรู้ที่เหมาะสม มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ตลอดจนมีฐานะและคุณภาพชีวิตที่ดีสอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบัน

นโยบายเฉพาะ

การมุ่งเน้นการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ

เป้าหมายในการดำเนินนโยบาย :

1. มีแนวทางการพัฒนาระบบการผลิตครูให้เพียงพอต่อความต้องการและเหมาะสมกับอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และปรับระบบการรับรองมาตรฐานวิชาชีพครูให้เอื้อต่อการเพิ่มโอกาสให้มีบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมเข้ามาในระบบการศึกษา
2. ระบบการบริหารงานบุคคล การย้ายบรรจุ และการประเมินวิทยฐานะของครูและบุคลากรทางการศึกษา มีมาตรฐานระดับสากล สามารถเพิ่มศักยภาพในการให้การศึกษาและลดภาระงานที่ไม่จำเป็นรวมทั้งไม่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีจิตวิญญาณของความเป็นครู การเป็นครูมืออาชีพ และยึดมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพ
4. สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาตามเส้นทางวิชาชีพและความก้าวหน้าในหน้าที่การงานได้อย่างเป็นระบบ มีระบบสนับสนุนการพัฒนาตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ในการระบบคลังความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการประเมินผล อย่างเป็นรูปธรรม
5. มีแผนงานและโครงการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยการพัฒนาระบบสวัสดิการที่มุ่งการแก้ไขปัญหาและให้การช่วยเหลือที่ยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินอย่างเป็นระบบ

แนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาแนวใหม่¹⁵

ยุทธศาสตร์การพัฒนาครูแนวใหม่

แนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

1. หลักการ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

- 1.1 การพัฒนาต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ตัวผู้เรียน
- 1.2 การพัฒนาต้องเกิดจากความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 1.3 การพัฒนาต้องมุ่งเน้นลักษณะ Site Based Development หรือ School Based Development (SBD)
- 1.4 การพัฒนาต้องมีหลากหลายรูปแบบให้เลือกตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล
- 1.5 การพัฒนาต้องสอดคล้องกับภารกิจและหน้าที่ที่ปฏิบัติของครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 1.6 การพัฒนาต้องดำเนินการในรูปของเครือข่ายกระจายทั่วประเทศ
- 1.7 การพัฒนาต้องสอดคล้องกับนโยบายและข้อกำหนดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 1.8 การพัฒนาต้องกระทำอย่างทั่วถึงและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งในและนอกกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ

2. กลุ่มเป้าหมาย ครู และบุคลากรทางการศึกษาของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ประมาณ 640,000 คน ได้แก่

- 2.1 หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย
  - สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
  - สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
  - สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
  - สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
  - หน่วยงานในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ
- 2.2 หน่วยงานนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย
  - สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร
  - สำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา
  - สำนักงานการศึกษาส่วนท้องถิ่น
- 2.3 หน่วยงานในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย
  - cursa
  - โรงเรียนมหิตลวิทยาลัยนุสรณ์

3. รูปแบบและวิธีการพัฒนา

3.1 การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา มุ่งเน้นให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานตำแหน่ง และมาตรฐานวิชาชีพทั้งสมรรถนะหลัก (Core Competency) สมรรถนะการปฏิบัติงานในหน้าที่ (Functional Competency) และสมรรถนะเฉพาะตามกลุ่มสาระ (Specification Competency) ตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด

3.2 รูปแบบของการพัฒนา มุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่ สคปศ. กำหนด ให้กระจายอยู่ทั่วประเทศ เพื่อความสะดวกในการเข้ารับการพัฒนาของครู และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งที่เป็นองค์กรเครือข่าย บุคคลเครือข่ายและเครือข่ายทางไกล

3.3 วิธีการพัฒนาต้องมีความหลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการพัฒนาของครู และบุคลากรทางการศึกษา แต่มุ่งเน้นวิธีการพัฒนาที่ใช้โรงเรียน/หน่วยงานเป็นฐาน (School Based Development/Insite Based Development) เป็นสำคัญ

4. การประเมินการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา

4.1 การประเมินก่อนการพัฒนา มีจุดประสงค์เพื่อให้ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้ทราบถึงความต้องการและความจำเป็นของตนที่จะต้องเข้ารับการพัฒนาแล้วจัดทำแผนพัฒนาตนเอง (Individual Development Plan : ID-Plan) โดยใช้ข้อกำหนดสมรรถนะ (Competency) ของครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่ ก.ค.ศ. กำหนดเป็นเป้าหมายในการประเมิน สำหรับกระบวนการและขั้นตอนการประเมินให้ดำเนินการ ดังนี้

ผังมโนทัศน์การประเมินเพื่อการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

4.2 การประเมินหลังการพัฒนา มีจุดประสงค์เพื่อติดตามผลการนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับจากการพัฒนาของครู และบุคลากรทางการศึกษา ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบการเรียน การสอนหรือในภารกิจที่ตนเองรับผิดชอบ ดังนั้น การประเมินในกรณีนี้ จึงมี 2 ลักษณะ คือ การประเมินภายในและการประเมินภายนอก

4.2.1 การประเมินภายใน มีจุดประสงค์เพื่อติดตามร่องรอย ขั้นตอนและพฤติกรรม การสอนหรือการทำงานของครู และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หรือประสิทธิผลของงานที่เกิดขึ้น โดยผู้บริหารสถานศึกษา/หน่วยงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงาน ต้นสังกัด และ สคบศ.

4.2.2 การประเมินภายนอก มีจุดประสงค์เพื่อติดตามคุณภาพและประสิทธิภาพของ สถานศึกษา/หน่วยงานทางการศึกษาในภาพรวม โดยหน่วยงานต้นสังกัดและองค์กรภายนอก เช่น สมศ.

การวิเคราะห์นโยบายการพัฒนาครู

กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ไว้ ประกอบด้วย สาระสำคัญของนโยบาย จุดมุ่งหมาย ผลสำเร็จ ของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

1. **สาระสำคัญของนโยบาย** การดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยยึดถือ ภารกิจและพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นฐาน ด้วยระบบ TEPE Online(Teachers and Educational Personal Enhancement by holding Responsibilities and Functional Areas as Majors) เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาความรู้ความสามารถและสมรรถนะตามความสนใจของภารกิจโดยสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นกลยุทธ์สำคัญควบคู่กับการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ และเป็นการเตรียมคนให้พร้อมในการดำรงชีวิตอยู่อย่างเท่าทัน การเปลี่ยนแปลง ของโลกทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยีและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ หลักสูตรการฝึกอบรมออนไลน์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้าง เนื้อหา เหมาะสมกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยหลักสูตรพัฒนาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และหลักสูตรการขอมี และขอต่อใบอนุญาตของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาของครู ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารการศึกษา พร้อมทั้งจัดทำกรอบแนวทางการพัฒนาให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยระบบ TEPE Online ระดับภาค ๙ ศูนย์ และระดับจังหวัด ๗๗ จังหวัด ครอบคลุมทุกภูมิภาคทั่วประเทศ

2. จุดมุ่งหมายของนโยบาย

2.1 มีแนวทางการพัฒนาระบบการผลิตครูให้เพียงพอต่อความต้องการและเหมาะสมกับ อัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และปรับระบบการรับรองมาตรฐานวิชาชีพครูให้ เอื้อต่อการเพิ่มโอกาสให้มีบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมเข้ามาในระบบการศึกษา

2.2 ระบบการบริหารงานบุคคล การย้ายบรรจุ และการประเมินวิทยฐานะของครูและบุคลากรทางการศึกษา มีมาตรฐานระดับสากล สามารถเพิ่มศักยภาพในการให้การศึกษาและลดภาระงานที่ไม่จำเป็นรวมทั้งไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานตามภารกิจหลัก

2.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีจิตวิญญาณของความเป็นครู การเป็นครูมืออาชีพ และ ยึดมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพ

2.4 สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาตามเส้นทางวิชาชีพและความก้าวหน้าในหน้าที่การงานได้อย่างเป็นระบบ มีระบบสนับสนุนการพัฒนาตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ในการระบบคลังความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการประเมินผล อย่างเป็นรูปธรรม

2.5 มีแผนงานและโครงการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยการพัฒนาแบบสวัสดิการที่มุ่งการแก้ไขปัญหาและให้การช่วยเหลือที่ยั่งยืน และให้ ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินอย่างเป็นระบบ

3. ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

2.1 ได้แนวทางการพัฒนาระบบการผลิตครูให้เพียงพอต่อความต้องการและเหมาะสมกับ อัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และปรับระบบการรับรองมาตรฐานวิชาชีพครูให้ เอื้อต่อการเพิ่มโอกาสให้มีบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมเข้ามาในระบบการศึกษา

2.2 ได้ระบบการบริหารงานบุคคล การย้ายบรรจุ และการประเมินวิทยฐานะของครูและบุคลากรทางการศึกษา มีมาตรฐานระดับสากล สามารถเพิ่มศักยภาพในการให้การศึกษาและลดภาระงานที่ไม่จำเป็นรวมทั้งไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานตามภารกิจหลัก

2.3 ได้แนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู การเป็นครูมืออาชีพ และยึดมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพ

2.4 ได้แนวทางการพัฒนาตามเส้นทางวิชาชีพและความก้าวหน้าในหน้าที่การงานได้อย่างเป็นระบบ มีระบบสนับสนุนการพัฒนาตนเองและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ในการระบบคลังความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการประเมินผล อย่างเป็นรูปธรรม

2.5 ได้แผนงานและโครงการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยการพัฒนากระบวนการที่มุ่งการแก้ไขปัญหาและให้การช่วยเหลือที่ยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินอย่างเป็นระบบ

.....
<http://www.facebook.com/media/set/?set=a.949679518461639.1073742307.100002588..>
15/2/2560.¹⁴

<http://www.nidtep.go.th/plan> สืบค้น 14 ก.พ.2560.¹⁵

10.การพัฒนาโรงเรียน ICU

ความเป็นมา

การพัฒนาโรงเรียน ICU¹⁶ หรือเป็นโรงเรียนที่อยู่ในสภาพที่แย่มาก เช่น ครูไม่พอ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เด็กออกกลางคันจำนวนมาก มีปัญหาด้าน IT เป็นต้น หากไม่ดูแลโรงเรียน ICU เหล่านี้ การศึกษาชาติจะตกต่ำลงไปเรื่อยๆ

- **โดยในเบื้องต้น** ได้ทำการคัดเลือกโรงเรียน ICU สังกัด สพฐ. จำนวน 3,000 แห่ง จากจำนวนทั้งสิ้น 10,000 แห่งด้วยความสมัครใจก่อน และ สพฐ. จะพิจารณาคัดเลือกโรงเรียน ICU ในกรณีที่โรงเรียนนั้นมีสภาพที่เข้าข่ายโรงเรียน ICU แต่ไม่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ หรือกรณีที่ไม่อยู่ในข่าย ICU แต่อยากเข้าร่วมโครงการ ก็คงมีเพียงที่จะรักษาไม่พอ

- การดำเนินการเช่นนี้จะเปรียบเสมือนกับการมีโรงพยาบาลที่มีเตียง ICU จำนวน 3,000 เตียง โดย สพฐ. จะทำหน้าที่เสมือนเจ้าของโรงพยาบาล และเมื่อได้โรงเรียน ICU แล้ว ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูในโรงเรียนต้องร่วมกันวินิจฉัยปัญหาของโรงเรียน จากนั้นจัดทำแผนการรักษาจากทุกภาคส่วน ซึ่งผู้บริหาร สพฐ. ต้องร่วมกันพิจารณาแนวทางการแก้ปัญหาโรงเรียน ICU ด้วย เมื่อมีแผนแล้วจะระดมแก้ปัญหาภายใน 1 ภาคเรียน หากโรงเรียนใดได้รับการพัฒนาจนพ้นจากโรงเรียน ICU แล้วก็สามารถออกจากเตียง ICU ได้ โดยผู้อำนวยการสถานศึกษาที่สามารถนำโรงเรียนออกจากเตียง ICU ได้ จะได้รับการเลื่อนขั้นตามความดีความชอบอย่างเหมาะสม และถือเป็นเกณฑ์ใหม่ในการพิจารณาความก้าวหน้าในสายงานอีกอันหนึ่งด้วย

- **แนวทางการพัฒนาโรงเรียน ICU** นอกจากจะพัฒนาในโรงเรียน สพฐ. ที่มีจำนวน 3,000 แห่ง จะพัฒนาสถานศึกษา ICU สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และโรงเรียนเอกชน ในรูปแบบเดียวกันด้วย

การพัฒนาโรงเรียน ICU ทั่วประเทศ จะเน้นการปฏิรูปห้องเรียน โดยใช้แนวทาง School Improvement Project โดยมีขั้นตอนพอสังเขป ดังนี้¹⁷

1. **คัดเลือกโรงเรียน** สภาพแย่มากที่สุดหรือตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุกเขตพื้นที่การศึกษา เป็นโรงเรียน ICU (คัดโรงเรียนเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจก่อน หากยังไม่ถึงเป้าหมาย 3,000 โรงเรียน ก็คัดเลือกโรงเรียน ICU ที่เข้าข่ายๆ แต่ต้องไม่ใช่โรงเรียนที่ดีอยู่แล้ว เช่น World Class ประชากรรัฐ) เพื่อให้โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือเร่งด่วนในด้านต่างๆ (เช่น ครูไม่พอ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เด็กติดยาเสพติด เด็กออกกลางคัน มีปัญหาด้าน IT เป็นต้น) และ กศจ. จะได้แก้ไขปัญหาด้านการศึกษาได้อย่างตรงจุด

2. **การจัดทำแผนพัฒนา** เมื่อได้โรงเรียน ICU แล้ว ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูในโรงเรียนต้องร่วมกันวินิจฉัยปัญหาของโรงเรียน จากนั้นจัดทำแผนการรักษาจากทุกภาคส่วน ซึ่งผู้บริหาร สพฐ. ต้องร่วมกันพิจารณาแนวทางการแก้ปัญหาโรงเรียน ICU ด้วย

3. **การดำเนินการตามแผน** โดยระดมแก้ปัญหาตามแผนภายใน 1 ภาคเรียน หากโรงเรียนใดได้รับการพัฒนาจนพ้นจากโรงเรียน ICU แล้วก็สามารถออกจากเตียง ICU ได้ โดยผู้อำนวยการสถานศึกษาที่สามารถนำโรงเรียนออกจาก ICU ได้ จะได้รับการเลื่อนขั้นตามความดีความชอบอย่างเหมาะสม และถือเป็นเกณฑ์ใหม่ในการพิจารณาความก้าวหน้าในสายงานอีกอันหนึ่งด้วย

4. สร้างเสริมปัจจัยความสำเร็จ ปัจจัยความสำเร็จการแก้ปัญหาโรงเรียน ICU ได้แก่ ผู้บริหารให้ความสนใจและลงพื้นที่สำรวจปัญหาอย่างจริงจัง สอบถาม พูดคุย เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อแก้ปัญหาตรงจุด การได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการแก้ปัญหา

5. ผลที่คาดหวัง สามารถตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ข้อที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมอย่างแท้จริง รวมถึงเป็นการแก้ปัญหาที่โรงเรียนขนาดเล็กที่ยังคงมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษากับโรงเรียนในเมือง และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการขอยุบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก โดยไม่เกิดการต่อต้านจากชุมชน (สามารถระบุปัญหาของโรงเรียนเหล่านี้ได้อย่างชัดเจนว่าทำไมต้องทำการยุบรวมได้)

การวิเคราะห์นโยบายการพัฒนาโรงเรียน ICU

กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ไว้ ประกอบด้วย สาระสำคัญของนโยบาย จุดมุ่งหมาย ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

1. สาระสำคัญของนโยบาย โรงเรียน ICU ได้แก่โรงเรียนสภาพแย่มากที่สุดหรือตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุกเขตพื้นที่การศึกษา ที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือเร่งด่วนในด้านต่างๆ (เช่น ครูไม่พอ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เด็กติดยาเสพติด เด็กออกกลางคัน มีปัญหาด้าน IT เป็นต้น) คัดเลือกโรงเรียน ICU สังกัด สพฐ. จำนวน 3,000 แห่ง จากจำนวนทั้งสิ้น 10,000 แห่งด้วยความสมัครใจก่อน นอกจากจะพัฒนาในโรงเรียน สพฐ. ที่มีจำนวน 3,000 แห่ง จะพัฒนาสถานศึกษา ICU สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และโรงเรียนเอกชน ในรูปแบบเดียวกันด้วย

2. จุดมุ่งหมายของนโยบาย

2.1 เพื่อคัดเลือกโรงเรียนสภาพแย่มากที่สุดหรือตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุกเขตพื้นที่การศึกษา ที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือเร่งด่วนในด้านต่างๆ

2.2 เพื่อจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน ICU โดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และดำเนินการพัฒนาตามแผนที่กำหนดไว้ร่วมกัน

2.3 เพื่อสร้างโอกาสความเสมอภาคและการลดความเหลื่อมล้ำโรงเรียนที่มีสภาพแย่มาก ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ให้ได้รับการพัฒนาเช่นเดียวกับโรงเรียนที่มีความพร้อมอื่นๆ

3. ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

ได้แนวทางการแก้ปัญหาโรงเรียนที่ไม่มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายโดยความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ และสามารถตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ข้อที่ 4 การสร้างโอกาสความเสมอภาคและการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมอย่างแท้จริง รวมถึงเป็นการแก้ปัญหาที่โรงเรียนขนาดเล็กที่ยังคงมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษากับโรงเรียนในเมือง และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการขอยุบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก โดยไม่เกิดการต่อต้านจากชุมชน (สามารถระบุปัญหาของโรงเรียนเหล่านี้ได้อย่างชัดเจนว่าทำไมต้องทำการยุบรวมได้)

.....
 ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ ที่ 3/2560 :

<http://www.moe.go.th/websm/2017/jan/003.html>.¹⁶

ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 523/2559 : <http://www.moe.go.th/websm/2017/jan/003.html>.¹⁷

11. นโยบายโครงการเศรษฐกิจพอเพียง

ความเป็นมา

คนไทยเริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับสาระสำคัญหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตั้งแต่ พ.ศ. 2517 จากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเตือนล่วงหน้าให้มีความระมัดระวังเกี่ยวกับความสมดุลด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และทรงแนะแนวทางการพัฒนาประเทศอย่าง “เป็นลำดับขั้น” ดังตอนหนึ่งในพระราชดำรัส ความว่า ...การพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อนด้วยวิธีการที่ประหยัดระมัดระวัง แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้ว จึงค่อยสร้างเสริมความเจริญขั้นที่สูงขึ้นตามลำดับต่อไป...ด้วยความรอบคอบระมัดระวังและประหยัดนั้น ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลว และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์... พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 19 กรกฎาคม 2517¹⁸

กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดและในกำกับ ร่วมประสานความร่วมมือระหว่างกันในการดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และกำหนดแผนดำเนินงานหลักไว้ 4 ประการ ดังนี้

1) การสร้างความรู้ความเข้าใจ โดยการพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ ตลอดจนกิจกรรมส่งเสริมรูปแบบต่างๆ การพัฒนาบุคลากรเครือข่าย การประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจ

2) การนำสู่การปฏิบัติ โดยนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน และการบริหารจัดการในสถานศึกษา

3) การประสานความร่วมมือและเชื่อมโยงเครือข่าย โดยการจัดทำฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

4) การติดตามประเมินผล โดยการพัฒนาดัชนีตัวชี้วัดความพอเพียงของสถานศึกษา การติดตามผลงานในพื้นที่ การรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน การประเมินผลนักเรียน นักศึกษา และประชาชนที่รับบริการ ตลอดจนเชื่อมโยงผลงานของครู/ผู้บริหาร ที่ประสบความสำเร็จกับการประเมินวิทยฐานะ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 4)¹⁹

คณะกรรมการบริหารโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และคณะอนุกรรมการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ได้กำหนด “ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่สถานศึกษา (2550-2554)” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ ในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดเป้าหมายไว้ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ปี 2550 กำหนดให้มีสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ต่ำกว่า 80 แห่ง

ระยะที่ 2 ปี 2551 - 2552 พัฒนาและขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกจังหวัด จำนวน ๘๐๐ แห่งแนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

ระยะที่ 3 ปี 2553 - 2554 พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ

การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา (พ.ศ. 2558-2560)

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต หมายถึง หลักพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี บนพื้นฐานจิตใจที่มีคุณธรรม และใช้ความรู้อย่างรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง เพื่อให้ชีวิตสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุลมั่นคง และยั่งยืน

การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ในภาพรวม คือ สถานศึกษาพอเพียง ซึ่งหมายถึง สถานศึกษาที่สามารถจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังค่านิยมและบ่มเพาะอุปนิสัยคุณลักษณะนอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแล้ว จำเป็นต้องมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของสังคม(หรือค่านิยมร่วมขององค์กร/ชุมชน/สังคม)และแบบอย่างที่ดีในทางปฏิบัติการประเมินสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาพอเพียง มีองค์ประกอบการประเมิน 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านผลลัพธ์ซึ่งสะท้อนแนวทางการขับเคลื่อน ทั้งโรงเรียน ดังนี้

- 1) การจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงที่มั่นคงยั่งยืน
- 2) ด้านวัตถุ (ใช้ทรัพยากร เงินทอง ของใช้ต่าง ๆ อย่างประหยัดและคุ้มค่า สอดคล้องกับความเป็นจริงของชีวิตแต่ละคนอย่างมีเหตุผล ด้วยความไม่ประมาท)
- 3) ด้านสังคม (เห็นคุณค่าและมีทักษะในการอยู่ร่วมกันในสังคมโดยการมีวินัย เคารพกฎ-กติกา รู้จักแบ่งปัน เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลัง มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เบียดเบียนจนส่งผลให้เกิดความสามัคคี และเป็นโรงเรียน-ชุมชนแห่งความสุข)
- 4) ด้านสิ่งแวดล้อม (เห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติดิน น้ำ ป่า ต้นไม้ อากาศ พลังงาน ฯลฯ ร่วมในกิจกรรมและปฏิบัติตนเพื่อรักษาสังคม-รักษ์สิ่งแวดล้อม ลดขยะ เป็นต้น)
- 5) ด้านวัฒนธรรม (ภูมิใจในความเป็นไทย-รักษ์ท้องถิ่น ด้วยฐานความรู้ และความเข้าใจ รากเหง้าของตน-ชุมชน-ประเทศชาติ ร่วมกิจกรรมและปฏิบัติตนเพื่ออนุรักษ์และสืบทอด ประเพณี วัฒนธรรมที่ดีงาม)

ทิศทางการทำงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

การดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: ตามยุทธศาสตร์การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เมื่อวันศุกร์ที่ 30 ธันวาคม 2559 ²⁰ ม.ล.ปนัดดา ดิศกุล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โพสต์ข้อความผ่านเฟซบุ๊กส่วนตัว @Panadda Diskul ใน 2 ประเด็นที่สำคัญต่อวงการศึกษ เกี่ยวกับความพอเพียงในชีวิตของคนไทยและการเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาท คือ

- 1) **เสนอแนะ:** ให้ข้าราชการ นักเรียน ผู้ปกครอง เดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาท และช่วยกันขยายผลแนวพระราชดำริ โดยครูและผู้ปกครองถือเป็นต้นแบบไอดอลที่ดีและยั่งยืน

2) **ส่งเสริม:** ให้ความรู้ความเข้าใจอย่างกระจ่างชัดถึงแนวทางการดำรงชีวิตที่พอเพียง ซึ่งทุกเรื่องที่เกิดขึ้นในประชาคมโลก ล้วนเป็นบทเรียนสำคัญแก่กัน

องค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1) **กรอบแนวคิด** เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของ **สังคมไทย** สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อ **ความมั่นคง** และ **ความยั่งยืน** ของการพัฒนา

2) **คุณลักษณะ** เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตน ได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบน ทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นขึ้นตอน

3) **ค่านิยม** ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย ๓ คุณลักษณะ พร้อมๆ กัน ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง การจะทำอะไร มีความพอดี พอเหมาะ พอควร ต่อความจำเป็น เหมาะสมกับฐานะของตนเอง สภาวะสังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นหรือไม่ การใช้ทรัพยากรในการดำเนินการก็ต้องให้พอประมาณ ไม่มากเกินไปจนเสียสุขภาพ และก็ต้องไม่น้อยเกินไปจนขาดแคลน ไม่เพียงพอที่จะดำเนินการได้ ซึ่งการจะตัดสินใจว่าอยู่ในระดับพอประมาณนี้ จำเป็นต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ ในการวางแผน และตัดสินใจ และต้องอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมด้วย เช่น ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ไม่ทำให้สังคมเดือดร้อน และไม่ทำลายธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผล ครอบคลุม บนพื้นฐานของความถูกต้อง ความเป็นจริง ตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงาม โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ ทั้งในระยะสั้น ระยะยาว ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและส่วนรวม อย่างรอบคอบ การคิดพิจารณาแยกแยะ ให้เห็นความเชื่อมโยงของเหตุ ปัจจัยต่างๆ อย่างต่อเนื่อง อย่างเป็นระบบ จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีข้อผิดพลาดน้อย และก็เช่นเดียวกัน การที่จะวางแผนดำเนินการ หรือจะทำอะไรอย่างสมเหตุสมผลได้นั้น ต้องอาศัยความรู้ มีความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ที่จะจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ มีความรอบคอบ ในการคิด พิจารณา ตัดสินใจ โดยใช้สติ ปัญญา อย่างเฉลียวฉลาด ในทางที่ถูกที่ควร

3.3 การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่ทันทั่วๆ กล่าวโดยย่อ คือ การที่จะทำอย่างไรอย่างไม่เสี่ยงเกินไป ไม่ประมาท คิดถึงแนวโน้มความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ แล้วเตรียมตนเอง เตรียมวิธีการทำงาน เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพื่อการทำงานสามารถดำเนินไปได้ โดยไม่ชุลลุกชึ้นต้องหยุดชะงักกลางคัน และนำมาซึ่งผลประโยชน์ในระยะยาว และความสุขที่ยั่งยืน

4) **เงื่อนไข** การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 **เงื่อนไขความรู้** ประกอบด้วยการฝึกตนให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน มีความรอบคอบและความระมัดระวังที่จะนำความรู้ต่างๆ เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและในขั้นปฏิบัติ

4.2 **เงื่อนไขคุณธรรม** ที่จะต้องเสริมสร้างให้เป็นพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ประกอบด้วยด้านจิตใจ คือการตระหนักในคุณธรรม รู้ผิดชอบชั่วดี ซื่อสัตย์สุจริต ใช้สติปัญญาอย่างถูกต้องและเหมาะสมในการดำเนินชีวิต และด้านการกระทำคือ มีความขยันหมั่นเพียร อดทน ไมโลภ ไม่ตระหนี่ รู้จักแบ่งปัน และรับผิดชอบในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

5) **แนวทางปฏิบัติ / ผลที่คาดว่าจะได้รับ** จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ ทั้งวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม กล่าวโดยสรุปคือ **เศรษฐกิจพอเพียง** เป็นปรัชญาที่เป็นทั้งแนวคิด หลักการ และแนวทางปฏิบัติตนของแต่ละบุคคล และองค์กร โดยคำนึงถึงความพอประมาณกับศักยภาพของตนเองและสภาวะแวดล้อมเพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ โดยอาศัยความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง โดยใช้ความรู้อย่างถูกหลักวิชาการด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เบียดเบียนกันแบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมมือปรองดองกันในสังคม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสายใยเชื่อมโยงคนในภาคส่วนต่างๆ ของสังคมเข้าด้วยกัน สร้างสรรค์พลังในทางบวก นำไปสู่ความสามัคคี การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ได้ สามารถจำแนกได้ดังนี้

การวิเคราะห์นโยบายโครงการเศรษฐกิจพอเพียง

1. **สาระสำคัญของนโยบาย** สาระสำคัญหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗ จากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ร.9 ได้ทรงเตือนล่วงหน้าให้มีความระมัดระวังเกี่ยวกับความสมดุลด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และทรงแนะแนวทางการพัฒนาประเทศอย่าง “เป็นลำดับขั้น” ดังตอนหนึ่งในพระราชดำรัส ความว่า ...*การพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อนด้วยวิธีการที่ประหยัดระมัดระวัง แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้ว จึงค่อยสร้างเสริมความเจริญขั้นที่สูงขึ้นตามลำดับต่อไป...ด้วยความรอบคอบระมัดระวังและประหยัดนั้น ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลว และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์...*

กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดและในกำกับ ร่วมประสานความร่วมมือระหว่างกันในการดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

2. **จุดมุ่งหมายของนโยบาย** การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ในภาพรวม คือ สถานศึกษาพอเพียง แบบอย่างที่ดีในทางปฏิบัติการประเมินสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาพอเพียง มีองค์ประกอบการประเมิน 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านผลลัพธ์ซึ่งสะท้อนแนวคิดการขับเคลื่อน ทั้งโรงเรียน ดังนี้

2.1 การจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงที่มั่นคงยั่งยืน

2.2 ด้านวัตถุ (ใช้ทรัพยากร เงินทอง ของใช้ต่าง ๆ อย่างประหยัดและคุ้มค่า สอดคล้องกับความเป็นจริงของชีวิตแต่ละคนอย่างมีเหตุผล ด้วยความไม่ประมาท)

2.3 ด้านสังคม (เห็นคุณค่าและมีทักษะในการอยู่ร่วมกันในสังคมโดยการมีวินัย เคารพกฎ กติกา รู้จักแบ่งปัน เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลัง มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เบียดเบียนจนส่งผลให้เกิดความสามัคคี และเป็นโรงเรียน-ชุมชนแห่งความสุข)

2.4 ด้านสิ่งแวดล้อม (เห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติดิน น้ำ ป่า ต้นไม้ อากาศ พลังงาน ฯลฯ ร่วมในกิจกรรมและปฏิบัติตนเพื่อรักษาโลกรักษ์สิ่งแวดล้อม ลดขยะ เป็นต้น)

2.5 ด้านวัฒนธรรม (ภูมิใจในความเป็นไทย รักษ์ท้องถิ่น ด้วยฐานความรู้ และความเข้าใจ รากเหง้าของตน ชุมชน ประเทศชาติ ร่วมกิจกรรมและปฏิบัติตนเพื่ออนุรักษ์และสืบทอด ประเพณี วัฒนธรรมที่ดีงาม)

3. ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงที่มั่นคงยั่งยืน ปรับตัวอยู่โลกยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีความสุข

3.2 ผู้เรียนใช้ทรัพยากร เงินทอง ของใช้ต่าง ๆ อย่างประหยัดและคุ้มค่า สอดคล้องกับความเป็นจริงของชีวิตแต่ละคนอย่างมีเหตุผล

3.3 ผู้เรียนเห็นคุณค่าและมีทักษะในการอยู่ร่วมกันในสังคมโดยการมีวินัย เคารพกฎ-กติการู้จักแบ่งปัน เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลัง มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เบียดเบียนจนส่งผลให้เกิดความสามัคคี และเป็นโรงเรียน ชุมชนแห่งความสุข

3.4 ผู้เรียนเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติดิน น้ำ ป่า ต้นไม้ อากาศ พลังงาน ฯลฯ ร่วมในกิจกรรมและปฏิบัติตนเพื่อรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม

3.5 ผู้เรียนภูมิใจในความเป็นไทย รักษ์ท้องถิ่น ด้วยฐานความรู้ และความเข้าใจรากเหง้าของตน ชุมชน ประเทศชาติ ร่วมกิจกรรมและปฏิบัติตนเพื่ออนุรักษ์และสืบทอด ประเพณี วัฒนธรรมที่ดีงาม

3.6 ได้ข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงานตามนโยบายจากการติดตามประเมินผล ทั้งในส่วนของผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคในแต่ละพื้นที่ ภาพรวมของการดำเนินงาน และสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามนโยบายต่อไป

.....

ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, สำนักงาน. จากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติกว่า 1 ทศวรรษ

บริษัท ดาวฤกษ์ คอมมูนิเคชั่นส์ จำกัด (หนึ่งในกลุ่มบริษัททีเอ็ม), 2555.¹⁸

ศึกษาธิการ, กระทรวง.. ผลการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

งบประมาณ 2550. กรุงเทพฯ : สำนักกิจการพิเศษ สำนักงาน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2551.¹⁹

ม.ล. ปนัดดา ดิศกุล บทความพิเศษหอสมุดสมเด็จพระเจ้า กรมพระยาดำรงราชานุภาพ 30 ธ.ค. 59²⁰

12. นโยบายการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก

ความเป็นมา

การรวบโรงเรียนขนาดเล็ก²¹ เป็นนโยบายการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สพฐ. ที่มีครูไม่ครบชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยภาพรวมต่ำ ประกอบกับนโยบายส่งเสริมสนับสนุนและแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กอย่างจริงจังของรัฐบาล มีเป้าหมายที่จะเพิ่มโอกาสและยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กทุกแห่ง โดยใช้หลากหลายรูปแบบวิธีการ เช่น การควบรวมโรงเรียน(ปี 2559-2560 สพฐ. มีแผนที่จะควบรวม 10,971 โรงเรียน) จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยสอนจัดสรรอุปกรณ์ดาวเทียม จัดทำ School Mapping เป็นต้น ผลการดำเนินการมาระยะหนึ่ง ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กได้รับโอกาสและคุณภาพการศึกษา ได้รับความช่วยเหลือตามความต้องการจำเป็น การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ

สพฐ.วางแผนควบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก²² ที่ประชุมผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)ได้หารือถึงการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กของ สพฐ.ที่มีอยู่ 15,577 โรงเรียน โดยไม่ยุบเลิก ตามนโยบายรัฐมนตรีศึกษาธิการ จำแนกกลุ่มโรงเรียนเพื่อการบริหารจัดการ เป็น 3 กลุ่ม คือ 1.โรงเรียนขนาดเล็กที่มีคุณภาพสูง จำนวน 975 โรงเรียน (คงอยู่) 2.โรงเรียนที่มีที่ตั้งทางสภาพภูมิศาสตร์ที่เป็นข้อจำกัด (พื้นที่พิเศษห่างไกล พื้นที่สูง หรือเกาะ) จำนวน 336 โรงเรียน และโรงเรียนที่มีระยะห่างจากโรงเรียนใกล้เคียงเกิน 6 กิโลเมตร จำนวน 3,295 โรงเรียน (คงอยู่) 3.โรงเรียนทั่วไปที่มีระยะห่างจากโรงเรียนใกล้เคียงไม่เกิน 6 กิโลเมตร จำนวน 10,971 โรงเรียน (เป็นเป้าหมายการการบริหารจัดการ)

- แนวทางการดำเนินงานในปี 2559-2560 ที่จะควบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก 10,971 โรงเรียน โดยจะเร่งบริหารจัดการให้มีครูครบชั้น และมีจำนวนนักเรียนต่อห้องที่เหมาะสม และให้ทั้ง 2 โรงเรียนบริหารจัดการร่วมกัน ซึ่งดำเนินการได้ 2 แบบ คือ ควบรวมทั้งโรงเรียน หรืออาจควบรวมบางส่วน

- บทบาทหน้าที่ดำเนินการควบรวมเป็นของคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด (กศจ.) เป็นผู้บริหารจัดการตามแนวทางนี้

ความรู้สำคัญและการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก²³

- ความหมาย โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึงโรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวนต่ำกว่า 120 คนลงมา

สภาพปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กในปัจจุบัน

1. คุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมมีคุณภาพต่ำ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะขาดความพร้อมด้านทรัพยากร เช่น ครู มีไม่ครบชั้นและมีวุฒิไม่ตรง ขาดแคลนสื่อการเรียนและอุปกรณ์ เป็นต้น

2. โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ยังมีปัญหาที่พบบางประการคือ

- 1) นโยบายเกี่ยวกับโรงเรียนขนาดเล็กไม่ชัดเจนและเปลี่ยนแปลงบ่อยไม่ต่อเนื่อง

2) ผู้บริหารสถานศึกษายังยึดติดกับตำแหน่ง ไม่ต้องการให้มีการยุบรวมสถานศึกษา เพราะขาดความมั่นใจว่าเมื่อสถานศึกษาที่ตนครองตำแหน่งอยู่ถูกยุบรวม เลิกล้มไปแล้ว ตนเองจะมีตำแหน่งอยู่ที่ใด

3) ค่าพาหนะที่นักเรียนได้รับวันละ 6 บาทนั้น ค่อนข้างน้อย ไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน นอกจากนั้นในบางปีงบประมาณล่าช้าหรือถูกตัด

4) ชุมชนบางส่วนต่อต้านการยุบรวมสถานศึกษา เพราะมีฐานสร้างสนับสนุนโรงเรียนไม่มั่นใจในมาตรการที่จะรองรับ

5) การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนยังไม่ค่อยได้ผลนัก

รูปแบบการจัดการโรงเรียนขนาดเล็กและประสบผลสำเร็จ

รูปแบบที่ 1 การจัดการเรียนรู้แบบรวมชั้น ประกอบด้วยการจัดการเรียนรู้แบบช่วงชั้นและการเรียนรู้แบบคณะชั้น โดยวิธีการยุบชั้นเรียน ให้โรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นสามารถจัดการเรียนการสอนได้โดยไม่ต้องทิ้งห้องเรียน ซึ่งโรงเรียนสามารถปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

รูปแบบที่ 2 การบูรณาการหลักสูตร เป็นการนำความรู้มารวบรวมประมวลไว้ในหน่วยเดียวกันสำหรับโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น มีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ รวมทั้งการนำหลักสูตรไปใช้ให้บังเกิดผลตามที่ต้องการ สำหรับการบูรณาการเนื้อหารายวิชาสามารถดำเนินการได้ โดยศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร จากนั้นนำวัตถุประสงค์ตลอดจนเนื้อหาการเรียนรู้อันแต่ละกลุ่มวิชาที่สอดคล้อง กันมาเชื่อมโยง สู่การจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ แล้วนำมากำหนดกิจกรรม เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้ครั้งเดียวพร้อมกันในแต่ละช่วงชั้น

รูปแบบที่ 3 ความร่วมมือจากชุมชน เพื่อแก้ปัญหาที่สำคัญและเร่งด่วนของทุก สพท. ในเรื่องการขาดแคลนครู งบประมาณ ไม่เพียงพอ และขาดสื่อเทคโนโลยี โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครองกรรมการสถานศึกษา องค์กรท้องถิ่น เครือข่ายสถานศึกษา ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งเป็นแรงสนับสนุนให้โรงเรียนขนาดเล็กได้รับการพัฒนาต่อ ยอดทั้งในด้านการบริหารจัดการ งบประมาณ ตลอดจนทรัพยากรต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบที่ 4 การใช้ ICT ในการพัฒนาคุณภาพ โดย สพท.หลายแห่งได้นำเทคโนโลยีมาใช้อย่างหลากหลาย เช่น รถคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ (Mobile unit) เพื่อให้บริการนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ห่างไกล การส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยการรับสัญญาณ การสอนทางไกลจากโรงเรียนไกลกังวล หัวหิน

รูปแบบที่ 5 รูปแบบโรงเรียนเครือข่าย เป็นการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนหลัก และโรงเรียนเครือข่ายในการวางแผนการจัดการศึกษา ตลอดจนผู้บริหารและครูได้รับการพัฒนาจนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบที่ 6 ผสมผสานด้วยวิธีการหลากหลาย สพท.เป็นการผสมผสานรูปแบบที่ 1-5 ดังกล่าวข้างต้นมาดำเนินงาน นับว่าเป็นรูปแบบที่ทำให้โรงเรียนจำนวนมากประสบผลสำเร็จ

รูปแบบที่ 7 การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เป็นรูปแบบที่มีผู้บริหารใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความเป็นประชาธิปไตยยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นที่ยอมรับของทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ตลอดจนมุ่งมั่นสร้างเครือข่ายการทำงานโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การแก้ไขปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก

โรงเรียนที่มีครูสอนไม่ครบชั้นเรียน ให้จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning Information Technology : DLIT) อย่างจริงจังและเต็มรูปแบบ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนไกลกังวลเป็นโรงเรียนต้นทางที่มีคุณภาพ

แนวทางการดำเนินงานการรวมสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจนในการรวมสถานศึกษา
2. เพื่อให้สถานศึกษามีการบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้ผู้เรียนได้รับสิทธิโอกาสและคุณภาพการศึกษาที่สูงขึ้น

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดตั้ง รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2550 ได้กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางในการพิจารณารวมสถานศึกษา โดยมีขั้นตอนและแนวปฏิบัติ ดังนี้

ระดับสถานศึกษา

1. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา

สถานศึกษาจัดทำข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา ประกอบการรวมสถานศึกษา ตามแบบข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา

2. การจัดทำแผนการรวมสถานศึกษา

สถานศึกษาร่วมกันจัดทำแผนการรวมสถานศึกษา โดยมีผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง ร่วมกันดำเนินการตามแบบการรวมสถานศึกษา

3. การรับฟังความคิดเห็น

สถานศึกษาที่จะรวมกันดำเนินการประชาสัมพันธ์และรับฟังความคิดเห็นจากผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน และการจัดทำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น ตามแบบสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น ซึ่งในการรับฟังความคิดเห็นนี้จะมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้

- 3.1 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน
- 3.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

3.4 ผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่า

3.5 ผู้นำทางการศึกษา ผู้นำศาสนา

4. การเสนอแผนการรวมสถานศึกษา

สถานศึกษาที่จะรวมกันเสนอแผนการรวมสถานศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดส่งแผนการรวมสถานศึกษาให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานำเสนอคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

5. การรวมสถานศึกษา

เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ให้สถานศึกษาดำเนินการรวมสถานศึกษา

การวิเคราะห์นโยบายการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก

กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ไว้ ประกอบด้วย สาระสำคัญของนโยบาย จุดมุ่งหมาย ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

1. **สาระสำคัญของนโยบาย** เน้นการแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สพฐ. ที่มีครูไม่ครบชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยภาพรวมต่ำ เพิ่มโอกาสและยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กทุกแห่ง โดยใช้หลากหลายรูปแบบวิธีการ เช่น การควบรวมโรงเรียน (ปี 2559-2560 สพฐ. มีแผนที่จะควบรวม 10,971 โรงเรียน) จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยสอนจัดสรรอุปกรณ์ดาวเทียม จัดทำ School Mapping เป็นต้น

2. **จุดมุ่งหมายของนโยบาย** แก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สพฐ. ที่มีครูไม่ครบชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยภาพรวมต่ำ เพิ่มโอกาสและยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กทุกแห่ง โดยใช้หลากหลายรูปแบบวิธีการ

3. **ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ**

3.1 ได้โรงเรียนขนาดเล็กส่วนหนึ่งที่มีครูครบชั้น และมีจำนวนนักเรียนต่อห้องที่เหมาะสม

3.2 ได้จำนวนโรงเรียนบริหารจัดการร่วมกันรูปแบบควบรวมทั้งโรงเรียนมีจำนวนที่ชัดเจนในแต่ละพื้นที่ และพบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานพร้อมข้อเสนอแนะในการดำเนินงานต่อไป

3.3 ได้จำนวนโรงเรียนบริหารจัดการร่วมกันรูปแบบควบรวมบางส่วนมีจำนวนที่ชัดเจนในแต่ละพื้นที่ และพบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานพร้อมข้อเสนอแนะในการดำเนินงานต่อไป

3.4 ได้ข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงานตามนโยบายจากการติดตามประเมินผล ทั้งในส่วนของผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคในแต่ละพื้นที่ ภาพรวมของการดำเนินงาน และสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามนโยบายต่อไป

DR.BORWORN :การรวบโรงเรียนขนาดเล็ก, สืบค้นจาก

<http://www.dr.borworn.com/aricledetail.asp?id=15644> เมื่อวันที่ 4/1/2560²¹

สพฐ.วางแผนควบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก, มติชนออนไลน์ วันที่: 7 มิ.ย. 59²²

ความรู้คู่สำคัญและการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก, หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันที่ 16 ม.ค. 2558²³

13.การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม

ความเป็นมา

คณะรัฐมนตรีมีมติ

1. รับทราบและเห็นชอบตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ ดังนี้²⁴

1.1 รับทราบผลการดำเนินงานตาม Road Map การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย การสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เหมาะสม การวางระเบียบมาตรการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และการสร้างวินัยของคนในการจัดการขยะมูลฝอย

1.2 เห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559-2564) โดยมีกรอบแนวคิดในการลดการเกิดขยะมูลฝอยหรือของเสียอันตรายที่แหล่งกำเนิด การนำของเสียกลับมาใช้ซ้ำและใช้ประโยชน์ใหม่ ณ แหล่งกำเนิดตามหลักการ 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle) เพื่อให้เกิดการจัดการขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืน การส่งเสริมการกำจัดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายแบบศูนย์รวม โดยใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสานและการแปรรูปผลิตพลังงานอย่างเหมาะสม และความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

1.3 มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยกำกับดูแลให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัดให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559-2564) และจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด เพื่อขอตั้งงบประมาณรายปีในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายต่อไป

2. ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับความเห็นของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่เห็นควรให้มีการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เพื่อขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และให้มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับในส่วนที่เกี่ยวข้องการงบประมาณ ให้จัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 กรณีการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมให้ครอบคลุมครบถ้วน ทั้งหน่วยงานเจ้าภาพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งงบประมาณของแต่ละแนวทาง ตลอดจนมีความสอดคล้องกับปฏิทินงบประมาณอย่างเคร่งครัด และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการควบคุมไปกับการสร้างความตระหนักและจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย การติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ โดยการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จทั้งในระดับประเทศและในระดับจังหวัดเพื่อให้ทราบถึงการบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย

3. ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือร่วมกับกระทรวงมหาดไทยจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศระยะสั้น (พ.ศ. 2559-2560) และให้เร่งรัดการดำเนินการโครงการเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยทั้งในพื้นที่นำร่องและในระดับชุมชนและหมู่บ้านภายใต้ Road Map การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว โดยเฉพาะในพื้นที่ของส่วนราชการเป็นลำดับแรก เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่รับรู้ถึงผลสัมฤทธิ์และตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย รวมทั้งให้รับความเห็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของแผนแม่บทดังกล่าวมีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งปัจจุบันเงินรายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บและเงินอุดหนุนจากรัฐบาลไม่เพียงพอ และจำเป็นที่จะต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มขึ้น ไปพิจารณาดำเนินการด้วย

คำศัพท์คำนิยามที่ควรรู้

ขยะมูลฝอยตกค้าง หมายถึง ขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปทิ้งในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยและไม่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ทั้งนี้ไม่รวมขยะมูลฝอยที่ทิ้งหรือค้างตามพื้นที่ทั่วไป

ขยะมูลฝอยชุมชน หมายถึง ขยะมูลฝอยที่เกิดจากกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เช่น บ้านพักอาศัย สถานประกอบการค้า แหล่งธุรกิจ ร้านค้า สถานบริการ ตลาดสด และสถาบันต่าง ๆ ได้แก่ ขยะอินทรีย์จำพวก เศษอาหารต่างๆ เศษใบไม้ เศษหญ้า ขยะรีไซเคิลจำพวกแก้ว กระดาษ โลหะ พลาสติก อลูมิเนียม ยาง และขยะทั่วไป จำพวกเศษผ้า เศษไม้ และเศษวัสดุต่างๆ

ของเสียอันตรายชุมชน หมายถึง ของเสียที่เป็นพิษหรืออันตรายที่มาจากครัวเรือนและแหล่งธุรกิจ เช่น โรงแรม สนามบิน บัณน้ำมัน ร้านถ่ายรูป และร้านซักแห้ง ของเสียจำพวกนี้ ได้แก่ ถ่านไฟฉาย หลอดไฟฟ้า ภาชนะบรรจุสารเคมี และซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

มูลฝอยติดเชื้อ หมายถึง มูลฝอยที่มีเชื้อโรคปะปนอยู่ในปริมาณหรือมีความเข้มข้น ซึ่งถ้ามีการสัมผัส ใกล้ชิดกับมูลฝอยนั้นแล้วสามารถทำให้เกิดโรคได้ และรวมถึงมูลฝอยที่เกิดขึ้นหรือใช้ในการตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์ และการรักษาพยาบาล การให้ภูมิคุ้มกันโรคและการทดลองเกี่ยวกับโรค การชันสูตรศพหรือซากสัตว์ตาม พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย หมายถึง ของเสียอันตรายที่เกิดจากกิจกรรมต่างๆ ของสถานประกอบการในกำกับของกระทรวงอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติ วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

วัตถุประสงค์

1. เป็นกรอบและทิศทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายของประเทศ
2. เพื่อให้มีแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในภาพรวมของประเทศ และ บูรณาการการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน
3. จังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและสามารถดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

เป้าหมายการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ตามแผนแม่บทการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564) ประกอบด้วย

1. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของปริมาณ ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ภายในปี 2564
2. ขยะมูลฝอยตกค้างได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ 100 ของปริมาณขยะมูลฝอย ตกค้าง ของปี 2558 ภายในปี 2562
3. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการรวบรวมและส่งไปกำจัดถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของปริมาณของเสียอันตรายชุมชนที่เกิดขึ้น ภายในปี 2564
4. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ 100 ของปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ ที่เกิดขึ้น ภายในปี 2563
5. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการที่ถูกต้อง ร้อยละ 100 ของปริมาณกากอุตสาหกรรม ที่เป็นอันตรายที่เกิดขึ้น ภายในปี 2563
6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนที่ต้นทาง ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50 ของจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ภายในปี 2564

โครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) ปี 2560

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) ปี 2560 ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครือข่ายสถานศึกษา ที่ดำเนินกิจกรรม ลด คัดแยก และนำกลับขยะมาใช้ประโยชน์ การรวบรวมขยะเพื่อส่งไปกำจัดอย่างถูกต้อง ปลูกฝังจิตสำนึก การลด คัดแยกขยะ และนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ในสถานศึกษา สร้างระบบการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่างๆ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดการขยะภายในสถานศึกษา ปลูกฝังลักษณะนิสัยรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมแก่ผู้เรียน เพื่อมุ่งสู่สถานศึกษาปลอดขยะอย่างแท้จริง และขยายต่อจนกลายเป็นสังคมไร้ขยะ ซึ่งโครงการฯ ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างมาก ได้รับการตอบรับจากสถานศึกษาเป็นอย่างดี โดยในปี 2560 แบ่งการประกวดออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

- กลุ่ม A โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา โรงเรียนระดับประถมศึกษา
- กลุ่ม B โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ส่วนโรงเรียนขยายโอกาสสามารถเลือกเข้าร่วมการประกวดในกลุ่มก็ได้เพียง 1 กลุ่มเท่านั้น แบ่งการประกวดออกเป็น 2 รอบ ในรอบแรกเป็นการพิจารณาเอกสารรายงานแผนงานโครงการหรือกิจกรรม โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1-16 เมื่อพิจารณากลับกรองคัดเลือกสถานศึกษาผ่านรอบที่ 1 แล้วสถานศึกษาที่ผ่านการคัดเลือกจะเข้าสู่การตัดสินระดับประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อกระตุ้น รมรณรงค์เสริมสร้างจิตสำนึกและความรู้ความเข้าใจถึงแนวทางในการลดปริมาณขยะ การคัดแยกขยะ และการนำขยะไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งการรวบรวมขยะเพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกวิธีให้กับเครือข่ายสถานศึกษา

2. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถานศึกษาทั่วประเทศได้มีโอกาสพัฒนาการเรียนการสอนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดกิจกรรมโดยใช้เยาวชนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของครูอาจารย์ ผู้เรียนและชุมชนโดยรอบสถานศึกษา

การวิเคราะห์นโยบาย

กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ไว้ ประกอบด้วย สาระสำคัญของนโยบาย จุดมุ่งหมาย ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

1. **สาระสำคัญของนโยบาย** แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) โดยมีกรอบแนวคิดในการลดการเกิดขยะมูลฝอยหรือของเสียอันตรายที่แหล่งกำเนิด การนำของเสียกลับมาใช้ซ้ำและใช้ประโยชน์ใหม่ ณ แหล่งกำเนิดตามหลักการ 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle) การดำเนินงานตาม Road Map การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย การสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เหมาะสม การวางระเบียบมาตรการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และการสร้างวินัยของคนในการจัดการขยะมูลฝอย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับความเห็นของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่เห็นควรมีการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เพื่อขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และให้มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับในส่วนที่เกี่ยวกับการงบประมาณ ให้จัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

2. จุดมุ่งหมายของนโยบาย

2.1 เป็นกรอบและทิศทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายของประเทศ

2.2 เพื่อให้มีแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในภาพรวมของประเทศ และ บูรณาการการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

2.3 จังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและสามารถดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ได้กรอบและทิศทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายของประเทศ ภาค จังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน ตามลำดับ

3.2 ได้แนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในภาพรวมของประเทศ และ บูรณาการการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในระดับพื้นที่ตามลำดับ

3.3 จังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและสามารถดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

.....
<http://cabinet.soc.go.th/soc/Program2-3.jsp?top.serl=99319244>. 15/2/2560.²⁴

14.การป้องกันและลดอุบัติเหตุทางท้องถนน

ความเป็นมา

คณะกรรมการศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน (ศปถ.) ได้มีการถอดบทเรียนผลการดำเนินงานในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2559 และได้กำหนดมาตรการแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะการผลักดันการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยทางถนนให้เป็นรูปธรรมตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2559 ซึ่งเห็นชอบให้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายด้านความปลอดภัยทางถนน ใน 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) เมาแล้วขับ 2) ขับรถเร็วเกินกว่ากฎหมายกำหนด 3) การได้มาซึ่งใบอนุญาตขับรถ 4) รถโดยสารสาธารณะ และ 5) การคาดเข็มขัดนิรภัย รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยให้เร่งดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้มีผลบังคับใช้ได้ทันในช่วงเทศกาลปีใหม่ 2560 โดยให้แต่ละหน่วยงานให้ความสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมทั้งการสนับสนุนเครื่องมือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เช่น เครื่องตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ เครื่องตรวจจับความเร็ว กล้องวงจรปิด กล้องติดรถยนต์ และอุปกรณ์บันทึกพฤติกรรมรถขับชี่ เป็นต้น สำหรับในพื้นที่จังหวัด ให้นำนโยบายประชารัฐมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมทั้งให้ทุกภาคส่วนร่วมกันรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกด้านความปลอดภัยทางถนนอย่างเข้มข้น จริงจัง เพื่อให้เกิดความตระหนักและเกิดเป็นวัฒนธรรมการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีบัญชาให้สำนักงานรัฐมนตรี จัดส่งข้อสั่งการของรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ประธานกรรมการนโยบายการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนแห่งชาติ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำมติที่ประชุมคณะกรรมการฯ ไปเป็นแนวทางปฏิบัติในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางท้องถนนตามอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน สรุปดังนี้²⁵

เห็นชอบในหลักการให้จัดทำแผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2560 – 2563 (ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ (1) พัฒนาระบบบริหารจัดการด้านความปลอดภัยทางถนนสู่ระดับสากล (2) การเสริมสร้างความปลอดภัยแบบมุ่งเป้า (3) ลดความสูญเสียในปัจจุบันเสี่ยงหลักอย่างยั่งยืน (4) เสริมสร้างความปลอดภัยทางถนนในท้องถิ่น) และให้ใช้แผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2556 – 2563 จะแล้วเสร็จ (ทั้งนี้ในแผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2556-2559 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างความปลอดภัยแบบมุ่งเป้า ศธ. เกี่ยวข้องในประเด็นหลักเกี่ยวกับเด็กในเป้าหมาย “ลดสถานการณ์อันตรายสำหรับเด็กที่ใช้รถใช้ถนน”)

การวิเคราะห์นโยบายการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางท้องถนน

กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ไว้ ประกอบด้วย สาระสำคัญของนโยบาย จุดมุ่งหมาย ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

1. **สาระสำคัญของนโยบาย** หลักการให้จัดทำแผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2560 – 2563 (ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ (1) พัฒนาระบบบริหารจัดการด้านความปลอดภัยทางถนนสู่ระดับสากล (2) การเสริมสร้างความปลอดภัยแบบมุ่งเป้า (3) ลดความสูญเสียในปัจจุบันเสี่ยงหลักอย่างยั่งยืน (4) เสริมสร้างความปลอดภัยทางถนนในท้องถิ่น) และให้ใช้แผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2556 – 2563 จะแล้วเสร็จ (ทั้งนี้ในแผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2556-2559 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างความปลอดภัยแบบมุ่งเป้า ศธ. เกี่ยวข้องในประเด็นหลักเกี่ยวกับเด็กในเป้าหมาย “ลดสถานการณ์อันตรายสำหรับเด็กที่ใช้รถใช้ถนน”)

2. จุดมุ่งหมายของนโยบาย

2.1 เพื่อให้แต่ละหน่วยงานให้ความสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมทั้งการสนับสนุนเครื่องมือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

2.2 เพื่อให้มีนโยบายประชารัฐมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2.3 เพื่อให้ทุกภาคส่วนร่วมกันรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกด้านความปลอดภัยทางถนนอย่างเข้มข้น จริงจัง

2.4 เพื่อให้เกิดความตระหนักและเกิดเป็นวัฒนธรรมการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย

3. ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 หน่วยงานได้ให้ความสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมทั้งการสนับสนุนเครื่องมือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

3.2 ได้แนวทางในการดำเนินงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

3.3 หน่วยงาน สถานศึกษาได้ร่วมกันรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกด้านความปลอดภัยทางถนนอย่างเข้มข้น จริงจัง

3.4 หน่วยงาน สถานศึกษาได้เกิดความตระหนักและเกิดเป็นวัฒนธรรมการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย

.....
.....

สำนักงานรัฐมนตรี (กลุ่มช่วยอำนวยความสะดวก) ที่ สร 4488 เรื่อง ข้อสั่งการรอง นรม.

(พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ประธานกรรมการนโยบายการป้องกันและลดอุบัติเหตุแห่งชาติ

ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2559.²⁵

15. การประสานขับเคลื่อนนโยบายระดับพื้นที่ (กศจ.)

ความเป็นมา

การปฏิรูปการศึกษาด้านการบริหารงานบุคคลในระดับภูมิภาค ที่ คสช. ได้ใช้มาตรา 44 ยุบ “คณะกรรมการ อ.ก.ค.ศ.” และ “คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา” เป็น “คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด(กศจ.) และอนุกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (อกศจ.) จะเห็นได้ว่าจุดเน้น 11 ข้อ เน้นการบริหารงานบุคคลเป็นส่วนมาก ซึ่งในการปฏิรูปการศึกษานั้น การปฏิรูปครูต้องคู่กับงานวิชาการจึงจะประสบผลสำเร็จ เพราะวาระธรรมชาติของมนุษย์ (ครู) ต้องการความก้าวหน้า ความมั่นคง ในชีวิตราชการ สร้างขวัญ กำลังใจ รวมทั้งจัดสวัสดิการให้เหมาะสม สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี เป็นสิ่งที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องการ

4 ความคาดหวังจาก “กศจ.” 1) เพื่อการบูรณาการงานระดับพื้นที่ 2) เพื่อแก้ไขปัญหาการมีช่วงบังคับบัญชากว้าง 3) เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการ และ 4) เพื่อความคล่องตัวในการบริหารงานทั้ง 4 เรื่อง เดินหน้าไปไม่ได้ มีสาเหตุหลายประการ อาทิ ประธาน กศจ.ที่เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด มีงานอื่นๆ มากอยู่แล้ว เมื่อมาทำหน้าที่การศึกษา ซึ่งมีระเบียบเกี่ยวข้องมากมาย ทำให้ไม่มีเวลาดูข้อมูล ไม่เข้าใจ ทำให้งานล่าช้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระดับ 1 ทั่วประเทศ ที่ทำงานในนามศึกษาธิการ รวมทั้ง ผอ.เขตฯ งานหนักมากเพราะทำงานแทนเขตต่างๆทั้งประถมและมัธยม ทำให้ดูแลงบประมาณไม่ทั่วถึง เพราะผู้บริหารระดับสูงยุ่งกับงานบริหารบุคคล การทุจริตเชิงนโยบายยังมีอยู่

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ สั่ง ณ วันที่ 3 เมษายน พุทธศักราช 2560²⁶

ข้อ 6 ให้มีศึกษาธิการภาคเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการและลูกจ้างในสำนักงานศึกษาธิการภาค มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการภาคและให้มีรองศึกษาธิการภาคจำนวนหนึ่งคน เพื่อช่วยเหลืองานศึกษาธิการภาค ทั้งนี้ ผู้ที่จะดำรงตำแหน่งรองศึกษาธิการภาคต้องเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับสูง หรือศึกษาธิการจังหวัด อยู่ก่อนวันที่คำสั่งนี้ใช้บังคับให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุศึกษาธิการภาค และสั่งบรรจุและแต่งตั้งรองศึกษาธิการภาค จากข้าราชการในกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ 7 ในแต่ละจังหวัด ให้มีคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “กศจ.” ประกอบด้วย (1) ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ (2) ศึกษาธิการภาคในพื้นที่ที่รับผิดชอบ เป็นรองประธานกรรมการ (3) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และผู้แทนสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นกรรมการ (4) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินหกคน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนตามข้อ ๒ โดยอย่างน้อยต้องมีผู้แทนองค์กรภาคเอกชน ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และผู้แทนภาคประชาชน ด้านละหนึ่งคน (5) ศึกษาธิการจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ (6) รองศึกษาธิการจังหวัด

เป็นผู้ช่วยเลขานุการ กศจ. อาจแต่งตั้งข้าราชการในสำ นักงานศึกษาธิการจังหวัดจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการด้วยก็ได้

ข้อ 8 ให้ กศจ. มีอำนาจหน้าที่ในเขตจังหวัด ดังต่อไปนี้

(1) อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา

(2) กำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย

(3) พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษา

(4) พิจารณาและให้ความเห็นชอบกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและตัวชี้วัดในการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

(5) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนตามข้อ 2

(6) กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

(7) วางแผนการจัดการศึกษาและพิจารณาเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา

(8) เสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนตามข้อ 2 เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด ตามข้อ 9

(9) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานตามความจำเป็นเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของ กศจ. ซึ่งอย่างน้อยต้องมีคณะกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ และคณะกรรมการเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา โดยให้นำองค์ประกอบของ อกศจ. มาใช้บังคับโดยอนุโลมในการเสนอและการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานตามวรรคหนึ่ง ต้องคำนึงถึงวงเงินงบประมาณที่ได้รับ ความคุ้มค่า ความประหยัด ความรวดเร็วและไม่เป็นการเพิ่มขึ้นตอนในการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่จำเป็น

(10) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนตามข้อ 2 มอบหมาย

ข้อ 9 ให้ กศจ. เสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนตามข้อ 2 เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “อกศจ.” เพื่อช่วยเหลือหรือกลั่นกรองงานให้แก่ กศจ. เกี่ยวกับการบรรจุ การแต่งตั้ง การโยกย้าย การดำเนินการทางวินัย การกำหนดวิทยฐานะ หรือการกำหนดสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ให้ อกศจ. ตามวรรคหนึ่ง ประกอบด้วย

- (1) กรรมการใน กศจ. จำนวนหนึ่งคน เป็นประธานอนุกรรมการ
- (2) กรรมการใน กศจ. จำนวนสองคน เป็นอนุกรรมการ
- (3) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้อำนวยการสถานศึกษาในจังหวัด จำนวนสองคนเป็นอนุกรรมการ
- (4) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีได้เป็นกรรมการใน กศจ. จำนวนไม่เกินสามคน เป็นอนุกรรมการ
- (5) ศึกษาธิการจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

ในกรณีมีความจำเป็น กศจ. อาจแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจำนวน ไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

ข้อ 10 การเบิกจ่ายเบี้ยประชุมของ กศจ. อกศจ. คณะอนุกรรมการและคณะทำงานตาม ข้อ 8 (9) เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ และการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอื่นๆ ที่จำเป็น ให้เบิกจ่ายได้ตามระเบียบของทางราชการ โดย เบิกจ่ายจากงบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ 11 ให้มีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อปฏิบัติภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนดการปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ นโยบาย และยุทธศาสตร์ ของส่วนราชการต่าง ๆ ที่มอบหมายและให้มีอำนาจหน้าที่ในเขตจังหวัด ดังต่อไปนี้

(1) รับผิดชอบงานธุรการของ กศจ. อกศจ. คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิง ยุทธศาสตร์คณะอนุกรรมการเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา คณะอนุกรรมการและคณะทำงาน รวมทั้งปฏิบัติงานราชการที่เป็นไปตามอำนาจและหน้าที่ของ กศจ. และตามที่ กศจ. มอบหมาย

(2) จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการ

(3) สั่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการ หรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นไปตามนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ

(4) จัดระบบ ส่งเสริม และประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการศึกษา

(5) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถ พิเศษ

(6) ดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

(7) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การนิเทศ และแนวทางการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท รวมทั้งติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา

(8) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านการบริหาร การเงิน และการบัญชีของส่วน ราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

(9) ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา

(10) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเอกชน

(11) ปฏิบัติภารกิจตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้ง ปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวงศึกษาธิการ และประสานงานต่างๆ ในจังหวัด

การวิเคราะห์นโยบาย

กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ไว้ ประกอบด้วย สารสำคัญของนโยบาย จุดมุ่งหมาย ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

1. **สารสำคัญของนโยบาย** 1) การกำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท 2) ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย 3) เห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษา 4) เห็นชอบกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและตัวชี้วัดในการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 5) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 6) กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 7) วางแผนการจัดการศึกษาและพิจารณาเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา ในพื้นที่จังหวัด

2. จุดมุ่งหมายของนโยบาย

2.1 เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ในพื้นที่จังหวัด

2.2 เพื่อประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย ในพื้นที่จังหวัด

2.3 เพื่อเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษาเห็นชอบกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและตัวชี้วัดในการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่จังหวัด

2.4 เพื่อเห็นชอบกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและตัวชี้วัดในการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่จังหวัด

2.5 เพื่อเสนอความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในพื้นที่จังหวัด

2.6 เพื่อกำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่จังหวัด

2.7 เพื่อวางแผนการจัดการศึกษาและพิจารณาเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา ในพื้นที่จังหวัด

3. ผลสำเร็จของนโยบายที่คาดว่าจะได้รับ

2.1 ได้ยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ในพื้นที่จังหวัด

2.2 ได้ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย ในพื้นที่จังหวัด

2.3 ได้แผนพัฒนาการศึกษาตามกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและตัวชี้วัดในการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่จังหวัด

2.4 ได้กรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและตัวชี้วัดในการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่จังหวัด

2.5 ได้ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในพื้นที่จังหวัด

2.6 ได้กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่จังหวัด

2.7 ได้วางแผนการจัดการศึกษาและพิจารณาเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา ในพื้นที่จังหวัด

.....

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ สั่ง ณ วันที่ 3 เมษายน พุทธศักราช 2560,ราชกิจจานุเบกษา เล่ม

134

ตอนพิเศษ 96 ง 3 เมษายน 2560,หน้า 14-22. ²⁶

บรรณานุกรม

นายกรัฐมนตรี,สำนัก.นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2560-2562
สภาความมั่นคงแห่งชาติ,เอกสารสำเนา. หน้า 1-10.

นวรรตน์ รามสูต บัลลังก์ โรหิตเสถียร สรุปรายงาน 2/12/2558 กระทรวงศึกษาธิการ [Online].

Available :

<http://www.moe.go.th/websm/2016/jul/287.html> [2/12/2558].

ดร.ณณริฎ พิศลยบุตร นักวิชาการสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ),เอกสารอัดสำเนา.

(DR.BORWORN สืบค้นจาก <http://www.dr.borworn.com/aricledetail.asp?id=15644>

เมื่อวันที่ 4/1/2560)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงาน. นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

(พลเอกดาพงษ์ รัตนสุวรรณ),เอกสารอัดสำเนา. 27 สิงหาคม 2558.

บัลลังก์ โรหิตเสถียร : ที่มา : <http://www.moe.go.th/websm/2016/feb/080.html> 17/2/2559

(DR.BORWORN สืบค้นจาก <http://www.dr.borworn.com/aricledetail.asp?id=15644>

เมื่อวันที่ 4/1/2560)

ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 389/2558 นโยบายโรงเรียนคุณธรรม : อรพรรณ ฤทธิมัน บัลลังก์ โรหิต
เสถียร สรุปรายงาน 8/11/2558.

กระทรวงศึกษาธิการ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560 : www.kroobannok.com. 1/3/2560.

แหล่งอ้างอิง : สะเต็มศึกษา ประเทศไทย. 2557. รู้จักสะเต็ม. (online). [http://](http://www.stemedthailand.org/?page_id=23)

www.stemedthailand.org/?page_id=23, 25 มิถุนายน 2559.

อภิรักษ์ สิริรัตนจิตต์ มหาวิทยาลัยมหิดล : เอกสารอัดสำเนา.

<http://www.manager.co.th/Daily/viewNews.aspx?NewsID=9570000110496> สืบค้น 14/2/2560

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ.

2558) คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สืบค้นเมื่อ 14 ก.พ.2559,จาก
academic.obec.go.th/web/home

<http://www.facebook.com/media/set/?set=a.949679518461639.1073742307.100002588..>

15/2/2560.

<http://www.nidtep.go.th/plan> สืบค้น 14 ก.พ.2560.

ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ ที่ 3/2560 :

<http://www.moe.go.th/websm/2017/jan/003.html>.

ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 523/2559 : <http://www.moe.go.th/websm/2017/jan/003.html>.

ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, สำนักงาน. จากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติกว่า 1

ทศวรรษ

บริษัท ดาวฤกษ์ คอมมูนิเคชั่นส์ จำกัด (หนึ่งในกลุ่มบริษัททีเอ็ม), 2555.

ศึกษาธิการ, กระทรวง.. ผลการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

แบบประมาณ 2550. กรุงเทพฯ : สำนักกิจการพิเศษ สำนักงาน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2551.

ม.ล. ปนัดดา ดิศกุล บทความพิเศษหอสมุดสมเด็จพระเจ้า กรมพระยาดำรงราชานุภาพ 30 ธ.ค. 59

DR.BORWORN :การรวบโรงเรียนขนาดเล็ก, สืบค้นจาก

<http://www.dr.borworn.com/aricledetail.asp?id=15644> เมื่อวันที่ 4/1/2560

สพฐ.วางแผนควบรวบโรงเรียนขนาดเล็ก, มติชนออนไลน์ วันที่: 7 มิ.ย. 59

ความรู้คำสำคัญและการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก, หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันที่ 16 ม.ค. 2558

<http://cabinet.soc.go.th/soc/Program2-3.jsp?top.serl=99319244>. 15/2/2560.

สำนักงานรัฐมนตรี (กลุ่มช่วยอำนวยความสะดวก) ที่ สร 4488 เรื่อง ข้อเสนอการรอง นรม.

(พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ประธานกรรมการนโยบายการป้องกันและลดอุบัติเหตุ
แห่งชาติ

ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2559.

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของ

กระทรวงศึกษาธิการ สั่ง ณ วันที่ 3 เมษายน พุทธศักราช 2560,ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134

ตอนพิเศษ 96 ง 3 เมษายน 2560,หน้า 14-22.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สำเนา

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ สป. 164/2560

เรื่อง นโยบายการตรวจราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560

.....

เพื่อให้การตรวจราชการของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกลไกที่สำคัญในการตรวจ ติดตาม การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานรับตรวจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบรรลุเป้าหมายสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ มีความโปร่งใส เป็นธรรม เป็นประโยชน์ต่อทางราชการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และเพื่อดำเนินการในฐานะผู้สอดส่อง ดูแลแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งเป็นการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นสมควรมอบหมายให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ลงพื้นที่ตรวจราชการเร่งรัด กำกับ ติดตามนโยบายที่เป็นจุดเน้นพิเศษในการตรวจราชการของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560 ดังต่อไปนี้

1. การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. อาชีวศึกษาเป็นเลิศ
3. โครงการประชารัฐ
4. การยกระดับทักษะภาษาอังกฤษ
5. โรงเรียนคุณธรรม
6. สะเต็มศึกษา (STEM Education)
7. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ O-Net
8. โครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้
9. การพัฒนาครู
10. การพัฒนาโรงเรียน ICU
11. โครงการเศรษฐกิจพอเพียง
12. การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก
13. การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม
14. การป้องกันและลดอุบัติเหตุทางท้องถนน
15. การประสานขับเคลื่อนนโยบายระดับพื้นที่ (กศจ.)

ในการตรวจราชการดังกล่าว ให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่อยู่ในกำกับดูแลของ
กระทรวงศึกษาธิการให้ความร่วมมือและสนับสนุนการปฏิบัติงานลงพื้นที่ตรวจราชการของผู้ตรวจ
ราชการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้ผลการตรวจราชการมีความสมบูรณ์ครบถ้วน และสะดวกแก่การ
วินิจฉัยสั่งการของผู้บังคับบัญชาในระดับสูงต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560

ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์
(นายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ข

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ที่ 19/2560

เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ

จากข้อเท็จจริงที่ได้ปรากฏให้เห็นถึงสภาพปัญหาในการจัดการการศึกษาของประเทศใน ส่วนภูมิภาคทั้งในด้านโครงสร้างขององค์กร ด้านระบบบริหารจัดการ และด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาเยาวชนซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์และกำลังคนที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ และเป็นอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนและการพัฒนาด้านการศึกษาของประเทศให้มีประสิทธิภาพทัดเทียมนานาประเทศ แม้ที่ผ่านมากณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาด้วยการกำหนดมาตรการและกลไกขึ้นโดยมีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติมาแล้วหลายฉบับ แต่โดยเหตุที่สภาพปัญหาการจัดการการศึกษาของประเทศใน ส่วนภูมิภาคมีความซับซ้อนและสั่งสมมาเป็นเวลานาน จึงเป็นเหตุให้ต้องมีการกำหนดมาตรการและกลไกเพิ่มเติมเพื่อให้ปัญหาโดยส่วนใหญ่ได้รับการแก้ไขโดยเร็ว เพื่อประโยชน์ในการเตรียมการและรองรับการปฏิรูป การศึกษาอันเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งในการปฏิรูปประเทศตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับ ที่ได้รับความเห็นชอบจากประชามติได้บัญญัติไว้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดย ความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิก

(1) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูป การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ลงวันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2559

(2) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของ กระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ลงวันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2559

(3) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 38/2559 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 ลงวันที่ 12 กรกฎาคม พุทธศักราช 2559

(4) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 1/2560 เรื่อง การแก้ไขปัญหาการบริหารงาน บุคคลของกระทรวงศึกษาธิการ เฉพาะข้อ 8

ข้อ 2 ให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ประกอบด้วย

- (1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ
- (2) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการ
- (3) เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกรรมการ
- (4) เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นกรรมการ
- (5) เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เป็นกรรมการ

- (6) เลขาธิการสภาการศึกษา เป็นกรรมการ
- (7) ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ
- (8) ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ
- (9) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 3 ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนตามข้อ ๒ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดทิศทางการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด
- (2) โอนกิจการ ทรัพย์สิน หนี้ และเงินงบประมาณของส่วนราชการใดในกระทรวงศึกษาธิการไปเป็นของส่วนราชการอื่นในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการตามบัญชีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด รวมทั้งพิจารณาการจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด

(3) วางแผนงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด

(4) เกลี่ยอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เงินงบประมาณและทรัพย์สินของส่วนราชการต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการได้ทั้งกระทรวงโดยไม่ต้องไม่เพิ่มอัตรากำลังคนและงบประมาณ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปการศึกษาและการบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาคการเกลี่ยอัตรากำลังตามวรรคหนึ่ง ให้ตัดโอนอัตราตำแหน่งและเงินงบประมาณแผ่นดินประจำอัตรา รวมตลอดทั้งบุคลากรที่จ่ายในลักษณะเงินเดือน ค่าจ้างประจำ และเงินอื่นที่เกี่ยวข้องซึ่งตั้งไว้สำหรับตำแหน่งที่เกลี่ยนั้นมาเป็นของส่วนราชการที่รับโอน และการโอนหรือการนำรายจ่ายที่กำหนดไว้สำหรับส่วนราชการใดในกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมไปใช้สำหรับส่วนราชการที่รับโอนนอกเหนือจากกรณี ตามมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 ให้กระทำได้

(5) แต่งตั้ง โอน หรือย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด ทั้งนี้ ตามประเภทหรือระดับตำแหน่งที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกำหนดในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีบทบัญญัติใดกำหนดให้องค์กรอื่นใดมีอำนาจหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง มิให้นำบทบัญญัตินั้นมาใช้บังคับแก่องค์กรซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดังกล่าว

(6) สั่งให้ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่างๆ ในหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด หยุดการปฏิบัติหน้าที่หรือให้พ้นจากตำแหน่งในกรณีที่ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้ปฏิบัติงานผู้ใดถูกสั่งให้หยุดการปฏิบัติหน้าที่หรือถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้งดการจ่ายค่าตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์ใดๆ ในตำแหน่งในระหว่างที่ถูกสั่งให้หยุดการปฏิบัติหน้าที่หรือถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง

(7) แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดตามข้อ 9

(8) แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น

(9) เชิญข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคล

ที่เกี่ยวข้องมาสอบถามข้อเท็จจริง รวมทั้งเรียกเอกสารจากหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณา

ข้อ 4 ให้สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบงานธุรการของ คณะกรรมการขับเคลื่อนตามข้อ 2 รวมทั้งคณะอนุกรรมการและคณะทำงานตามข้อ 3 (8) การเบิกจ่าย เบี้ยประชุมของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามพระราช กฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ ส่วนการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอื่นที่ จำเป็น ให้เบิกจ่ายได้ตามระเบียบของทางราชการ ทั้งนี้ ให้เบิกจ่ายจากงบประมาณของสำนักงาน ปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ 5 ให้มีสำนักงานศึกษาธิการภาค จำนวนสิบแปดภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ตามบัญชีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด เพื่อปฏิบัติการกิจ ของกระทรวงศึกษาธิการในระดับพื้นที่ ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการศึกษาในระดับภาคและจังหวัดโดยการ อำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาแบบร่วมมือและบูรณาการกับหน่วยงานในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่นั้น ๆ และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดยุทธศาสตร์และบทบาทการพัฒนาภาคต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับทิศ ทางการพัฒนาประเทศ ทิศทางการดำเนินงานตามข้อ ๓ (๑) นโยบายและยุทธศาสตร์ของ กระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด รวมทั้งการพัฒนาด้านอื่นๆ ในพื้นที่ รับผิดชอบตามศักยภาพและโอกาสของบุคคลและชุมชนในแต่ละพื้นที่

(2) สนับสนุนการพัฒนาจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การวิจัยและพัฒนา

(3) กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่ รับผิดชอบ

(4) สนับสนุนการตรวจราชการ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและ ยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบ

(5) ประสานการบริหารงานระหว่างราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้เกิดการพัฒนาอย่าง บูรณาการในระดับพื้นที่ของหลายจังหวัด โดยยึดการมีส่วนร่วมและประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลัก

(6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ มอบหมาย

ข้อ 6 ให้มีศึกษาธิการภาคเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการและลูกจ้างใน สำนักงานศึกษาธิการภาค มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการภาคและให้ มีรองศึกษาธิการภาคจำนวนหนึ่งคน เพื่อช่วยเหลืองานศึกษาธิการภาค ทั้งนี้ ผู้ที่จะดำรงตำแหน่งรอง ศึกษาธิการภาคต้องเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งประเภทอำนวยการ ระดับสูง หรือศึกษาธิการจังหวัด อยู่ก่อนวันที่คำสั่งนี้ใช้บังคับให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้มีอำนาจ สั่งบรรจุศึกษาธิการภาค และสั่งบรรจุและแต่งตั้งรองศึกษาธิการภาค จากข้าราชการใน กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ 7 ในแต่ละจังหวัด ให้มีคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “กศจ.” ประกอบด้วย

(1) ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(2) ศึกษาธิการภาคในพื้นที่ที่รับผิดชอบ เป็นรองประธานกรรมการ

(3) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และผู้แทนสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นกรรมการ

(4) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินหกคน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้ง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนตามข้อ ๒ โดยอย่างน้อยต้องมีผู้แทนองค์กรภาคเอกชน ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และผู้แทนภาคประชาชน ด้านละหนึ่งคน

(5) ศึกษาธิการจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

(6) รองศึกษาธิการจังหวัด เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

กศจ. อาจแต่งตั้งข้าราชการในสำ นักงานศึกษาธิการจังหวัดจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการด้วยก็ได้

ข้อ 8 ให้ กศจ. มีอำนาจหน้าที่ในเขตจังหวัด ดังต่อไปนี้

(1) อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

(2) กำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย

(3) พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษา

(4) พิจารณาและให้ความเห็นชอบกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและตัวชี้วัดในการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

(5) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนตามข้อ 2

(6) กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

(7) วางแผนการจัดการศึกษาและพิจารณาเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา

(8) เสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนตามข้อ 2 เพื่อแต่งตั้งคณะอนุกรรมการศึกษาธิการจังหวัดตามข้อ 9

(9) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานตามความจำเป็นเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของ กศจ. ซึ่งอย่างน้อยต้องมีคณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ และคณะอนุกรรมการเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา โดยให้นำองค์ประกอบของ อกศจ. มาใช้บังคับโดยอนุโลมในการเสนอและการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานตามวรรคหนึ่ง ต้องคำนึงถึงวงเงินงบประมาณที่ได้รับ ความคุ้มค่า ความประหยัด ความรวดเร็วและไม่เป็นการเพิ่มขั้นตอนในการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่จำเป็น

(10) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนตามข้อ ๒ มอบหมาย

ข้อ 9 ให้ กศจ. เสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนตามข้อ 2 เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “อกศจ.” เพื่อช่วยเหลือหรือกลั่นกรองงานให้แก่ กศจ. เกี่ยวกับการบรรจุ การแต่งตั้ง การโยกย้าย การดำเนินการทางวินัย การกำหนดวิทยฐานะ หรือการกำหนดสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ให้ อกศจ. ตามวรรคหนึ่ง ประกอบด้วย

- (1) กรรมการใน กศจ. จำนวนหนึ่งคน เป็นประธานอนุกรรมการ
- (2) กรรมการใน กศจ. จำนวนสองคน เป็นอนุกรรมการ
- (3) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้อำนวยการสถานศึกษาในจังหวัดจำนวนสองคนเป็นอนุกรรมการ
- (4) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีได้เป็นกรรมการใน กศจ. จำนวนไม่เกินสามคน เป็นอนุกรรมการ
- (5) ศึกษาธิการจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

ในกรณีมีความจำเป็น กศจ. อาจแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

ข้อ ๑๐ การเบิกจ่ายเบี้ยประชุมของ กศจ. อกศจ. คณะอนุกรรมการและคณะทำงาน ตามข้อ 8 (9) เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ และการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอื่นๆ ที่จำเป็น ให้เบิกจ่ายได้ตามระเบียบของทางราชการ โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ 11 ให้มีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อปฏิบัติภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนดการปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ นโยบาย และยุทธศาสตร์ของส่วนราชการต่างๆ ที่มอบหมายและให้มีอำนาจหน้าที่ในเขตจังหวัด ดังต่อไปนี้

- (1) รับผิดชอบงานธุรการของ กศจ. อกศจ. คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ คณะอนุกรรมการเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา คณะอนุกรรมการและคณะทำงาน รวมทั้งปฏิบัติงานราชการที่เป็นไปตามอำนาจและหน้าที่ของ กศจ. และตามที่ กศจ. มอบหมาย
- (2) จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการ
- (3) สั่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ
- (4) จัดระบบ ส่งเสริม และประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา
- (5) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ
- (6) ดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- (7) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การนิเทศ และแนะแนวการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท รวมทั้งติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา
- (8) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านการบริหาร การเงิน และการบัญชีของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
- (9) ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา
- (10) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเอกชน
- (11) ปฏิบัติภารกิจตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวงศึกษาธิการ และประสานงานต่างๆ ในจังหวัด

ข้อ 12 ให้มีศึกษาธิการจังหวัด เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างใน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศึกษาธิการภาค มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาและผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเฉพาะงานที่เกี่ยวข้องกับ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และให้มีรอง ศึกษาธิการจังหวัด เพื่อช่วยเหลืองานศึกษาธิการจังหวัด จำนวนสามคนให้ศึกษาธิการจังหวัด รอง ศึกษาธิการจังหวัด และข้าราชการที่ปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ ให้ศึกษาธิการจังหวัดดำรงตำแหน่งเทียบเท่ากับข้าราชการพลเรือนสามัญ ประเภทอำนวยการระดับสูง และผู้ที่จะดำรงตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัดต้องเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการประเภทผู้บริหารการศึกษาหรือเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่รองศึกษาธิการภาค อยู่ก่อนวันที่คำสั่งนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ที่ ก.ค.ศ. กำหนด

ข้อ 13 การบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดหรือ กรุงเทพมหานครตามมาตรา 53 (3) และ (4) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา พ.ศ. 2557 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ให้ศึกษาธิการจังหวัดโดยความเห็นชอบของ กศจ.เป็นผู้มีอำนาจ สั่งบรรจุและแต่งตั้ง

ข้อ 14 เพื่อประโยชน์ในการบริหารงาน กำกับดูแล และบูรณาการการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการ คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมอบอำนาจ เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล วิชาการ การบริหารทั่วไป งบประมาณ และทรัพย์สินให้กับศึกษาธิการ จังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในเรื่องนั้นให้เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมอบ อำนาจในการปฏิบัติราชการตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ แทนการมอบอำนาจตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ชับเคลื่อนตามข้อ 2 กำหนด

ข้อ 15 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อน ตามข้อ 2 กำหนดสถานที่ตั้งของสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดให้แล้วเสร็จ ภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่คำสั่งนี้มีผลใช้บังคับ ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวต้องไม่เป็นการเพิ่มหรือ กระทบต่อภาระงบประมาณ

ข้อ 16 ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่และการดำเนินการใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค กศจ. ออกศจ. คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ลงวันที่ 21 มีนาคมพุทธศักราช ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไปเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค กศจ. ออกศจ. คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานตามคำสั่งนี้

ข้อ 17 ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่และการดำเนินการใดๆ ตามอำนาจหน้าที่ของศึกษาธิการภาค รองศึกษาธิการภาค ศึกษาธิการจังหวัด และรองศึกษาธิการจังหวัดตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ลงวันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2559 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไปเป็นอำนาจหน้าที่ของศึกษาธิการภาค รองศึกษาธิการภาค ศึกษาธิการจังหวัด และรองศึกษาธิการจังหวัด ตามคำสั่งนี้

ข้อ 18 ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการ กิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิหนี้ ภาระผูกพัน ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานศึกษาธิการภาค สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ลงวันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2559 และที่แก้ไขเพิ่มเติมไปเป็นของสำนักงานศึกษาธิการภาค สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการตามคำสั่งนี้

ข้อ 19 ให้สำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ลงวันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2559 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่คำสั่งนี้ใช้บังคับเป็นสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามคำสั่งนี้

ข้อ 20 ให้ศึกษาธิการภาค รองศึกษาธิการภาค ศึกษาธิการจังหวัด และรองศึกษาธิการจังหวัดตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ลงวันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2559 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่คำสั่งนี้มีผลใช้บังคับเป็นศึกษาธิการภาค รองศึกษาธิการภาค ศึกษาธิการจังหวัด และรองศึกษาธิการจังหวัดตามคำสั่งนี้

ข้อ 21 บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติ คณะรัฐมนตรีใดที่อ้างถึงคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ หรือ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ถือว่าอ้างถึง กศจ. ตามคำสั่งนี้ โดยให้บทบัญญัติดังกล่าวยังคงมีผลใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับคำสั่งนี้

ข้อ 22 การยุบเลิกและการใดที่ได้ดำเนินการไปในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการยุบเลิกคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ลงวันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2559 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ลงวันที่ 21 มีนาคม พุทธศักราช 2559 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 38/2559 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 ลงวันที่ 12 กรกฎาคม พุทธศักราช 2559 ให้ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป

ข้อ 23 ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำสั่งนี้ ให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค

ข้อ 24 ในกรณีเห็นสมควรนายกรัฐมนตรีนหรือคณะรัฐมนตรีอาจเสนอให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งนี้ได้

ข้อ 25 คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
สั่ง ณ วันที่ 3 เมษายน พุทธศักราช 2560

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

คณะทำงาน

ที่ปรึกษา

1. นายสุรพงษ์ จำจด ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เขตตรวจราชการที่ 10
2. นายสุรพงษ์ จำจด ศึกษาธิการภาค 10
3. นายสถิตย์ ศิริธรรมจักร รองศึกษาธิการภาค 10

คณะทำงาน

1. นายวิชัย แก้วคุนออก ผู้อำนวยการกลุ่มติดตามและประเมินผล หัวหน้าคณะทำงาน
2. นางศิริพร แสนกรุง นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ คณะทำงาน
3. นางจุฑารัตน์ วงศ์กาฬสินธุ์ นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ คณะทำงาน
4. นายดอน รูปสม นักวิชาการศึกษาชำนาญการ คณะทำงาน

รวบรวม/เรียบเรียง/จัดพิมพ์/รูปเล่ม

นายวิชัย แก้วคุนออก ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจราชการและติดตามประเมินผล

ออกแบบปก

นายวิชัย แก้วคุนออก ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจราชการและติดตามประเมินผล